

Den schat der godlijcker liefden ...

<https://hdl.handle.net/1874/341923>

2

Den schat der god
lijcker liefden.

Is dit boercken ghenaeamt/vol vā gheeste-
lijcke oeffeningen meditatie en vuerige
gebeden hoe een mēsche inder liefde gods
hē darh en nacht oeffenen sal en sijn herte
opheffen ende vereenighen in god.

Daer bi sijn oor sommighe goede onder-
wijsinghen ende verborghen weggen tot
god ghestelt. Ten lesten hoe een men-
sche hem totter doot bereyden sal voor die
ghene dpe salichlijck sternen willen. Ghe-
maert en slamen vergadert doer dpe

Carthusierē tot Colen. Gheuli-
teert/en ghecorrigeert bi dē

E. H. M. Jan vā Saerl/

Doctoer inder hepli-

gher scriften.

Prekaer vorden tot Thertoghen Bosch.

Mathei. vii.
Biddet v sal ghegeuen wordē Soect ghi sulc vln-
den Sloppet men sal v op doen.

Mar. xi. Luce. xi. Johan. xvi.
Want wie biddet die crighet / wie soect die vln-
det / en wie clopt die wordet opghedaen.

Mathei. xxi.
Allet wat ghi begheert met vasten gelooue dat
suldp ontfanghen.

Mar. xi.
Wondp gheloouen / alle dinck is moghelijck den
ghenen die ghelooft.

Luce. xviiij.
Men moet altyt bidden en niet aflatē.

Johan. iij.
God is een gheest / en die hē aēbiddē die moettē
hē aenbiddē in dē gheest en inder waerhept.

Collo. iij.
Sijt neerstich om te biddē en wakēt in uwenge
beden en danct god biddende oock voor ons.

Thessalo. v.
Sijt altyt vrolijc biddet sonder ophouden In al-
len dingen danct god want dat is die wille gods.

Acobi. i.
Men sal biddē inden gheloooue / niet twijfelēde.

Acobi. iij.
Daer om en hebdi niet / wāt ghi niet en bidt / ghi
bidt en en wordet niet verhoort / om dat ghy quas-
lyc bidt / en bliuet in uwe wellustichept.

Biologie.

Dits voerledē hebben wī doer
 die gratie gods of die soete hee-
 re ider ons latē wtgaē een spie-
 gelboeckhē hoemē repnith; des
 hertē en lichlycke veeninge met god/ doer
 die vierige liefde gods vercrpghen mach/
 Hier in desen boeckhē is dat selue tot gee-
 delijcker oefeningen en deuote meditati-
 en en gebeden (daermē dat selue alre snel-
 ste mede vcrpghen can) te samē bracht/ also
 dat die selue gebeden in haer ooc begripē
 en leerē dē rechten wech tot volcomēheit
 der godliker liefden daer wī kerstē men-
 schen altesamē toe gescrepen en geroepē sijn
 Die begeert vā alle sondē en pinē verlost
 te wordē/ alle becoringē en gebrekē te ver-
 winnen alle genaden en duechdē te vercri-
 gen/ gods liefde en vrientſcap te vueruen
 volghc te leuē en salich te steruē/ die si vuer-
 rich/ innich/ en volherdich in sinen gebete
Van eenen heymelijcken corten
 wech totter volcomenih; dienēde

op dit gheheel boeckken.
Dit is te weten dat die heylige **D**ionysius en sommige and verlichte doctoren scriuē / dat dē alder corstten en lichtstē werch om te vcrigen die volkomen hept der godliker liefdē / is dat eē goetwillich mēscē / sijn hert reyn houde van sondē doer eē stadich vlochenē / en afsteruē sijn selfs / en alle sijnre gebrekē en creatuerliker liefden / en sinen eygē wille ouergaue en breke ond god / en ooc ooc ond and mēscen / in goedē dinghen om gods wille En crachten sijn sielen in d vueriger liefden gods sondlinge indē werch der begeertē en niet indē werch des vstants oft der weten hept / also dat die vuerige begeertē sullen tot god altyt opdringende voorgaen / hertelijckē suchte begeren / en verlangen / om god te behagen / en met hem veenicht te wordē / en dat vstant mach vā verre na comē. **D**esen werch heet **D**ionysius eenē godlikē verborgen werch **W**ant die desen

wech wādelen wil/dye sal laten vallen en
 driue alle die grote becōmernissen en aen
 cleue der tijtlycker dingen alle beelden/ en
 fantaserē metten wtwedigen sinnē/ ende
 werpen alle sijn sorge met vyer herten in
 god. **D**an alleē in sijn beghinsel sal hi dye
 groote trouwe en weldaet gods/ en dat li
 den ons heerē ouerdencken om sijn liefde
 daer mede te ontstekē. **E**n dā voort aē sal
 hi hē oefenē in de simpel inwēdige begeer
 ten dragende sijn herte altyt met eenē soe
 ten toenepgē en lieflycke vlangē gekeert
 tot god principalyt/ meer dā tot eenighen
 anderē dingē/ en hebbē daer toe bereet sō
 mige corte gebeden (die Augustin? heet ge
 scruten der liefden diemē als eē pylschietē
 ran/ in dat goedtierē herte ons heerē/ daer
 mede dat te v̄wonden in deser manieren.
O mijn heer mij god/ en alle mijn toener
 laet wāneer sal ic di vuerich lief hebbē/ en
 mi seluē volcomelyt vsmadē. **O**ch mocht
 ic van mi seluē geheelyt ontwerdē of scerp
 den/ en in di ouergeset en v̄eenicht wordē

met dē machtīgē brāde dīnre liefdē **H**er
re geeft mi doch di lief te hebbē wt geheeltē
hertē/ wt ganfer sielē. **E**n dper gelijckē
die in dit boeckhē veel gefcreuē staē. **D**aer
mede suldi althijt m; god sprekē/ god harte/
lijc begherē en aēroepē o genade vā dīn
sondē o hulp en gracie **E**n hē althijt danckē
en louē oft di seluē en alle dinc hē op dragē
en offerē tot eend' leuend' offerhāde in sinē
lof. **H**ier toe suldi v gewennē n; alleen als
ghī in dīn gebet gaē wilt/ mer tot allē tidē
als du dat vmoechste/ gaēde/ staēde/ sitten
de/ etende/ drinckēde/ en werckente/ also dz
ghī de selue begeerten althijt tegēwoordich
hebt/ te minstē in dīn herte **D**oe dīn mōt
dat suldi biddē so veel alst mogelijc is wt
hertē met neerstiger begeertē tot god die
althijt bi o's en in o's tegēwoordich is o met
hē veenicht te wordē indē brande o godli-
ker liefdē. **H**ier mede sal die gheest des mē-
schen m; stediger oeffeninghe in d' liefden
gods so gans onstekē en in god vheuē en

vlicht wordē en so haest in god veenicht; en
 dat hi sond' arbeit so dick als hi wil; en hert
 vā alre menichfuldich; vā vstroinghe af
 wepndē/en tot god keerē sal in een oogen
 blick sond' eenige voorgaende gedachte in
 onsprekeliker liefdē (dat eenē ongeoeffēde
 mēsche n; wel mogelijc en is) also d; desen
 lieue mēsche hier mede alle sondē en gebre-
 ken vā hē selfs af vallē sullē/en si sullē wor-
 dē gheheel reyn claer en engels. En wat si
 voort vā god ontfangē d; en weet niemāt
 vā die hier toecomē/dese mēsche moet toe-
 siē dat hi; en hoeft n; te seer en crācke en; en
 natuer n; en vderue wāneer d; vuer d' god-
 liker liefdē ouerhant bestaet te nemē/del-
 gelijc moet hi altyt in dieper ootmoedich;
 staē en; en mepninge puerlijc ter eerē gods
 latē gaē en gebruikē alle gauē gods tot
 een steruē en ouergaue vā sinē epgē wille
 en alre oduerht d; is een teekē d; hi vā god
 getogen wort. Mer een mēsche die die ghe-
 uoelijcke deuocie ende inwendige soetic-
 heyt in; wellust soect en te seer aen neemt

eñ en acht niet veel op sijn selfs steruē / eñ
in duerhdē voort te gaē al worde hi alle da
geseuēmael opgetogē indē geest / so staet
hi nochtans indē blooter naturē / oft hi mis
bruyct die gauē gods eñ soect te seer hem
seluē eñ also mach hi vā god vlaten wor
den **D**ese werch is die alre sekerste eñ edel
ste tot god te comē eñ wordt ons van god
geleert met hemelscē instorten vā binnen
indē hertē den cleynē ootmoedigē liefheb
benden menscē / eñ is den grooten wijsen
deser werelt (als **J**hs spreect) vborgen / al
so dat een slecht ootmoedich mēsche daer
in korter tijt tot grooter volcomēheyt co
men mach / want hier toe en behoefmen
geen groot vstant oft subtylly / dan alleen
eē reyn herte vā sondē eñ van creatuerli
ke liefdoē / eñ een stadige vuerige begeerte
tot god / met een vryen oft vlochenē sijn
eygen willes. **D**ie hē in desen volcomē sijn
geertē oefent als god vā ganser hertē lief
tehebbē te behagen eñ veenicht te wordē /
eñ blijft daerbi / god sal hē verhorē als hēt

geloof heeft en dat vleenen wanneer alst
god tijt dunckē sal/al waert ooc in dat eynde
de sijns leuēns Daer toe wordē alle dese be-
gheerten en ghebedē die wt eenen goeden
wille ontspringen en wt rechtē herten tot
god geseynt wordē voor god aengenomē
gelijc of die mēsche die altesamē mettē wer-
ken volbracht hadde al schijndet d; si noch
tans in hē seluē onmogelijc warē. Als wā-
neer de mēsche begheert alleen god so seer
te louen als alle creatuerē mochtē doē oft
alre menschē sondē alleen te beteren/wāt
die meyninge oprecht is/en die mēsche met
ten wercken sijn beste daer toe doet/en het
ghebreect hē aender macht Siet met dus-
danigen begheertē en goeden wille can hi
sommwylē also veel vdiēnē als alle creatue-
ren clamē/alleen metten werckē/volbren-
gen mochtē/wāt god siet ald' meest d; hert-
aen/en sijn goedertierenh; en heeft gheen
eynde. Dese hertelijcke begheerten gods
sijn also crachtich/en god is ons so na by/
en is ons meer gemeyn dā eenich dinc dat

men vinden mach want gheen dincck hoe
snoode dattet is en cannen met eender be
gheerten alleen gherrighē/mer wi connen
god waerlijck gherrigen met eender inni
gher begheerten oft suchten/ende een mē
sche en seynt nemmermeer eenige begeer
ten oft suchten na god hien wort daer door
ghesterct verlicht ende ontfunct want also
dick als een mensche sijn hert volcomelijc
van sonden ende creatueren tot god keert
met liefden ende duechden so dic ontfant
hī den hepligen gheest doer dat middel ter
godliker graciē en wort met god veenicht
veel volcomelijcker dan te voren. En also
mildelijc mocht die mēsche in hē schuen dat
deuotelijc bekennē/dat sijn hert soude vā
vruchedē in stukken springen/en dese gra
cie en can hī niet vliessen dan door dootsou
den oft groote ondancbaerh; en vslipme
heyt. Daer om wildy met clepner arbeyt
onsprekelike groote vruchtē doē so maect
een ghewoonte/dat ghi alrijt voer alle di
ne wercken dīn hert eerst ophest tot god/

en alle dijn'oeffeninge althit doet met son-
 derlingher aēdachticheyt en goede mep-
 ninghe/te voren eer ghi bestaet en ooc na
 maels alst gheschiet is die selue god offert
 beueelt/ouergheeft en veenicht met der v-
 diensten cristi in eenicheyt der liefdē/daer
 door hi op aerdē voer ons deser ghelijcken
 gedaen oft gheleden heeft. En daer mede
 suldp alleen meppen die eere gods en dpe
 salicheyt der ganster cristenheyt also spre-
 kende. **O** heere in eenicheyt d' liefden daer
 mede ghi op aerdē voor mi gearbeyt hebt
 so offer ic dy dit werck tot dynre eeren en
 de alre menschen salicheyt. **O** heere in ee-
 nicheyt dijns bytteren lijdens ende ver-
 denpensten offer ick dy desen druck en pijn
 mijns herten tot dynre eeren. **¶** En dper
 ghelijcken als in dit boeckken veel gescrē-
 uen staet. Daer mede trecken wi dpe hoo-
 ghe verdpensten Christi aen ons en wor-
 den dan alle alsulche onse wercken oeffe-
 ninghen lijden ende verdiensten (die in hē
 seluen snoode en onweerdich sijn) metten

verdienstē **C**risti v̄eenicht/ en te mael god
lijc en aengenaē den hemelschē vader/ en
veel edelre gelijc als water on̄ wijn ghe-
menct dan alle ander goede werckē die al
so n̄ geoffert en wordē **W**āt die soue gods
veruult alle gebrekelijchept en volbrenct
onse werckē wt syn v̄dienstē op dat hooch-
ste als men leest indē godlijckē openbarin-
gen. **S.** **M**echteldis/ en meer and̄ heplige
boecken. **M**et deser oefeningen wort die
mēsche god seer heymelijc en ghetrouwe/
en vint god in allen dingen en wort dick-
mael in hē seluē vermaēt veel gebreken en
epghen soecken te laten en goet te doē en
mach god alle oogēblick naerd̄ comen/ en
valster met god v̄eenicht worden/ wāt hoe
slep̄n dat een wert is/ dat wt liefdē en goe-
de meyninge god gheoffert wordet dat v̄-
dyent altijt meer gelijchept bi god/ en ooc
dat eeuwige leuē in god **D**aer ō en hebbē si
gheen onschour die hē so seer altijt mettē
creatueren becōmeren doer die v̄sinnen
met t̄lijcker wellust/ en v̄supmen haren

tijt/ en̄ dīc groote goet so iammerlijc/ dz in
der eewicheyt niet wed te halē en is **W**āt
een mensche die hē seluen door dat middel
vā sijn eyghen soecken en̄ des eyghen wille
en̄ met liefden tot tijtlikedingen behīndt/
dat hī hē niet vry ingekeerē en cā tot god/
die doet hē selue also grote scade/ en̄ vliēst
meer godlijc eewichs goets in eenē cortē
oogēblick/ dan of hī daer en tustcē alle dat
aertrijc gewōne/ iae of hī oec alle heylige
scriften begripen cōste/ en̄ allen menschen
die voort gheleeren cōste/ en̄ alle armē der
ganser werelt spijdsē. **D**it en waer hem al
clamē niet weert/ wanneer als hī hē seluē
behīndert dat hī hē niet en mach vrylijc in
keeren tot god en̄ hē seluen offeren en̄ hē
gheuē tot sijn hoochster eeren/ wāt daer
om sijn alle scriftuerē gemaect dat wi sullē
geheelijc een inwendige gheestelike offer
hande gods sijn en̄ bliuē **D**ie duechde der
ghelatenheyt/ is den stotel/ daer mede die
mensche hē vry inghekeeren can/ also dick
als hī wil/ en̄ daer mede god oec incomen

eñ gewoonen can in onsen herten. En die
is een ootmoedich leetwesen eñ een herte
lijt afkeeren van onse sondē/ eñ een vryen
oft vloorhenen eñ ouergheuen syne selfs/
sine wille/ eñ alle dinghen in lief eñ in leet/
in tijt ende in ewicheit inden alre liefsten
wille gods eñ anderē mēschē doer eñ met
god/mer niet tegen god. Dit vintmē verō
verclaert in die deuote boeckē der vlichter
vaderen/god gheue dat si doer dpe prente
noch eens wt comen moghen.

Een voerredē ouer dese. xv. oefeningē
en meditacien des lidens ons heeren.

Onder alle oefeninge tes gheests tot
eenen aenheffenden mēsche als dat ouer
dencken des lidens ois heeren. **Jhū Cristi**
want daer canmen in ghetrecken alle andē
oefeninghen eñ meditacien/die eenen de
uoten mensche mochten openen. **Wāt** als
du dñn sonden/dñn gebreken/dijn ondanc-
baerhept/dijn verslupmenis wilt leerē be-
kennen ende bestrepen/so en vindi gheen

grooter oorfaeck/ op daer toe bewegende
 dā als ghi aenmerct wat god (die ghi met
 dinē sondē vtoont en onteert hebt en die
 dijn sondē straffen soude) om dijn sonden
 met aengenomē mēschelijcker natueren
 selfs geleden heeft/ op dat dijn sondē n; on-
 gestraft en bleuē na der rechtueerdich; en
 dat hi nochtans dijnre schoonē en sparen
 mochte wt otfermhertich; Als v growwelt
 voer sijn rechtuaerdich oordeel/ soe heb dy
 hier eenē schat/ die du offerē moecht/ ende
 daer mede alle dij schout betalē Als ghi vā
 traechtept aēgenochten wort/ also dat ghi
 vdiel hebt goet te doē en die sondē te latē
 so vindi hier in/ gods strenge rechtuerdic-
 hept/ die so veel dupset iaer dē hemel toe ge-
 noten heeft en so veel vrienden gods daer
 bupte geslotē/ om die vreemde sondē wille
 so langhe als onser eerster vad sonde niet
 gebetert en was **W**ildy dijn epgen snoot
 hept bekennen soe aensiet dat duechsaem
 heplighe leuen **C**hristi/ ende daer teghen
 dijn boose sondige leuen/ ende hoe seer ghi

genepcht sijt tot sondē ende cranck totten
duerhdē/hoe ongelijc ghi cristo sijt. **W**ildt
in v aenstekē die godlike liefde dz en mach
niet haestiger geschien dan int ouerdenc-
ken der grooter liefden/weldaet/eñ goet-
heyt gods tot dy/die nerghent also open-
baer eñ groot en schijnt als ind goetheyt
sijns lidens hoe hi v verlost heeft. **W**at dat
is natuerlijc dat wi dē ghenen moētē wē
om lief hebben/dpen wi wel wetē dat ons
lief heeft/daer mede wort ghi alder lieflijc-
ste beweghet/god wē om lief te hebben.
Wildt v oeffenen te leeren eñ aen te nemē
een duechdelijc leuen in vloochenen dijns
sels/waer vindi een beter regel/forme eñ
exempel alre duehdē dan indē liden cristi.
Wat alwat cristus gheleert eñ ghepreert
heeft in sinen leuē dat heeft hi mettē wer-
ken bewesen eñ werckelijc geleert aen hē
seluē in sijn liden. **W**ildt dinē gheest oprich-
ten tot god met eenighē stadigen herrelijc-
ken gebeden/als met vuerighe begheertē
met dancken eñ louen/bijrans alle oogen-

blif dñn hert te vernieuwen en vereenigē
 met god/soe en vindi nergent grooter ooz
 laer en hulpe/dā int ouerdenckē des leuēs
 en lidēs Christi wāt daer vindi so menich
 fuldige woerden/werckē/lidē/doē en latē
 die al tsamen en elc bysonder dñnē gheest
 crachte en stercte gheuē mach dy seluē we
 te gaē/en wat vganclijc is te verlaten/en
 in cristo alleē te rustē/en in sinen woerten
 werckē/en willē een behagē te nemē Hier
 bouē sijn noch veel meer vruchtē en salic
 heyt in dat ouerdenckē des leuēs en lidēs
 Cristi gelegen bisond allinē dat voerneēt
 met begeerten om een medelidē te hebben
 hē na te volgē/te danckē en hertelijc lief te
 hebbē. **W**āt al warē alle meesters doot/en
 alle boeckē verbrāt/so vint mē noch int le
 uen en liden xpi leeringen en troosts ghe
 noech/en mē had altyt genoeg daer aen
 te dēckē die dat wilde waer nemē **M**er dy
 laer ic staē/want mij meyninge en is hier
 n: meer dā een forme den aenheffendē oft
 beginnendē mēsche te geuen/die hen indē

geest alleen noch n; en connē oefenen/hoe
dat mē mōtelijc of oor (wt dit boerckē voer
die ogē gelept) metter herten indē geest le-
sen of bedenckē sal ons heren lidē Die niet
beter en heeft oft en can/die mach des ghe-
bruyckē **E**n op dat niemāt vand lācheyt be-
swaert en worde/daer om is dese oefenige
gedepht in. xv. stuckē/daer oor sōmige vie-
righe gebedē bequamelic. bī geuoecht sijn
so dat een pegelijc na sijne deuortē/eñ so
vele hē die tijt toelaet/mach al latē/eñ des
sehuē dages of des anderē daechs wederō
veruolgen daer hi bleuē was tottē eynde
toe **O**f mē mach dit gans deplē in die. vij.
getiden des daechs eñ hē also den gansen
dach seer vruchtbaer daer mēte berōmerē.

Wan dat mensch werden eñ heplē
gheleuē **C**hristi die eerste meditatie.

O Du ald getrouste liefhebber des mē-
schelijckē geslachts heere **J**esu **C**ri-
ste een scpper/een vlokker eñ salichmaker
der werelt/ **O**ch mocht ic dijnre goetheyt
eñ liefdē tot ons weerdichlijc dancken/die

welcke daer een medelijden hebt ghehadt
 ouer onse vromenisse/ en hebt aēgemerc
 en ter hertē genomē dat wi so ellēdich ver
 laten warē/ diē niemāt helpē en mocht dā
 ghi **D**aer om niet wt oser vdiēnstē/ mer al
 leen wt dijne ōsprekeliker ontfermhertic
 hept sidi beweecht af te stigen vā uwen co
 ninclikē **T**hroō/ia vā dat honich soete her
 te dijns vaders in dit iāmer dal tot ons/ en
 hebt aengenomē onse natuere en vleesch/
 onse swachheit/ doer die werckinge des hei
 ligen geests/ inden reynē lichaē/ en vandē
 edelen bloet der reynder en weerdichster
 ioncfrouwē **M**arie in welker hochweer
 digen lichaē also ōtfangē warachtich god
 en mēsche sidi. ix. maent gedragē / en daer
 na sond scade en pijn doer dpe edele moed
 en maghet/ in dese werelt geboren/ arm en
 lijdsāē/ in doekē gewondē ind cribben/ op
 dat hōp/ voer die beesten gelept/ met **J**onc
 frouwelike borsten dijnd moed gesoocht/
 vandē scaepherdē bekennt/ der harder wet
 mōpfi onderworpen als een sondich men.

sche besnedē in v kintlike bloet geuerwet/
vanden drie heplige **C**onīgē doer die ster
re daer gelept/aengebedē inden tēpel ghe
offert/eñ als een knecht gelost /in grootē
ellende in **E**gyptē van herodes vvolcht eñ
verdreuen **E**ñ als ghi o heere ontrēt. xxx
Maer bi dīnre moeder/eñ onder haer ghe
hoor:saēhept sijt geweest vborghen/eñ der
werelt onbekent bleuen/daer na sidi inder
Jordanē gedoopt/eñ nae veel vasten van
den dupuel aengeuochtē **D**alder soetste
heere **J**esu in deser manierē hebdi onse v
lossinge aengeheuen/met deser hebdi onse
heplbestaē te werckē /met sulcher ellende
eñ pynen hebstu dīn kinschept eñ inrecht
ouergebracht eñ hebt dy seluen om onsen
wille ghepinicht/eñ dīn leuē voer oō ver
teert eñ versletē /met arbeyp eñ tegēspoc
met waken eñ weenen/met prediken eñ le
ren/met hongher ende dorst/met muede te
maken dīns lichaems doer dpe langhe
weghen /eñ nachtwaken indenghebeden
doer lijden veel spottens veruolghens ver

achtens / vsmadens / en boose listicheyt **D**
 alder genadichste heere **Jesu** **C**hriste dat
 warē dīn groote rīcdōmen en costelijke
 cratten / mettē welckē ghī ons arme snode
 menscē gerocht hebt / ope du ooc so costelijc
 en so weert geacht hebt / dattu ghelijc als
 vā liefden droncken / dī seluē willich gheof
 fert en ouergegeuē hebt / niet alleen in pij
 en versmaetheyt / mer ooc inden bitteren
 doot **D**aer om o ald liefste heere **Jesu** **C**ri
 ste onse salichmaker / ic aēbidde / loue gebe
 nedie / en dācke v voer dīn wōderlijcke on
 noselheyt / voer dī heplich exēplae leuen /
 voer dīn vriendelike cōuersatie / voer dīn
 heplsaē leeringe / voer dīnē muedē arbeyt
 voer die roepinghe dīnre discipulen / voer
 dīn getrouwe troostinge ouer de arme sō
 daren en crācke mēscē voer dī menichful
 dige goetheyt / en voer dīn grōtelose liefste
 tot ons **D**oer welcke al tsamē bidde ic dīn
 hoorlyste bernēte liefste / dattu mi ald snoot
 ste sondare ontfanget en op neemt in dīn
 ghenade. **M**ijn sonden en al wat dī in my

mishaget/barmhertelijc van mij afneemt
Maect mi dinē ewigen getrouwē diena
re. Regeert mi en bestitit mi in der ewig-
heyt/du alder ghetrouste liefhebber Jhesu
criste/na dinen godlijcken wille Amen.

Wander vercopinge en leste auōtmael
ons heerē die tweede meditatie.

O dootmoedichste heere Jhesu cristē
ic loue aēbede en dancke di/dattu o-
uer die stadt vā Iherusalem iae veel meer
ouer die vdoemenis der sielē gescrept hebt
als di dat volc te gemoet quā met tackē en
rpsere van oljfbomē en neder sprepen der
cleeter opter aerde/met grooten lof eer/en
reuerentie daer ghi dootmoedelijc op eenē
ezel totter stadt ingeredē quaēt Daer nae
ter stont hebdi indē tēpel gegaē/en die sie-
lē die ghi gescrepen hadt/en verlore warē
met grote blitichz/en met stadige preditiē
dinē vad wēd gebracht Och lieue here hoe
wel dat ghi met eerē vandē gemepnē volc
in die stadt genoert waert/en den gansen
dach al daer geleeert had so bistu nocht as

dien dach en die twee and' dagen daer na/
 des auonts hungerich en vastende wt ge-
 gaen in bethanien als een vreēt onbekent
 mēsche die in die grote stadt niet eenē mē-
 sche en hadde die op wat etens hadde ghe-
 geuen/en dit geschiede vanden ousten en
 ouerstē der ioden/die haddē laten v̄biedē/
 dat op niemant ind' stadt (als eenē onwaer-
 digen) indē huys nemē of herbergen sou-
 de. **D**aer na opten woonsdage bistu vā di-
 nen epghen discipel dinē vpāden indē toot-
 drocht/en niet costeliker dā. xxx. penningē
 gheacht wordē. **D**aer na hebdi dat paesch-
 lam met dinē discipulen geten inder figue-
 re dattu seluer dat warachtige paeschlam
 waerste/dat ter stōt daer na voer ons sou-
 de doot geslagen en geoffert worden. **D**u
 bist ooc op dīn knien voer die iongerē ghe-
 uallē/en hebt hen haer voeten gewasschē
 en metter dwalē die ghi om rīf hadt ghe-
 droocht. **D**aer na hebdi die selue tot eenen
 testament gespīst en gelaest met dinē hep-
 ligen waren lichaē en bloet/ond' een vreē-

de gedaente en gesteltenis des broots en
wijn **D**at selue hebdi os ooc heeten toen
in een gedachtenis dijner grooter liefden
en bittere lydens wat in desen sacrament
hebdi lichamelijc bi ons willē bliuē totten
eynde der werelt/en en cont niet van ons
gescepdē van grooter liefdē **I**n desen auōt
mael hebdi oock dijn bedroefde discipulen
met eenē langē soetē sermoē gesterit / ghe
troost/en tot broederlijcker liefdē vmaent
en dinen vad met vueriger liefdē beuolent
Och here vol goedertierēheyt / dit en hebt
niet achter gelatē / daer mede du ons bewi
sen mochtet / wt wat grooter liefdē du be
geert ons na di te treckē en salich te makē
Daer om alder goedertierēste heere / doer
die selue dijn liefde bid ic di vergeeft mi al
le mijn sondē en gebreken / en wat vsume
nis / oneer vmetenheyt / en misdaet ick ghe
daē heb tegen di / dat hochweerdige sacra
ment dijns godlijcken lichaēs bloets **O**ut
steert mijn hert niet bernend begeerten os
ic dat hochweerdige sacramēt outfangē

mach met dieper ootmoedicheyt met vree-
 sender eerweerdicheyt / en̄ met vuerigher
 liefden wāneer en̄ so dick alst dīnre mate-
 stept behagē sal / bysond̄ doch int leste eynde
 mijns leuēs / dat ic dan en̄ altyt doer die
 cracht des hepligē sacramēts voer alle li-
 sticheyt en̄ bedrogh mīnre viāden behoet
 tegen alle periculen ghestert / en̄ in dīnre
 ghenadē geuēsticht met dinē wille in dīn-
 re liefden sond̄ sonder sceyden vereenicht
 werden mach.

Wandē anrt ōs heerē aen dē berch van
 Oliuetē die derde meditatie.

Onder milste heere **J**esu x̄pe een goet
 herd̄ die dīn scapē tot ind̄ doot lief ge-
 hadt / ia op dat ghī die van dē doot v̄lossen
 mocht hebdi di seluē willich indē doot ghe-
 offert als dat auōtmael gheschiet was / en̄
 god lof en̄ danc gelept was / so bistu met dē
 nen discipulē in dat hooftē voer die stad
 wt gegaen en̄ hebt tusschen wegen vā dīn-
 re toet omēder pinē (die ghī lange te voren
 in dīn hert gedragen hadt) gesproken. **Be-**

droeft is mijn siel totter doot toe **Alsoe** als
ghij weynich voortgegaē/eñ vā v discipulē
geleypden waert / om dpen grooten anre
dijns herten/bistu in dijn aēlicht neder ge
uallen roepende tot dinen vader also **Dad**
eest mogelyck so neēt desen kelck vā my/
mer doch uwen wille geschie eñ niet dē mi
nen. **Och** goede heere iesu xpe in wat gro
ter dinc quā doen dijn soete godlyck herte
alsoe dat van eender siden ghedronghen
wert/wter hitte van dijne vuerigher kel
den/ende begheerde die gans eñ geheelyc
wt te storten/tot onser verlossinghe/ende
van der ander siden wert dat herte vscric
eñ verslagen van veruaernis ter grouwe
lycker onmenschelycker pinen des lydens
datghij claerlyck voer dinen oghen saecht
nakende/alsoe dat in v eenen bitterē stry
der liefden eñ der vreesen tegens malcan
deren opt hoochste opstonden/vandē wel
ken dijn milde hert so hert gheant eñ ge
druct wert/dat wt dinen gansen lichaē eñ
wt dinen heplighen ledē/een groote bloet

sweet wdronge / die niet alleē alle dijn clee
 der / mer ooc die eerde (op welke du met di
 nen aensicht laghes) nat maecten. **S**oete
 heere iesu in desen anxtelijckē druck heeft
 haer dijn godlyke maiestept so diep geoot
 moedicht / dattu ooc die troostinge des en
 ghels (als een heer van sinē knecht) niet af
 gheslaghen en hebste. **D**ijn menschelijcke
 teerhept heeft haer so gans gelaten / dat sy
 des vaders wille niet en heeft ontweken.
Dijn ghetrouwe liefde heeft voer v disci
 pulen soe groote sorghe ghedragen / dattu
 in deser grooter noot opghestaen bist / en
 hebt dijn discipulen ghewaert en gestert
 al waer di dijn selfs gheheel vergeten / oft
 al hadde di meer ter herten ghegaē die sor
 ghe der vreemder / dan dīne eyghen ban
 ghichept. **O**ch alder goedertierenste here
 iesu xpe. **I**c loue en gebenedie di: ick aēbe
 de en danck di: voer dese groote droefhept
 en truerichept: voer dī vreesē en vscrickin
 ge: en daer tegē voer dī grote vnerige en
 wilstige begeerten te lyden ende te steruen.

voer alle danc en liden dijns hertē voer al
le dijn onfermelijcke suchten/voer alle dij
tranē voer alle dijn sweet en bloet droppē
God der ewiger maesteyt **I**c bidde di
doer dijn eyndelose liefde en barmhertic
heyt neemt vā mi alle lichtueerdicheyt/al
le ydel bliscap/en alle onnutte droefheyt en
truerich; **E**n gheeft mi altyt in mijn dher
ten een oprechte truericheyt en berouwe
mijnder sonden **D**aer bi ooc een gheesteli
ke vrolicheyt tot di/en tot allen dinē gebo
den also dat die tranen vanden ootmoedi
gen berouwe en warachtige bekēnen/en
ooc der bernen der liefdē van mi nemmer
meer en gesceyde/tan mijn hert gans toer
snide en alle crachten mijns lijfs en sielen
in di alleē doen vullieten en gans v'sinken
Soete heere maect dat die ewighe me
morie dijns hepligen lidēs/mi geheel om
vangee en in haer v'teere **S**eeft dat de vie
rige cracht dijner liefdē mi geheel in haer
intrecke en versmelte / also dat in mi niet
en bliue dan du alleen/dat ick anders niet

en weet/niet en dencke niet en beghere/dā
 di alleen **G**soete here **J**esu trect myn hert
 na di alleen/dat ic di alleē soecke di alleē be
 ghere/eñ in di alleen ruste **A**men.

Wan der gheuanckenisse **x**p̄i **D**ie vier
 de meditatie.

O Barmhertige here **J**esu **C**riste wie
 ben ic/dat du die sijn dpe hoochste al
 machtichste scrapper alre dingen /di seluen
 also willich voer my woudet geuen inden
 doots ic doch geen barmherticheyt /mer
 strenge rechtueerdicheyt vdiēnt heb/ende
 dyn hepl dijne hulpē/eñ alle dijne gena
 den onweerdich ben/eñ die eewighe vdoe
 menis verdient hebbe so verre als dyn on
 verdiende barmhertich; mi niet te hulpen
 en quame **D**aer om lieue here als di dijne
 vlandē sochten om te vāgen /soe bistu van
 selfs hen willichlijc tegen comē eñ hebt dy
 seluen laten kennē **D**aer toe als si vander
 godlijcher gewout dynus woerts ter neder
 warē geslagen/hebdi hen oorlof eñ macht
 gegeuen weder op te staen eñ dy te vāgē

Du hebste oock dinen brader (die di dinen
vpanden inden doot leuerde) lieftlyck met
eenen rusten ontfangen/en met vriendel-
ker aenspraek tot penitentie vermaent.
Daer toe makum (die hē grimmigher en
nydigher op di toonde) met ghesontmakē
snyder doeren begaest. **O** goeder tierē hee-
re **J**hesu chyste/daer voer loue en danc ic
op wt gronde mijns hertē/voor dijn groot-
te ootmoedicheyt/gheduldicheyt/saecht-
moedicheyt/liefsden/en alle ander duechdē
die ghi ons tot eenen erempel voorgebra-
ghen hebt onder dē grimmendē aenschou-
wen dijne vpanden/onder spot en smaet-
onder slaghen en sinerten als ghi met ee-
nen grouwelycken aenuel/met eenē ver-
uaerlycken ghescrep en roepen/wert aen-
ghetast/gheuanghen/daer nae neder ghe-
worpen/ghebonden/gheslaghen: ghetre-
den:gheworcht:ghesleppr:ghestoren ende
met veel anderen last ende pynen als een
saechtmoedich lam vanden woluen ghe-
schoort en also voortghedreue al lopende

ende met ghebonden handen voer **Anna**
 den bisschop ghestelt/ **I**n welcks huys als
 ghyt op sijn vraghe wyselijck en ootmoede-
 lijc antwoerdent/ bistu van eenen snooden
 plumpstriker / met eenen hardē kinnebar
 nach in dijn godlijc aensicht ter neder ghe-
 lagen. **D**aer toe soe heeft dijn goede hert
 also iamerlijck bedroeft in die ergernis en
 vlyen dijnder discipulen/ onder welke die
 een/ die di verraden hadde vertwifelde/ eē
 ander verlochende en verswoer di/ die an-
 der alle bloden ende lieten dy alleen onder
 die vanden als een ontschuldich lam on-
 der dpe grimmende woluen. **O** barmher-
 zige heere **J**hesu **C**riste siet doch aen die
 allendighe gheuanckenis mijnder sielen
 daer ick mede ghebonden ben / ende ghe-
 nepcht tot sonden. **S**pet onder hoe veel
 periculen / dat ick woone onder hoe veel
 sonden ende quade ghebreken dat ick ghe-
 dronghen ben / hoe veel quader begeerten
 en onduerchden als een eyghen knecht ick
 vaderworpen si / hoe crachteloos totten

goeden ic wt gewoentheyt der sondē woe
den ben en werde als een geuangē wt ver
der ffenis mijns inwendigē menschen tottē
quadē gezogen **O**ch heere liet mijn cranc
heyt aen/en ontfermt v ouer mi/want ghi
mi alleen gehelpē sont **V**erlost mi vanden
sondē en vander geuāckenis aller mijnder
gebreken/en metter cracht dijns woerts
laet ter neder allen die macht mijn vian
den **S**ijnt mi mettē bandē dijne geboden
met dē knoop dijne godliker liefdē/die in
der eewigheyt niet ōtbonden en wordt/al
so dat ind̄ ganser werelt mi niet anders en
luste/dan alcht̄ dinē lieuē wille gehoorsae
te sijn en sond̄ scyden metter stercker/en
ouerichster liefdē bi di vereenicht te bliuē
Wand̄ besyottinge iesu indē hupse **Cap**

phē die vijfste meditatie.

O Du ewige icijn der godlijker glori
en ald̄ lieflijcste heere iesu/die de scoō
ste bist voer alle kinderē der menscē **O**ch
in wat spot/scaemte/en verwoepentheyt
heeft di gebrocht/mijn grote boosheyt/en

dijn ongemeten groote liefde en barmher-
 tich; want daer wt eest comē/dattu onofel-
 lam/voer mi misdadige sondaer/met eenē
 grote romoer/oploop/ghecrijt/en harnis-
 clinckē dīnd vlandē waert vsmadelijc tot
Sapphā gelept met veel lasterlijcke woer-
 den en sagen onrechtueerdelijc beclaecht
 wreedelijc geuraecht/oneerlijc beswozen/
 en om dīnre hepliger waerlijcker antwoer-
 den wil als gods laster geacht/en ten leste
 onrechtueerdich voordeelt des doots schul-
 dich te sijn **D**aer na met vupsten/met vlac-
 ken handē/in dat aēsicht en aendē hals ge-
 sagen/bespot en bespogen/gestootē/geto-
 gen en met bederkige dīnre scoond oogē/
 spottelijc geuraecht **P**ropheteert ons xpe
 wie heeft v geslaghen **O**ch heere iesu xpe/
 also hebdi ghegeuē dīn wangē den genen
 die v mettē hepligen baert rogen/dīn aen-
 sicht den genen die daer in spogen/en dīn
 ganse lijf/den genen die daer op sloeghen/
 tot dat ghi noch gesteltenisse noch verwe-
 meer en haddes/dan als een melaets als

een die van god verlaten en geslaghen is/
ghelijc die alder snootste onder alle menschen
wort veracht en verworpen dwe gāse nacht
wt/met slaghen/spotten/en bespouwen
Doer welke alle smaetheyt laster en pine
soete heere iesu aenbidde en danck ick dy
biddende doer dijn saechtmoedicheyt ald
goedertierenste heere **J**esu verlicht mijn
hert/en stortet in my warachtighe beken
nen mijnder eyghender boosheyt/suoodic
heyt en nydicheyt/met een mishagen ende
met eenen heplighen haten myns selfs:
Och gheeft mi bekennen liene heere dijn
godlijcker goetheyt/en onsprekeliker lief
den die ghi hebt tot ons/en ontsteect mijn
hert daer mede weder om metter ald repn
ster en vuerichster liefden tot di / die nem
mermeer gheleest en werde **M**aect o lie
ue heere dat een rechte diepe dootmoedic
heyt/ende een bescheiden vuericheit in mi
te samen alle ooghenblich opwachte ende
toeneme **G**heeft my dat ick alre beghee
re onbekent veracht/ende voer nyet ghe

bouden te worden/ ende dat ick daerin vā
 herten te vreden en gherust bliue. **S**oete
 heere **J**esu geest my oock dat ic di wt mijn
 reganser herten lief hebbe/ en mijn herte
 vā alle gescapē creaturē afkeere en beghe
 re dat ghy van allen menschen ghekent/
 ghecert/ ende lief ghehadt wordet/ dat dy
 nen wille in allen dinghen gheschie.

Die heere **J**hesus is voer **P**ylato ende
Herodes belaecht en veracht
 die seste meditatie.

Onder ghetrouste liefhebber ende eē
 stichter onser salicheyt **J**hesu xpe/
Ick aenbidde en dancke dy dat ghy alsoe
 ghelyck als ghy in **C**apphas hups bespot
 waert sammerlyck mismaect en ghebon
 den ghelept waert des morgheus vroech
 voer **P**latum daer ghi vanden ouersten
 ende ousten der **J**oden/ met veel valschen
 ghedichten en loghenen onsculdich berla
 get bist. **D**aer op hebby gans verduldich
 stille ghesweghen. **E**n daer nae soe bistu
 oock tot **H**erodem ghesonden/ ende met

veel verſmaetheyt/eñ opſpraec middē tote
die ſtadt genooert eñ op een nieuwe weert
om valſcelijc berlaecht. **O**ch lieue heere ie
ſu als du herodi (die v veel vraechdē eñ be
geert hadde lange te ſien) niet en woudeſ
antwoerdē/noch miraculē voer hē doen/
ſo heeft hi met ſinen hoofghelin di vacht/
eñ in een wit ſotten cleet beſpot/weter om
tot **P**latū geſeynt. **O**ch goede heere hoe
ſmadelijc waerdi alſo geleydet/hoe wreede
lijc voort gedreuen/hoe ſpottelijc ghehan
delt eñ ouer al gelijc als een wagenſpel in
die ghecks cleederē getoont eñ belacht/ſo
oor die kinder eñ ander ſnoode menſcē op
tegen oft na liepē eñ op di welen/eñ di be
riſpten. **A**ld geduldichſte heere ieſu **r**pē
Ic bidde di dattu mi doch geuen wilt oye
ald volcomēſte ootmoedicheyt eñ verdul
dicheyt/dat ic mi ſeluen kenne eñ wter her
ten veracht dat ic alle menſcen voer mi ſet
te eñ beter achte/dat ic van ganſer herten
beghere eñ vrolichlijc aēneme / dat ander
menſcen bouen mi verheue / eñ ic verachte

thorde/ en dat ick mijn vachters en vernol
gers waerlyt wt ganser herten lief hebbe
Soete heere iesu vhoort mijn begeerten
tot dijner glorien also dat alle houerdichz
alle ydel glorie/ en eygen liefde in mi gehee
lyc wt sterue en ic alleen hongher en dorst
hebbe na dijner eeren.

Wand gheestelingen Christi die sevende
meditatie.

O Alder edelste heere iesu xpe een glorie
en crone alre hepligen/ hoe goedertie
ren bistu ouer ons hoe hart en strenge bi
stu geweest ouer di seluen/ om onsen wille
want na dattu tot **P**latu weder gebracht
waert/ hebdi v seluen moetē outcleedē/ in
so veel grooter scaempten als ghi vā edel
re repnicheyt waert. Du biste alsoe naert
hart gebonden aen een pylaren/ ende met
roedē/ geestelen/ en scorpioenē onmensche
lyc gheslagen. **O**ch alder geduldichste hee
re iesu/ hoe wert dijn alder edelste lijf ghe
broken/ hoe wert dijn teer lichaē geschoert
hoe wert die schoone tierheyt dijner leden

ontstelt hoe wert dijn hochweerdige roo-
sen verwich bloet vergoten / en onder ope
voeten ghetreden **O**ch milde heere **J**esu
voer dijne groote schaemte die du voer di-
ne spottende vpanden geleden hebt / voer
alle dine smerten / voer alle ende elke sla-
ghen der gheestelen / voer elke droppel
dijns rooden af ronnednen bloets / aenbe-
de ick ende loue dy / o mijn schepyer ende
goedertierenste verlosser ende danke dy
hertelijck biddende dijne mildicheyt / voer
alle dijn wonden / en voer alle smertē ende
pynlicheyt dijns gegeelsteldē lichaēs dat
ghi mi inder vren van mijnre doot ledich /
ende vry maken wilt van alle mijn sondē
ende pinen die ick inden gherichte dijne
rechtueerdicheyt sculdich ghenonden sal
worden **I**ck bidde dy / dattu mi wt dijnder
sonderlingher ghenaden en barmhertic-
heyt ghestadicht / dat my alle scout ende
pyn mynder sonden gans verlaten wor-
den ende ic voer groot berouwe ende voer
dijn barmherticheyt ende verdienst dijns

liden/als dan heel gherepnicht ende ghe
wyper werde/om van sonden aen /sonder
middel van desen leuen ontfangen te wer
den/bi di in dijn eeuwige leuē **O** soete Jesu
tes niet te min op dat ic gelijc en danckbaer
werde dinen hepligen liden/bidde ic di ver
leent mi/dat ic metter hoochster verduldic
hept en ootmoedichept willichlijc draghe/
so wat dijn genade mi opleggen wil alsoe
dat dijn heplighe passie voer mijn sonden
betale ende ghenoech doe/ende ick wt vie
righer liefde voortaeen lijde wat ghi vā mi
gheledē wilt hebben/nyet alleen als voer
mijn sonden/mer oock di te lieue en ter ee
ren met grooten dans in allen tegenspoet

Wander Croninghen Christi die

Achtste meditatie

O Alder ootmoedichste heere / **J**hesu
xpe een Coninc des hemels en eerde
Ic aenbidde di minen schepper ende god/
met nederliggen mijns herten ende lijfs/
want du bist om minē wille met spottelijc
her eere gegruet en aēgebedet dijn heplige

hoofte hebben si te spot en te leet een doornen
croon opgeset/en hebben di eenē rooden
mätel voer een purpur cleet aengedaē
en een riet voer eenē Coninclyckē scepter
in v hant gestekē. **O**ch lieue heer wat groter
pyn en smert hebdi in dinen heplighen
hoofde vāder sterper doerstekēder croonē
geleden/mer daer en was gheen melijden
Sp betegen di dattu een Coninc hadste wil
len sijn/daer om dreuē si haren spot met v
Si vielē voer v neder op haer knpē/en aē-
baden en grueteden v haren Coninc dien
si (och lieue heer) in so pijnliker maesteyt
hadten geset/en sprongen haestelijc weder
op/en spouweden in v godlijcke aēlicht/sp
floegen in v aensicht met harden wipsten
si namē dat stive riet als eenē staf wt uwer
hant en floegen op die doornen croone/en
op v heplighe hoofte/dat v dierbaer bloet
aen allen siden af liep. **T**e lestē na veel alle-
digher martelie leyden si v also iāmerlijck
mismaect wten hupse/voer den gemeynē
volc te besien/als een triumphē te houden

van di/eñ die bloetdorstighe herten uwer
 viandē te coelen **A**lsoe waerdi lieue heere
Jesu daer wt geuoert dat ghi van grootē
 anct dijns herten/eñ van ouergrote smer-
 te dijns lijfs nauwe bewegen en mochte/
 eñ waert dinen viandē tot eenen spot ghe-
 toont **M**er v viandē en costē hem niet ot-
 fermē ouer v/wāt haer hert was vā outs
 beseten/met grimmendē thoren eñ nijt op
 v **O**ch goede heere hoe allēdich eñ cranck
 stont ghi in dijn heyllich aēlicht bedect eñ
 mismaert met onreynicheyt spouwēs eñ
 beronnen bloet ond malkanderē **D**ijn gā-
 te lijfen scheen ands niet dā ronnēde bloet
 eñ op geswollē/blau vandē slagen vstoert
 ende doerwont ende en was gheen ghe-
 sonde stadt aen dynen liue/ ghy stont soe
 allēdich/iammerlijck/ende ontfermelijck/
 ende waert soe seere mishandelt dat ghy
 doork(als **P**ylatus sprack **E**cce homo **S**iet
 een mēsche) gheens menscen ghesteltenis
 en hadt. **E**ñ noch en mocht gheē iammer
 oft pijn/gheen smert oft ellende/hoe groot

die waren/ beweghen of bemortwen uwer
vianden venynighe herten/ si en mochten
in uwer pijnen niet ghesadicht werden tot
dat si v doot hadden **Daer** om riepē si met
luyder stemmen **Crupsten Crupsten.** **O** du
getrouwe heere **Jhesu** hoe is v goedertie
ren hert/ onder alle ander pijnen wt desen
woerden bedroeft gheworden / hoe heeft
dit roepē in v soete hert so bitter ghesnede
Och hoe wee heeft di ghedaen die groote
uidicheyt en grimmighen thoren des boos
sen ondancbaren volcks tegen v dien ghy
so veel eeren en goets gedaen hadde **Och**
lieue heer ick aenbidde loue / en dancke v
dus sentfout/ voer alle dat ghi geledē hebt
en bysonder voer die grote liefde/ wt welc
ker ghy gheleden hebt **Ick** bidde v doer v
grondelose barmherticheyt/ tattu alle ho
uerdicheyt/ eergiericheyt/ ydel glorie/ be
roemenis/ en allet wat vanden bosen aert
tegen die dootmoedich: is/ vā mi afneēt en
afhoudet **Och** lieue heere maect dat in mi
nēmermeer anders gheuonden en worde

dan dat ootmoedich en̄ di behaechlyck is:
 Heeft mi een berouwich en̄ innich herte
 dat na uwer hertē ghemaect si / vol heeter
 liefdē tot v/en̄ met medelidē ghewōt tot al
 len menschē/dat aen di alle ooghenblic en̄
 altyt ghedencke/dat v sonder ophouwen
 begheere/in di alleen syn lust ende rust set
 te/en̄ van v nemmermeer af ghekeert en̄
 werde o soete heere **Jesu Christe**

Ope moordenaer wert quāt ghe-
 laten ende **Christus** ter doot ver-
 oordelt **Die negenste meditatie**

O Du alre onnoselste lam goods heere
Jesu criste/wat hebdi ghedaen dat
 tu met so grooter smerten en̄ pynen moest
 gedoot wordē **Ic** heb gesondicht ende ghi
 hebt geledē die straffinge **Och** hoe sal ick
 mi voortā meer vheffen/een stof en̄ afste-
 der eerdē so ghi mijn god en̄ heere so snote
 veracht en̄ verhaet syt/dat si noch om uwe
 ontschout/noch om uwe groote gheleden
 pynen/noch oock om haerder vryheyt te be-
 houden dij wouden leedich maken/hoe

neerſtich dat pylatus daer om arbeyde en
v ontschuldichden/en hē voor hielt/oft ſi v
oft dē moorder barrabam om des hooch-
tijts wille woude los late **M**aer ſi hebben
dē moorder barrabam voer v gherore/en
meerder gheacht/en hē dat leuē geſchenct
en v den gheuer des leuēs/totten wot des
crupcē met luyder ſtēmen geroepen/**O**ch
ald goeditierenſte heere/hoe vduidich heb-
dy die ſmaetheyt gheleden **H**et was v een
grootte ſmaet en oneer dat pylatus v met
eenen miſdadighē en dootlager voorge-
geuen en geleken heeft **M**aer veel groter
was die ſmaet/dat v eygen volc koren den
moorder barrabam te leuē/en begheerde
ouer v dē ſchandeliken doot des crupces.
Och heere ihesu vol goeditierenheyt/voer
dat grootte onrecht en vſmaet/ende voort
voer dine ontschuldige vdoemens/dattu
als een boose miſdadiger voer den richter
ſtoel gheſtelt/tonrecht veroordeelt/en on-
ſchuldich tot eenen ſchandeliken doot ver-
dwemt ſijt. **I**ck aenbidde di met lof en dane

ende blyde di/door: dijn ongemeten liefde/
 dattu mi met dijner genadē also vervulle
 en vstighen wilt/dat ic nēmermeer schul-
 dich geuondē en worde/der eewiger vdoe-
 menis. **M**re milste heere iesu criste vlost mi
 vā alle minen sondē/gebrekē/en versume-
 nis/oy dat ic doer dijn ontfermherticheyt
 v gans versoen/en doer v liden gans ghe-
 repnicht worde/doer dijn genade vā allen
 onduechden vlost/met uwer verdienst en
 duechdē begaest en vchiert/weerdich wor-
 de wt te gaen vā desen sterffelijcken leuen
 niet ter vdoemenis/niet totter pijnen des
 vaghewiers mer wt sondlinge gracie/dat
 ic vā stonden aen ghenadelijc ontfanghen
 worde/vā v in v rijk mijn god en heer. **O**ch
 lieue heere daer om bid ick oock helpt mi/
 dat ick nu der weerelt ende allet wat der
 weerelt aēgaet wt sterue/alre dingen buy-
 ten di vergheue/dp alleen leue/di alleen be-
 gheere/in di alleen troost soecke ende van
 grooter liefden ende begheerten alcht tot
 vluchte en verlange/en in di alleen ruste.

Vanden Crupsdraghen ons heeren
Die Thiende meditatie.

Onder saechtmoedichste heere **J**hesu
Orpe **I**ck loue ende ghebene dpe v/ dat
ghit totten scadelikē doot verdoemt wesen
de/in uwen cleederen weder om ghecleet/
tussen twee moordenaren ghestelt/ende
ghesetsyt/met veel smaets ende spottens
wtghelept sijt ende wter stadt /draghende
dijn dootbedde seluer op dynen ghewon-
den rugghe/dat is dyn eyghen galge des
crups/daer aen ghy voer onse sondē ster-
uen soudet. **O**ch lieue heere want dat on-
ghewoonlijken was/dat yemant syn gal-
ghe oft syn crupce seluer wdroeghe/ende
voert worden desghelijckis npet op ghe-
lept en wert/so waert ghit die alder eerste
dpe syn crups; seluer moeste wt draghen.
Ende dat wert van uwe vianden also ghe-
oordineert / om daer mede v te verscha-
men/allinen gheen oorlsake en ronde ghe-
antwoerden waer mede dat ghy den doot

verdienst hadde/ datmen dan soude dene-
 ken oft meppen/du waerste een besonder
 misdadigher/dye sijn eyghen crups moest
 seluer wd draghen/dat daer te voren den al-
 re boosten menschen nyemant geschiet en
 was. **O**ch alder goedertierenste heere Je-
 su ghi waert te voren vander grooter pp-
 nen gans moede en crachteloos gemaect
Och hoe flau was v doen/als ghi also gin-
 get onder den crups geladen gebuycht en
 neder gedruyt totter eerden/ met grooten
 smerten/en suchten. **O**ch lieue heere/doen
 quam ooc daer bi dyn bedruyte lieue moe-
 der/die van herten leedt/by nae dye doot.
Daer by volchden oock nae **M**agdalena
 en ander medelidende vroukens/bitterlyc
 ouer di screpende/en v bloedige voetstap-
 pen na gaende. **T**otten seluen/saechdi om
 lieue here in dynre bedroeffnisse en troo-
 den hen. **D**aer volchden oock een groote
 scare booser mensken/die hem ouer dinen
 doot verbliden/songhen/lachten/spotten
 en beriepē v/en verweten v dyn goetheyt

eñ louelÿcke wercken **E**nde dat leet ghi al
verduldich/ghelijck al waerstu alder din-
ghen sculdich **O**ch goedertieren heere **J**e-
su onder die lastighe borden wordet ghi al
so getogheu eñ gedwongen voort te gaen
ghi waert gestoten/neder geworpen ende
getreden/een pegelyc wees op v met spot-
tinge **D**at sware crups op uwen ghewon-
den rugghe eñ scouderen/schoorde/oor eñ
quetste veel wonden tsamen in een/tot dat
ghi om der grooter lamelÿcker martelle-
dine crachte gans vloest eñ onder ten cru-
te geuallen bleest liggen **D**oen hebben sy
Simon vā **C**preneen gehuert/dar hi v dij
crups holp nadragen tot opten berch van
Caluarien **O**ch lieue heere daer gauen sy
v in spotgewise na dinē grote arbeit/voor
een laeffenis te drinckē wijn met myrren
eñ bitterer gallen geminget **O**ch alder lief-
ste heere/doen hebben si v gans bloot ont-
dect voer dÿn viande/eñ dē gemeynē volc
daer mede si v schamel hert doerwonden.
Daer mede worden ooc alle dÿn wonden

en smerten vernient doer dat wt trecken
 des rowen wollen cleets dat di in dine heyl
 lighe bloet ronnende wonden gebastien
 was **O**ch goevertterēste heere **J**esu/voor
 dese en alle v āder smerten pinē/smade/en
 spotten/die ghi voer mi geleden hebt/aen
 bidde ick v en dancke v hertelijc biddende
 doer v grondelose ontfermhertich;/gheeft
 mi genade en hulpe/dat ick mi seluen gās
 volcomelijc vlochen/verlate/en ouergeue
Soete heere **J**esu trect mi tot v/dat ick v
 naeuolge/metter alre vuerichster bekeer
 ten v na te gaē en gelijc te wordē den voet
 stappē dijns heyligen leuens en litens/na
 uwen godlijken wille **O**ch goede heere ie
 su gheeft dat ick v trouwelijck diene / ghe
 lijck en in wat manieren ghy wilt **D**at ick
 met gheduldigher herten lyde / wat ghy
 van my gheleden wilt hebben / **D**at ick in
 allen dinghen dyn voersichtichepten goet
 hept verstaen mach / ende alle dinck met
 lof ende danck van uwer hant ontfanghe
Dat ick in dijne diēst niet traech en worde

mer met vrolicheyt en bescheidenheyt in
vuericheyt uwer liefde alle ogenblic voort
gae **D**at ick alle die crachten myns sielen
en lichaems alle oghenblic mijns leuens/
en allet wat ic ben en vermach/here weyn
de/en verstopte in dinen lof in dijne liefde/
en na dinen wel gheualen

Vander Cruysinghen Christi

Die elfste meditatie

O Wre milste en saechtmoedichste heere
Jesu **S**hrifte/hoe groot is die menich
fuldicheyt dijne barmherticheyt/hoe on-
matelijc is die brepde uwer liefden tot os.
Bedenct hoe du voer uwē ogen saecht op
den berch van **S**aluarien v doorbedde be-
repden v crups/en hoe ghy daer op neder
geworpen syt/v heplige armen op dat cru-
ce willich wtgherect hebt **O**ch lieue heere
v worden alle v leden geweldelijc wt mal-
canderen ghetogen op dattu die gaten die
te wjt gheboort waren/bereyckē mochtste
Dyn heplige handen en voetē wordē met
grotē nagelen aent crups gheslagē **O**ch

lieue heere/die slagen der hameren en̄ na-
 ghelen/hoerde v bedructe moeder en̄ dooe
 meet haer moederlijc hert **O**ch lieue here
 in deser onsprekelijcker pinen/hebdi v viā
 den ontsuldicht/en̄ voer hē gebeden: spre-
 kende tot uwē vader/**V**ader vergeeft haer
 want si en weten niet wai si doen **O**ch lie-
 ue heere daer mede hebdi ons bewesen dat
 v meer pinichde haer blinthept/dan v on-
 menschelijcke smerte/**W**ant in dier groo-
 ter pinen was v meeste sorghe ende ghe-
 dachten/dattu dijn vianden ontsuldich-
 den/ende die wraecke ouer haer sonden so-
 mende af baedt van dinen hemelschen va-
 der **D**oer dese ouer groote liefde/voer dpe
 groote ontfermhertichept dijns alder goe-
 dertierenster herten ouer ons/en̄ voer al-
 le v pijn en̄ martelie/oor voer die scandeli-
 ke smaethept dpe ghi leet als ghi naect en̄
 bloot tusscen. ij. moordenarē als een hooft
 der misdadigher aen dat crups op ghehan-
 gen waer si een spot/en̄ verwerpinge der
 menschen als eē eerdwormkē dz met voetē

getreden wort) om mijnē wille geworden
veracht/bespot/berispet/ghelastert/met
verwijten uwer goeder werckē/in uwen
lestē steruē daer mede dat si u gheerne tot
onuerduldichept en̄ wtwijfelinghe aē god
gheb: acht haddē/op dattu met lijfe en̄ siele
verloren soude bliuen **D**ooft voer die mil-
de barmhertichept die ghi den bekeerden
moorder toondet/met toeseegghen dijns
rijck/aenbidde dancke en̄ loue ick dy/mijn
heer mijn god **E**n bidde u/door alle u wō-
den en̄ smertē/dijns doerslagen/doer wō-
den en̄ verschoerdē lichaēs/en̄ doer alle u
roosenverwich bloetdroppē die du so rijck-
kelijc wtgestort en̄ dat crupre en̄ die eerde
daer mede gewasschen hebt **R**eemt vā mi
eweck: en̄ bewaert mi voort aen vā allen
den ghenen/dat dinē godliken ooghen in
mi misaecht **S**hietet in mi/en̄ behoet in
mi allet wat di behaecht. **D**alre getrouste
heere iesu geeft mi die alre vuerichste/vol-
comenste stantachtichste eeuwige liefde **I**gt
v/daer mede verwont/vuult/en̄ beuestiche

mijn hert also dat ic v bouē alle dingē / en
 minen naestē in v en om uwen wille wa-
 rachtich en gansselijc lief hebbe **D**en ghe-
 nen die wi haten oft leet doē / wter herten
 vergeue goet gan / en goet doe nae allē mi-
 nen v̄mogen **D**alre soetste here **J**esu och
 ic begheer / dat mijn hert gans gloepende
 heet werde / vandē grootē brāde d̄jnre lief-
 den **O**ch dattet v̄sintt werde en gans ver-
 swondē in stadiger ghedachtenis d̄jns lij-
 dens **O**ch dattet in di crachtich getoghen
 werde / met eenen gansen wtganc en gela-
 tenhept sijn selfs en aller eyghenscap **O**ch
 dattet van di beseten werde met veruolli-
 ge d̄jnre godlijcker claerhept . **O**ch dattet
 in di en na dy ouergheset en trāssformeert
 werte metter saliger vereenige d̄jnre god-
 hept **S**oete heere **J**esu maect dat ic v al-
 leen weet / v allen begheer / v alleen soec en
 mepne / di alleen gedencke / v alleen aenijā
 get / in v alleen mijn rast en vroecht hebbe .
Vander inwendigher en wtwendigher
 p̄jnē cristi aendē **C**rup̄s die . xij . meditacie

Onder edelste heere Iesu god en mensche/ghit hebt onse nature om onse wille aengenomen/op dattu woudes daer in voer ons lijden/ende onse schult betalen mocht/daer om hebdi nu v seluer een leuē dich offerhande dijnen vader voer ons aē den crups gheoffert **D** barmhertighe en liefelijcke heere och mocht ic aen v verwerpen dattu een onuergheten stadighe memorie dijns lijdens in mijn hert dructe dat ic anders niet en conde ghedencken/dan v minen god voer mi ghetrupst en gestoruen/dat ic altijt bedacht en ter hertē name die teer edelheyt en weckelijcke complexie uwer menscheit/die unbegripelike hoochheyt dijner godlijcker maiesteit/die grootheyt en menichfuldicheyt dijner pijnē/die smerte ende diepten dijnder wonden dpe bitterheyt dijner slagen/ende die lasterighen dijner verachtungen ende bespottighen/ende den groten anxt dijns gheestes den druck dijns herten/de welcke alte samen al die drie vren lanc/die ghi an die. iij.

nagelen aenden cruce hingt dy pincheden
 en vermeerderden v lyden en martelie bo
 uen den doot/want ghi leedt in allen en pe
 ghelijckē leden dijns lichaems/en en was
 gheen stadt dijns lijfs dpe nyet besonder
 pijnen hadde **N**yet en was aen dy gans
 oft oft onghemartelijt ghebleuen / **D**aer
 toe so gheuoelden ghi elke smerte beson
 der soe onderscepdelijck / eenen als weer
 daer mer een alleen gheweest/en also heb
 ben die met grooten hoopen v te samen be
 swaert **D**ijn heplighe wonden worden al
 yenen wider en met nieuwer smerten ghe
 teten alsoe dat dijn groote pijn niet alleen
 dijn vleesch/mer oock dat merck dijne be
 nen doerdronghe en di ganselijck dat ver
 reerd **E**nde hoe wel dat dese wtwendige
 smerten soe groot waren / lieue heere soe
 was doch v inwendighe smert ende leedt
 veel grooter / daer dijn hert mede doersne
 den waert / voer so veel ondancbaer sielen
 die sommighe dijn groote liefde en lyden
 sonden verachten ende verderuen / daer

voer ghi soe costelijcke groote betalinghe
wt gelept hebt. **S**ouē dit alle so stont oock
v bedruete moeder i amerlyc ond dinen oo-
gē bidē crups/die alle pijnē die ghi in uwē
lichaē leedt/in haer moedelijcke herte leet/
en daer bouen hadde sy groote martelie/
dat si v noch troost noch hulp bewijlen en
roft in dijne lester noot. **O**ch lieue heer dat
woudi also hebben/dat dijn truerige moe-
der soude voer dinen ogen staē/op dat v sy
den vermeerdert soude werdē/want v en
genuethden niet metter pijnē die v vā buy-
ten aengedaē waert ghi en pinichden oor-
di seluer van binnē/op dattu ons/niet met
ter macht en geweld dijne maestept alleē
mer ooc na der rechtueerdicheyt/met ghe-
nocht verlossen. **O**ch lieue heere/daer heb-
di ooc v moeder om haer ioncfroulike rep-
nicheyt ter eerē besocht en **J**oāni in dijn
stadt beuolē/en weder om **J**oannē (**J**oāns
allen inden persoon iohānis) dijne moed-
in haer kindes stadt gegeuen en beuolē.

Och goedertierenste heere als ghy alsoe
 dijn getrouwe moed vā d'zuc half doot we-
 sende aenslaecht / en alle v pyn wtwendich
 en inwendich altyt meerder wert / en ghy
 nocht ans geenen troost / gheen rast / noch
 verlichtinge daer tegē en hadde ooc nyet
 so veel hadt daer ghi met dinen gewondē
 hoofde vol slagē en wondē metter doornē
 troone doorsteken oprusten mochte **D**at
 toe also arm veracht / en van allē menschen
 verlatē hingt **D**oc van dinē vad geenē in-
 wendigen troost / met vlichtinge der pynē
 en hadt / te negen v'ē des daechs / dat is on-
 trent die derde v'ē na middage / als die gā-
 le werelt met dypsterheyt bedect was / wē
 diept / met bitterd hertē / met groter clage
 lijke stemen **M**ijn god mijn god waer o
 hebdi mi verlaten? **D**alder goedertieren-
 ste heere **J**esu xpe voer alle d'yne wonden
 en blaue buhlen voer slagen en geswel
 voer alle smertē / bloetdruppen / en tranen
 aenbide danke / en loue ick dy / doer d'yn
 groote ontfermherticheyt biddende / **W**ilt

mi arme crancke creatuer niet verlaten.
Och lieue heere en laet mi van geëder be-
toringen ouerwonnē worden/ en vangee-
nen teghenspoet ongeduldicht werdē. **O**er-
lost en behoet mi vā allen sondē beserme
mi van allē list en bedroch des bosen viāts.
Och lieue heer ic ouergeue/ en beuele mi
in dinē wille. **R**eēt mi/ regeert mi/ besitet
mi/ en maect dat ic althijt in mijn hert doer-
wont si om v lief te hebbē. **M**aect dat ic in
der liefden en indē medelidē tot v so gans
versmelte en ingetogē worde/ dat ic anders
voer mijn oogen niet en sie/ anders niet en
en dencke: dan v minē god om mijnē wille
ghecrupst. **M**aect dat mijn hert so vast aē
di hange met rechtē gelooue/ met vaste ho-
pe en met volcomendē liefdē/ dat ic ewelijc
en onscypelijc bi v bliue/ vā dinē lof en dāc-
ken nēmermeer op en hore/ in dinen dienst
nēmermeer moede en worde/ en dat mi du
sent dodē te lidē van di niet en rōnen gescei-
den. **I**c bidte di ooc o goetertierē here/ voer
alle die ghene/ daer ghi voer gheledē hebt/

dat d'ijn groote liden en bitter doot/aen hē
 niet vlozē en werde **T**roost o lieue heere al
 le bedroefde heten/beschermt allen die in be
 roungen sijn **B**esticht allen d'ye in d'ijnder
 gracen sijn **E**n bekeert tot di alle die van
 of af gewepnt sijn **M**aect ons allen salich
 die ghi moecht en wilt/onse heer en god.

Wanden dorst en steruen Christi

Die derthiende meditatie.

O Almachtige eewige god/so ghi in al
 len dingen een scepper sijt en een hee
 re/hebdī nochtās om minen wille willē Iy
 den so grote armoede en ghebret/dat in u
 wen grotē lestē dorst niet werdē en mocht
 een drop waters/dat doch allen menschen
 oueruloedich is. **O**ch heere **J**hesu ghy en
 hadt vā allē menscē ter werelt niet so veel
 diensts/dat v pemāt een drop waters ghe
 scenct hadde in uwē dootlyken dorst **M**er
 die om v stonden hebbē d'ijn dorstclagē be
 spot/en v edic met galle ghesenct **O**ch lie
 ue heer/hoe bitter dien dranc was/so had
 de nochtās sijn vochticheit dinē dorst wat

mogen minderē / so ghi hem inghenomen
haddes. **M**aer ghi naēt den dranch / om te
cozen en te proeuen en dijn tonge en mont
te v bitteren en en woudes niet drincken /
mer v seluen pinigen voer ons / en gheheel
troosteloos bliuē. **D**aer op lieue heere heb
di gesprokē. **H**et is al volbrocht. **D**aer mete
en was / dat niet meer voer handē
dattu dī siele indē bitterē doot soutet ouer
geuen. **O**ch lieue heere doen hebdi by nae
alle dijn bloet wtgelaten / en hinct aenden
stoc des crups verrouē en verdoort / in soe
groter martelie en pine met open wonden
ongestelt niet als een mēste / maer als een
worm ooc als een versmaet en spot der mē
schen tot aent leste eynde. **D**oen dijn ledē be
stondē hart te wordē / dijn inghewant te sa
men gaen dijn oogē te screpē / dijn lijf te ot
terwen / dijn hert te breken doen hebdi mī
luyder stemmē tot dinē hemelken vadē ge
roepē. **V**ader in dinē handē beueel ic minē
geest / dien ghi ooc met neder genēghden

hoofde/dinen vad' op ghegeuen hebt **O**ch
 goedertierē heere Iesu / dinē ontsuldigen
 doot betuychden ter stont die ongeuoelijc
 he creaturen/en' toondē na harē vermogē
 een medeliden tot haren scepper/wāt dpe
 sonne v'dupsterde die eerde beefde/die har
 de steenē sprongē in stukē/dat cleet inden
 tēpel scoorde/der doodē grauē opendē hen
 en' vele vāden ghenē dpe ouer v gheroepē
 haddē om v te cruyten/haddē leet daer af/
 en' soegē voer haer hert sprekēde **W**arach
 sich so was dit een rechtueerdich mensche
Och soete heere Iesu so dat alle also is ge
 schiet/sal ic dan (die dijns bitterēs en' scan
 deliken doots een oorlaet bin) sal ic n; true
 ten clagen/en' screpen **O**ch lieue heere/sal
 mijn hert van liefden/en' medeliden niet
 gewont werden of in stukken springē **O**ch
 alder getrouste liefhebber heere Iesu doe
 snijht mijn herte met uwer smerten wondt
 mijn hert met uwer godlijker liefde/daer
 mede ghi ons totten eynde toe hebt lief ge
 hadt **O** du ald' getrouste vrient ewighe

liefhebber hoe sal ic v pimmermeer mogen
betalen/oft wat can ic v wedgedoen voer
sulcke grote liefde en trouwe. **I**c aēbidde
di/ic loue en dancke dy / ick eere en gebene
die dy/biddende v grondelose ontfermher
richeyt helpt mi dat ic allen sonden/allē la
ster/en onduchden/alle begeerten en ge
machten der werelt/en mijns selfs teenē
mael sterue/en dy alleen leue/di alleen aē
hange/di gans en ewelijc behage. **I**c bid
de di alre milste heere / dattu ooc nu doer
die verdienst dijne bitter doot verleenen
wilt/allen doten rust en troost en dat ewi
ge leuen/sch lieue heere **J**esu/laet dij hee
lich costelijc bloet in deser vren neder dalē
in dat vagenier/en versgelt gans aldoo
den pijn en bedroefenis.

Handen doer steken des herten xpi dye
Oeerthiende meditatie.

Older goedertierenste heere **J**esu
xpe dijnd liefde en was niet genoech
tot ons/dattu dijne siel inden doot gegeue
haddes dattu alle dij bloet wtgestou hadde

tes dattu alle dijn ledē/stercheyt en crach
 te vloten en verteert haddes/in lidē smer
 ten/en pijn du en ouergaues dan ooc te le
 sten dijn edel goedtierenste hert dat te vo
 ren met liefdē doer wōt mer no ooc doerste
 ken wert/met des ridders spere/om ons te
 toonē den afgrōt uwer liefdē/wt welker/
 ghi allet wat te doē of te ljdē was /willich
 aengenomē hadt dattu die doot djs god
 liker herten/ons hebt ontsotē :en ooc ope
 macht gegeuē in te gaē in dijn lieflike her
 te. **D**alre milste here voer sukke dñne ge
 nade en rike goedertierēheyt /en ooc voer
 dat slagelike afnemē vāten cruce en dattu
 ooc gefalst en in dat graf ghelept woude
 syn/en voer dat iāmerlijcke affreydē dñn
 te moed en vrendē vand begrafenisse /en
 voer dat vuerige vbeydē vā dñnre moed
 met eenē vastē geloue /tot op dijn vrisen
Daer toe ooc lieue here voer dñ grote mo
 genthz/daer doer ghi dē doot ouerwonnē
 en onse vlossinge volbracht hebt /en met
 groter glouē en claerheit afgestegē sijn tot

ter hellē dīn vriendē met ontsprekēlijker
vuerhdē getroost hebt en met uwer tegē
woordicheyt salich ghemaect/verlost en
int paradys in gheuoert hebt dancke ic v
Ic aenbidde en loue di biddēde dīn alder
goedtierenste en godlike herte/dattu mīn
herte daer in trecht/begraeft/versent/en
met di vceenicht/also dat ic gheen and hert
of wille in mī meer en behoude of gebruyc
ke/dā dīn herte en dīnē wille **O** soete hee
re ihesu/neemt mīn boose hert vā my/en
gheeft mī dīn herte of maect in mī eē goet
willich nieuwe herte/na dīnen herte met
den welken ick niet en begheere: nyet en
dencke niet en weet van di: in gheenē dīn
ghen lust en hebbe buytē di/en met dīn ic
dy alleen besit: en van di beseten worde al
so dat ghi alleen sijt mīn god en alle dīncs
Ick bidde dy weder om o alre goetwillich
ste heere ihesu xpe doer dīn goetdieren
herte voor alle sielen der gestorūē: gheeft
hē allen en eenen veghelijcken troost ende
die ewighe ruste **Amen.**

Wander verrisenissen Christi. die
vijftiende meditatie

O Heere iesu xpe onse scepper en ver-
 lossen/die in d'pne lidē ons wordē zyt
 een betalinge onser sondē/een troost os el-
 lendes/ia gans onse heyl/en crone/en heb-
 ber v seluē ons gemaect en gegeuē een for-
 me en regel alder duechden daer toe heb-
 di v seluen ons gelceft in een belouinghe d'
 ewigher vuerchden **Ic** vmaen di lieue he-
 re der groter vuerchdē die ghi hebt gehad
 in dien dattu dē doot ouerwōnen/en onse
 bloffinge volbracht hebt/en als ghi vand'
 doot doer v eppen macht glorioes en oster-
 seligt verresen syt/en als ghi weder o uwer
 weerdiger moed **M**arie (die d'jn vrisenis
 met groter begeertē verbepdē) openbaert
 syt als haer alder liefste heer en kint ende
 marie magdalene als haer alre soetste bru-
 degō/en vrient **D**e **A**postolē als haer alre
 genadichste meester **E**n als ghi in haer al-
 re tegenwoerdichept te hemel opgeuaren
 syt/mecten ontallikē scarē der engelen en

dijnre lieuer heiligē vande oudē testamēt
En den heyligen geest na dijne geloofren
gelepnt/en haer herten gesterct hebt **D**oe
noch toecomēde sijn een geweldich rechter
ouer leuende en ouer doodē/eenē peghelt
ken te geuē loon oft pijn na sinen vdiensstē
Doer alle die goetheyt dijne vrolycker v
risenisse/loue ic en aenbidde en danc ic dy/
bidde de dñ hochweerdige matstept dat
ghi mi ontstekē wilt met dñ alre vierich
ste liefde/die nēmermeer gelefren en can/
dat ghi mi regeert/eewelich besit/en vā dit
ellēdige leuē doer een salighe/doet totter
ewigen leuē sond alle middel voerē wilt.
Dald bermhertichste alre scoōste ald milt
ste heere **J**esu siet ick offer mi dy/en alst v
behaeshlyc is/so neēt mijn siele tot v/in di
nen vrede. **O**ch lieue here roept mp tot v/
treect en driuet mi tot v/en gheeft dat ic co
me tot v en eewich bline by v mijn god en
mijn heere **D**at selue bidde ic ooc voer alle
die ghene daer voer ghp v roosen verwich
bloet so oueruloedelikē wtghefloort hebt/o

soete heere en god. Amen.

fo. xxxij.

Hier epnden die .xv. meditacien.

Hier na volghen

deuote gebedē/om voort te gaen in duerch
den/en inder liefdē goods metter hertenal
leen te oeffenē/ oft oock metten mou
de te beden oft te spreken.

Om eē goede meyninge te hebbē in allē
dingen daer al onse salicheyt aen leyt.

O ald liefste here Jhesu/ ic bid v dwer v viert
ge liefde daer ghi oie salichz so getrowelijc
mete gemept hebt/ vleet mi eē pure oprech
godlike meyninge/ also dat ic alle mī leuē
en mī oefenige/ mīn gedachtē woerdē en
werckē alcht scerp waerneme / en daer in
mīn epgē lust/ eer/ en profijt vertpe / vlaet
en scouwe/ en alleē dīn godlike eer en gla
rie en ald liefstē wille vā grōde mīns hertē
puerlijc soecke/ mepne ende beghere/ ende
anders niet/ in tijt en inder ewicheyt.

Een ootmoedighe daghelijcche
bierht tot god/ dat oock wel een

F ij

berepdinghe is totten weerdighen sacra-
ment te gaen.

Al machtighe eeuwige god/dien alle
Alle eer/glorie en dank toe behoort
Ic arme/onweerdige/ondancbaer/onrep-
ne en ontrou sondare come tot v minē god
en scepper/tot minen genadigē rechter en
salichmaker **O** heere ic bekenne en slaghe
v tegē mi seluē/alle mijn sondē en misdaet
dat ic leyder uwē heyligē naē so lange heb-
be gelastert/dijn gheboden vacht en ouer-
treden mijn siele en lijf beplect hebbe/dijn
gracie in mi wederstaē en verdruet hebbe
die crachtē mijnre sielē en lichaēs/daer ic
di mede gedient soude hebbē in sondē ver-
leten en dijn gauē en weldadē tot dijnter
eere en misbruict hebbe **T**ot uwer gro-
ter liefdē en goethepdē/bline ic tot desē da-
ghe toe/cout/ondancbaer/en hart als een
steen **O**ch lieue heere dair toe mijn siel/die
ghi so edelijc geschapen hebt/en met dijne
graciē ghetiert daer voer du ooc mensche
geworden en gestoruē sijt/die heb ic dy af-

getogen veronreynicht/ en̄ dinē vpāt den
 duuel in die v̄doemenis geleuert **D** alder
 barmhertichste heere in sulckē staet heb ic
 so lange volhert/ en̄ met so ontallijckē veel
 bose en̄ onnutte gedachtē woerdē en̄ wer-
 ken di v̄toernt/ en̄ mijnē tijt v̄lorē **E**n̄ heb
 mi met minē sondē alle des goets dat mi
 van di en̄ vandē creaturē geschied mach ia
 voer des natuerlikē leuēs/ en̄ der gemeyner
 locht ōweerdich gemaect **D**o come ic doch
 nu weder om voer die voetē uwer ōtferm
 herticheyt liggēde/ en̄ biddēde doer v̄ on-
 ngemetē almachtich; wijs; en̄ goeder-
 hierenhēpt/ die gheen eynde en̄ heeft doer
 den afgroent uwer groeter liefden tot ons/
 doer welcke ghi di seluē ons gegeuē hebt/
 tot eenen middelaer voer uwē hemeisken
 vader **E**n̄ ooc die selue v̄ vanden hemel in
 so groter pinen en̄ bitter doot getogē heeft
 treert mijn siele gans tot di/ en̄ wilt die ver-
 lassen en̄ ledich maken vā allē sondē / van
 pijn en̄ scout/ gans reynigen en̄ afwasscē
 in die v̄dienste dijns bitterē lydēs/ en̄ in d;

dierbaer bloet / dat ghi voer mi wtgestort
hebt **E**n daer toe metten duechdē dñs ald
heplichstē leuēs / verchieren en berleeden
wilt dat si v behage / en v selue een liefelike
stade in mijn hert bereyde / en wt dñre ge
naden alleen wilt weerdich makē (wāt ic
vā mi seluē nēmermeer weerdich gewer
den en can) dat costelijc pāt uwer liefdē / of
godheyt tsamē indē hepligē sacramēt / tot
dñre / eerē / en heyl mijnre sielē / en tot ald
menschen salichj: te ontfangē / daer doer ick
in dñre genadē gesterct en onderhouden
worde der werelt en alle sondē sterue / di al
leen leue / en met vieriger liefdē ontfangen
en met di veenicht werde na dinen alre lie
fsten / wille daer ic mi ganselijc in ouerghe
ue soe wat ghi in tijt en in ewichijt / van
mi hebben wilt / want het is met my tijt
wten slape op te staen , **A**s ghi dat
heplighe sacrament ontfanghen wilt / soe
suldi als voerscreuen staet v seluen beken
nen ende nederdrucken metter alder diep

der ootmoedichept / ende daer toe oer-
dencken dpe groote liefde / ende dpe passie
ons heerē / om daer mede v liefde te ontske-
ken eñ alsoe den heere met dieper ootmoe-
dichept / met eerweerdigher vreesen ende
vlerigher liefden ontfanghen / eñ v seluen
ganselijck in synen handen ouergheuen /
verlochenen ende verlypen / met eenen goe-
den vasten opset.

Een ander vuerich ghebet om dat heyl-
lighe sacrament gheestelijck te ontfan-
ghen / oft oock mede sacramentelijc
ken als ghi wilt.

O ghi leuēde vrucht / o du godlijcke spij-
se / du lustelike paradys appel des ghe-
bloepdē vādlijcke herte du soete druuē vā
opperē indē wijngaerdē **E**ngaddi / o ee-
wigge wijshy / hoe mocht ic dat vercrigē dat
ic v hupdē alsoe weerdelijc ontfangē mocht
dat v luste tot mi te comē / eñ bi mi te bliuē
eñ van mi nemmermeer te sceyden **O** grō-
deloose goethept / dpe dat hemelrijck ende
dat aertrijck veruult / neycht v hupden

genadelijc tot mi/en en vsmact niet di ar/
me creature. **H**ere al en ben ic dijne upet
weerdich/so ben ic nocht as uwer behoefte/
Och edel heere/bistu niet die selue ope
hemel en aerde/met eenē woerde geschapē
hebt **H**eer met eenē woerde condit mi siel
gesont makē **O** heere doet mi na uwer ge
naden grondeloser barmhertich;/en upet
na minē verdienstē **G**hi sijt dat onnosel paef
lam dat huden voer alre menscē sondē ghe
offert wordt **O**ch soete wellmakende he
meis broot / dat daer alderlep soetē smaect
in hem heeft nae onser herten begheerten
maect hudē begeerlijc tot v den dōrē mōt
mijnre sielen **S**pijst en laest/ sterct en ver
stert/en vereenicht v minlijc met mi **O**ch
eewige wijsheyt / nu coēt huden also crach
tich in mijnre sielē / dat ghi alle mijn vian
den verdrijft/alle mijn gebreken vsmelt/en
al mijn sondē vergeeft. **V**erlicht mijn ver
stant metten licht dijns warachtigen ghe
loue **O**ntsteect en verbernt mijnen wille
met uwer soeter liefden **V**erclaert mi her

te met uwer vroliker tegenwoerdich; **E**n
geeft alle mijn crachten duerhdē en volco
menheyt **B**ewaert mi aen mijnē doot/dac
ic v openbaerlijc dan mach nutten in ewi
ger salicheyt **A**men.

En goet kersten mensche sal te minstē
eens des daechs/god hertelijc dancken/en
om ghenade biddē en hem god beuelen in
deser oft desgelijckē manierē. **D**oc allmen
dat heplige sacrament ontfangen heeft.

O almachtige eeuwige god ghi zijt dat
leuen en alle salicheyt mijnē sielē **I**c
arme wormken en stof der aerde / staec hier
voer die oogē uwer godliker barmhertic
heyt begerēde v te dancken en te louen/vā
allen uwē weldadē en liefden tot ons **E**n
want ic niet en hebbe waer mede / so offer
ic v en allen hepligē lof en verdienstē / **I**ae
oor dijns eengebore loens ons heeren / lof
en liefde tot v/voer alle barmhertich; ga
uen en weldadē/die ghi mi ondancber mē
ste verleent hebt **I**c belpe v barmhertighe
heere/v aēbede loue en dancke ic van grō.

Den mijns herten/voer dijn ewige. liefde
daer mede ghi mi inder eewicheit voer sie
en wtuercoeren hebt/en so edel na dinē beel
de en gelijckenis geschapē hebt. **D**at ghi mi
gevoedt besocht/en onderhoudē hebt/aē
lijf en siel vāden aēbeginne mijns leuens
tot noch toe. **G**hi hebt mij van onsprekeli-
ken veel periculē sondē en plagen/aen lijf
en siel behoedt en verlost. **G**hi hebt mi soe
lange tijt in mijn sondē strickēde/en v ver-
achtende vdragen en niet laten met meer
anderē sondarē in die eewige vdoemenis-
se vallē. **M**er altijt hebdi met goeden inge-
uen en vermanē niet opgehoort en niet v
laten mi wederspānige sondaer te treckē
op den wech der salicheyt tot dattu mi in
eenen beterē bequaē staet gebracht hebt
daer ic wel salich in mach werdē/en hebt
alle dinc tot minē besten gekeert. **E**n besō-
der hebdi mi goede bekēnen en liefden tot
v en oock eenen goedē wille vleent en ve-
le ander gauen en beneficien alle ooghen
blich meer dan ick seluer weet daer ic leyd

al ondancbaer af bē en puerlijc tot uwe
 eeren niet en gebruyke als ick soude. **H**ier
 moechdi die weldadē bedenckē/die v in sō
 derheyt gegeuē/en alle menschē nyet ghe
 meyn en sijn. **E**n op dat ic van v om mijnē
 sondē wille ewich niet ghescrepdē en wor
 de so hebdi uwen eenigen soon in dye we
 relt ghesepnt/en tot allen druc en lidē spot
 en smaet tottē crups inden bitteren doot
 ouergegeuen. **O**ch ald goedertierēste sō
 goods alder saechtmoedichste lam barm
 hertige heere **J**esu xpe wat sal ic di weder
 geuē/voer alle dat ghi mi gegeuē hebt. **I**c
 aēbidde gebenedie en dancke di/voer dijn
 heplighe menschweerdicheyt/voer allen
 dinē arbept en moede maken voer allē cō
 mer en ellende/voer alle v pñ en lidē/voer
 v wonden en smerte voer tranen en bloet
 storten/voer spot en smaet/en voer die bit
 ter doot/en van al dattu voer my geleden
 hebt. **V**oer dijn ongemetē liefde en trouwe
 die v hier toe gedwōgen heeft die ghy ons
 dor daer in grotelijck getoont hebt/dattu

ons geloofst hebt totten eynde d'werelt toe
bi ons te bliuē indē hoochweerdigē sacra-
ment/daer mede ghi dicwil so vrientelijc v
seluē mi ondancber sondare gegeuē hebt
(bisond' ooc nu) **D**aer dese alle onsprekelijke
trouwe/alre liefste heere **J**esu xpe/offert ic
v (wāt ic anders niet en hebbe) di seluen d'
is v gebet/v duerhdē/dancberhept en ver-
diensten/en daer toe ald' hepligen vdiensē
En ic begeere/waert mogelijc) dat ic alleē
v so weerdelijc louen/eeren/en lief hebben
mach/als alle d'ijn heplige vriendē gedoen
kosten **D**aer toe so offert ic en ouergeue mi
seluē/in d'ijn milde hert sond' weder roepē/
dattu dinē ald' hoochsten en liefsten wille/
met m'ijn lijf en/siele met m'ijn macht ende
krachte doer soet en suer volbrenghen wilt
het si mi lief of leet/na uwen ewigen wel-
geuallen oft behaghen **A**men.

As die mensche gesondicht heeft cleyn of
groot/so sal hi ter stot weder tot god romē
en spreken dit wt warachtigher herten/so
sal hi sekerlijc weder versoent worden

O Alder soetste heere **J**esu xpe ick arme
 snode en onweerdich sondaer bederke
 en bekenne waerlyc met bitterh; mynder
 sielē en is mi van hertē leet/dat ic doer sul-
 ke quade gedachten/woerdē of werken/v
 minē ald liefstē heere/ontceert heb/dye my
 niet so ontallikē veel weldadē sonder opho-
 ren/begauende is/oor onuerdient **D**aer o
 heb ic eenen vasten opset/mi te biechtē en
 te beteren/en alle vorsaken te scouwen/en
 myn hert voortaeu reyn te houdē met dij-
 re genaden **D**aer o so weynde ick nu myn
 hert van allen sondē en creaturē/en keere
 dat met liefdē tot di myn wtuer corē lief en
 offer mi gans in dijn godlyc hert om te vol-
 brengen aē lijf en siel dinē alre liefstē wille
Siddēde dattu my doer dijn rolē verwich
 bloet van allen minē sondē en gebrekē rei-
 nigen en met dinē duechdē verchieren/en
 in dijnre liefden so machtich ontstekē wille
 dat alle mijn macht en cracht/in dinen lof
 versteten werde **A**men.

En ander corter

O Alder sachtmoedichste lam goods doer
dijn ontschuldige doot vergheeft mi mijn
sondē/en geest my ghenade mijn leuen te
beteren Amen.

**Dit nauolgende gebet sal mē leuēde en
steruende dic wil sprekē wāt den mēlce vā
pyn en scult crachtelijc vlossen mach.**

O Sarmhertige vad **I**ck offer v alle
dat swaer lidē/dat volcomē genoecht
doen/en dat bitter steruē dijns eenighen
soens ons heerē **J**esu cristi voer een bete-
ringe alle mīnd sondē/die ic met gedach-
ten woerden en werckē/opt tegē uwē wil
le leyder gedaen hebbe **I**ck offer v ooc dat
duerschlaē leuē en die heplige vdiensstē dīge
liefs kints dattu dair mede vullē wilt/al
let wat ic in dīnē diēst/en in goedē werckē
versupmt heb **I**ck offer v voortāē mīn lijf
en siel/dattu mi besittē regerē en tot v trec-
kē wilt/doer welckē weghe/als ghi wilt
het si mi lief oft leet na dīnē ewighē wille
ende hoochster eeren Amen.

Tegē quade gedachtē spreest haestelijc

O here also dic als dese of eē and bōse
geest mi so quade gedachtē insepnt/
tege minē wille also dic moeti; h̄ bi mi met
minē goedē wille tot aē dat ald̄ scoōste lof
vā minētweigē tot v opgelepnt ind̄ ewic-
hept dair mete die selue bōse geest/v ewich
geloost soude hebbē waer h̄ stātaftrich ble
uē op dz; ic s̄hure v̄d:reuenth; eē voergāger
si in d̄nē loue **T**egē de grote becorige

O lieue heere ih̄u x̄pe ic arme beteler
eē sondich mēsc̄e valle v te voetē eē
rone d̄i te menichfuldige wondē eē gebre-
kē mijnd̄ sielē die so grōtelijc̄ wer quade ge-
woontē in mi gewortelt; h̄ eē houdē mijn
arme siele so iāmerlijc̄ geuāgen eē ned̄ ge-
buercht tot dese snodē dingē **O**ch lieue here
dat is lepd̄ mijnd̄ sondē scout **I**c bid v wer
de liefde die welke v ind̄ sōdiger mēsc̄e hādē
om ōsen wille heeft geuāgē eē gelpānē eē
met p̄serē nagelē aēt cruce gebōdē /ōtbint
mi te grōde vā alle mijne v̄borgē gebrekē
eē opēbare becorigē eē quade toeneigē tot
houerdie /ōcupsh; /toernich; /haet nijt /eē

and quade passien daer af dijn almachticheit
hept alleen mi verlossen can / en sterct mi
met dijne gracen dat ic mijn sinlicheit ra-
stie / en afstrecke van alle oorsakē der temp-
tatiē / en dat ic met wille tot geenen sondē
consent en geue / en wetens geen gebreken
in mi en lide / maer met reynder herten en
vrieger liefden met di vereenicht werde /
en altht aenhangē mach **Amen.**

Als ghi niet verlost en condt worden.
O lieue heere **Jesu xpe** / ist nu uwē godli-
ken wille / en rechtueerdich ordeel / dat
ic onweerdige stinckēde sondaer / om mijn
sondē wille vā desen bosen / onreynē in val-
len / tegē minē wille / aengeuochte / en gepē-
nicht sal werdē (want ick onweerdich ben
met vper hertē di te ouangen) so geue ick
mi daer in dinē godlijcken wille ouer / ende
wil gaerne liden soe lange alst v belieft / en
v tijt dunct alle die beswaernisse / en bera-
ringen die ghi ouer mijn lijf en siel verhen-
gen wilt in veeninge / en totter eeren dijn
bitteren lidens **En** ic bidde di barmherti-

O heere dat ghi mijn hert met dñre gena-
 den also confirmeren en vestigen wilt/dac
 ic alle aenuechtinge en inuallen/geestelijc
 en bleescelijc/hoe grouwelijc en duuels dz
 die sijn mogen: tot uwer eeren gheduldich
 liddē bi mi seluen bliuē: wer mijn vñ sinne
 geenē troost en wil soeken en ter wot toe
 geenē sondē een oorsaec of cōsent en wil
 geuen also dat si mi niet scadē: mer purge-
 ren en bereyde tot dñre eerē vgaē moetē
Om volcomen gelatenheyt en verpen
 oft verlochenen sijn selfs te vercrigen.

O Alre milstte heere Ihesu xpe doer die
 liefde: daer mede ghi v seluē volcome-
 lijc vlochent en ouergegeuē hebt ond dñ
 hemelscē vader: en onder die menscē: tot in
 der doot: so ouergeeft ic mi seluen in dñ
 alre liefsten wille ind eewich: om te doen
 en laten: te liden en te verd: aghen: al wat
 ghi doer v seluē of doer v creaturen vā mi
 eyschen moget. En ic bidde v wten gron-
 de mijns hertē: verleent dat v edel gracie:
 aldē tijt mijns leuēs oueruloedich bi mi s

eñ helpt my dat ic voortaeen tot inder doot
toe mi seluē afkeere/eñ sterue van alle son
den/groot eñ clepne/eñ van alle onghewor-
dineerde liefde tot den creaturen eñ rijche
ken dingen/vā alle wellusts eñ ghenoech-
te der vijf sinnen/eñ des lichaems gemak
behaluē beschepden nootdrifte/om mijn
vleesch oðertanich te makē dē geest Doort
minen eygen wille/eñ allet wat ic ben/eñ
mi toeuallē mach ouergene vrype eñ later
mach also dat ic altyt gehoorlaē si dine ge-
boden eñ minē ouerste eñ daer eos mijn
rechtter redē/eñ allen mēscen daer ic bi co-
me/eñ in allen dingē daer ic verstaen can
dat vrede eñ duechde eñ steruē in ghelegē
is/in ald wisen gelijc als ick van v eñ van
uwen vriendē gemaēt eñ gedreue werde
met menigē manlikē strijc/eñ crachtighe
gelatenh; gelijc of ic doot waer geē troost
te soekē hoe suer dattet mi wort/tot dat ic
mi daer in geuen/eñ minē eygē wille gās
verliesen mach/ente also voer desen wech
volcomē repnihept des herten vcrpghen

mach want ic begeer van gronde mijs her
 ten dat ic doer dynre sondlinge genaden/
 met crachtiger afgescepdēheyt/eñ steruē-
 der oefeningē eñ opdringēde begeerten al
 le mijn macht eñ cracht/iae ooc dat merch
 van minen beenen/indē brant uwer godli-
 ker liefdē/eñ in uwen dienst vteren moch-
 ten/op dat ghi o liene heere dan een stadt
 vindē mohtes/doer mijn selfs wtgaen/in
 mi in te gaē eñ met mi te wercken als met
 eenen leuendē instrumēt na uwen ald lief-
 sten wille Amen.

Om volcomen gelatenh; te vercrpghen/
 als ghi inmoet sijn soe spreect menichwerf/
 in die stadt vā allen dinē crachtē eñ leden/
 dat woert dat onse lieue heere voer sinen
 doot sprac Non mea sed tua voluntas fiat
 amētissime Jhesu Dat is/dynē wille moet
 geschien eñ niet den minē alder liefste.

Om te crpge warachtige ootmoedich;.
 Verleēt mi ald ootmoedichstehere ihū xpe
 v; fundamēt. vā allē duechdē/eē diepe oot-
 moedich; dat ic met eē uetermoedich; of ne-

der bugen mijns herten/voer dyne hooghe
weerdicheyt dijne matestept/tot allen ip-
dē aensie en bedenci/hoe dijn almachtige
mogenheyt en wijsheyt/my ind wterster
armoede en pinen ghediēt heeft/en soe on-
sprekelike veel goets gedaē heeft En daer
tegen wat ic ben en wat ic v weder om ge-
daē hebbe **D**at ic daer so groote begeertē
trigen mach/di te eeren/en mi seluē te ver-
smadē/dat ic dair af.nēmermeer gesadicht
en werde/en dat ic mi seluen geachten ran-
dē snootsten sondaer deser werelt/als een
oncrupt/en verderfenis alles goets/en dy
ic mi werpe onder di/en onder allen men-
schē om uwen wille vsmact en veracht te
worden op dat leste en wterste toe/gelijck
een stof der eerden/dat met voeten ghetre-
den wordt **O**ch lieue heere verlost my te
gronde van alder houerdicheyt/poel glo-
rie en behagen der menschen/aen mine ghe-
dachten woerden en werken/vā desen du-
uelsen laster behoet mi tot aen mijn doot
lieue heere/daer so menich engel en men-

ſchen toer ghen allen en van di verlatē zyn

Om cupſheyt van god te verſtrigen.

Older miſtſte heere Ieſu xpe een brudegom der onbeulecter helpen d̄ reynicheyt/een liefhebber d̄ cupſheit/die d̄ werelt een engels leuen intē vleeſce/te wetē die ſcrou reynich; geleert hebt en anders niet dan van eender reyn d̄ Joncfrou van ewicheyt daer toe v̄cozen/woudet/ontfāgen werdē en geboren/Die ooc den hepligen iōcfrouwē ſinte Catharinē/Barbare Verchte Agneten &c. en veel anderen / dijn goddelijcke lief de ingeſtoort hebt /ſo dat ſp lieuer den doot wouden liden: dan eens beulect te werden met onreynicheyt: en den hemelſcen ſcat te verlieſen **I**c bidde v̄ wer alle dijn barmherticheyt en liefde tot ons/ verloſt en behoet mi vā allen quaden ente boſen gedachten en ſondē **G**heeft mi cupſheyt van herten/en lichaē/ geeft mi ſoberheyt in eten en in drinckē/en behoedsaemheyt m̄nder vijf ſinnen en een diepe oocmoedicheyt vā hertē: ſond̄ welke die cupſ

heyt niet lāge seker staende is / leset in mi
alle vleescelike en eppen liefde / en quade
begeerten / op dat ic die werelt met alle dat
verganlyc is / en ooc mi seluē van herten
ouergeue en vsmade om uwē wille **O**nt-
funtt en veruult mijn hert mettē vier dijn
re godliker liefdē / dat ic v alleē van ganser
herten liefhebbe / mepue / soecke / en aehan
ge / en alle mijn macht en cracht tot dijne
eeren verlypte **A**men.

Om tot armoede des gheests te comen
O soete here ihū xpe / wer die liefste die
v wt uwer groter rijk; getogē en so
arm gemaect heeft / dattu op aerdē der ael
missen geleest hebt / en aēt crups naect / en
bloot alles dincks berooft opgetogen sijt
Trect mijn hert en mijn liefde van allē aē
cleuē / sorgē / en toenepgē tot creaturē / tot
menscē / tot gelt / goet / hupsraet / sppe / drac
en wat verganlyc is **M**aect mijn hert wil
lich arme vā geest / ledicheit bloot en geeft
mi altijt mijns grōs vā binnē waer te ne-
men / also dat ic geen dinc meer met liefdē

oft beeldinghe in mi en trecke / of comē oft
 rusten en laet / dan v alleen mijn alder lief-
 ste lief / met een onwandelbaer ghemoet /
 bouen alle sorgē en hopen der toeuallēder
 dingē in di gheueft / **E**n dat ic oock op dyn
 edel verborghen gauen (oster eenighe pin-
 mermeer my onweerdige sondaer geghe-
 uen worden) niet in my / rust noch lust en
 soecke. **M**aer in mi seluen verlaten / ende
 onbeholpen bliue / ende doer alle dinghen
 voort aen tot dy dringhe / niet meer in my
 behoudende / dan een bloote meyninghe
 ende begheeren dy te behaghen / en stede
 te gheuen opt hoogste **A**men.

Om verduldicheyt.

O alder saechtmoedichste lam goods
 heere **J**hesu christe **I**ck bidde v toer
 die wonderlijche verduldicheyt ende saeft-
 moedicheyt / die ghi in alle uwen liden en
 martelie tot op dat alder wterste toe / om
 minē wille bewesen hebt / vesticht mijn on-
 ghesto:uentheyt / met dynre ghenaden / al
 soe dat ick / van uwer hant ontfanghen

mach en willichlyc en stantachtichlyc in
steruender wise geliden can/dinen doot tee
eeren/alle onrecht lmaet/achter spraec ver
volgen scande/en scade/pijn en droefenis/
sa ooc den bittere doot/en voort wat v god
lycke voersichtich; ouer my arme sondaer
aengaende mijn goet en vriende /mijn lijf
en siel verhenggen wilt/als voer mijn alter
beste:alst ooc is En dat ic daer om gee
terheit in mijn herte en drage mer gaerne
vergeeft en bidde voer mijn viandē: ende
danc v daer af; en en trecke geen leet in mi
recht: oft eenen vreemde en niet mi gesriet
waer dat ic blind en doof waer: en van mi
uen lichaem niet meer en wiste.

Om broederlycke liefde.
O Nieuwe heere Jesu xpe Ic bidde v toer
v vuerige liefde die ghi droecht tot al
len mensche vriende en viandē: tot ind doot
doorgiet en veruult mijn hert en siel: met
rechte broederlike liefden en barmhertic
heyt dat ic in alle mensche: eere: en lief heb
be dat beelt der hepliger drieuuldich; alle

inuallende bitterheyt boose rdeelē en sus-
 picien/terstont vā mi werpe/en allen men-
 schen goet gonne/goet van hē segghe/en
 haer ghebrekē onsculdige en int beste kee-
 re en met allen menscē vriendē en vbandē
 vriendelijc en lieflijc leue/en mi seluē mijn
 goet en macht/wt eender vueriger liefden
 wtstorte/alle menscē te helpē en te troostē
 met goedē woerdē en wercken/en met mi-
 nen ghebede veruullende dat my aender
 macht ghebreect.

Om eenen stercken gelooue en vast be-
trouwen in god te hebben.

O lieue heere iesu xpe Ik bidde v doer
 v grondelose barmherticheit geest mi
 een leuende simpel geloue vast staende tot
 in mijn doot/opten gront steen der eerster
 waerheyt/die ic wten borsten mijnē moedē
 der hepliger kerckē gesoockē hebbe /dat ic
 dien niet vblindē en laet /met subtilē dispu-
 teren en ondersoekē Daer toe gheeft my
 lieue here/eē stadich vast betrouwē en ho-
 pen als eenen ancker /op dñn ongemeten

goetheyt/wt v'tien en vlochten mijn selfs
en ootmoediger liefden tot v ontspringen
de also dat ic mi seluen/en allet wat mi en
mermeer ouercomē mach/uwer vadliker
voersichtich/van hertē ouergeuē /en be-
trouwē can/dat ghi mi epntlic niet en sult
verlaten/en in allē dingē wel besorgē sult/
en dat ic alle dinc/vandē handē uwer ewi-
ger ordinantien/sond middel ontsāge voer
mijn ald beste/en niet vandē creaturē /en
altijt dat beste daer wt neme /en tot uwer
eeren gebruycke/en v wed opdrage/tot ee-
nen ewigē offer met lof en danckberch/en
dat ic mi laet genoegen/wattu lieue here/
en die creaturen met mi doē /sond mercke-
like clagē:en v doer water en vier getrou-
welken volghe doer welkē wech/ghi mi
treckē wilt/en in lief in leet/in eere en sma-
de/in vrede en onvrede van binnē gelijc ge-
vreedt bliue staē /met liefden in di gheust.

Om reynicheyt des herten.
O ald hoogste goet/ald scoōste claerch/
almachtige here/eē inwoond d'reynē

hertē **I**c bidde v doer v ouerwiselike god-
 like en menselike scoonh; verleēt mi rep-
 nichept des lichts en der hertē **G**eest mi di-
 genade/ dat ic mi altyt afgescepen houde
 van allen creaturē/ mi afstreckende: en ter
 hertē heerēde met innich; en enicheit vlie-
 ende/ swigende/ en rustende: dat ick mijn
 sinnen toesluyt voer alle pdelhept en on-
 nutte wkerē/ **M**ijn herte repn houde: en
 bewaer voer alle pdel en bose gedachten:
 en ingetogen beeldē en formē **M**ijnē wil-
 le en liefden vri vā allen begeerten; hopen
 en sorgen: tot geschapen dingē; die mi qua-
 de toenal en aentleuē of aēheffinge moch-
 ten brengē **E**n ic also met mynder ganser
 vereenichder sielen tot allen tyden: ende
 een hertelijck begheeren: ende liefelijc ver-
 langhen nae v draghen can: ende v altyt
 voer mynen teghenwerp: in mijn hertte
 hebbe: ende wandelen met eene leuenden
 vlytigen ernst voer v tegenwoerdichept:
 tot allē tidē en op allen stedē **E**nde dat ick
 vā alle wkerē ter stont wed innewaerts

heere/ēn ontfange den inual d'ijnre gena-
den sonder onderlaet in mijnē sielē/ēn dat
ic v insprekē alcht ātwoerde / met een vls-
chenen mijns selfs.

Als ght van butē doer de sinnē moet wt
keeren/ of bi die luyden gaen wilt.

O mijn alder liefste heere Jesu criste
nu mijn siele/ met al hare crachtē / biddēde
dijn getrouwe hert dattu mi hert met mi-
nen sinnē daer in sluptē wilt/ ēn van allen
pdelheyt ēn sonden behoeden wilt / ēn alle
mijn doen ēn latē na uwer eerē ēn ald' lief-
sten wille regerē ēn stueren wilt / also dy ic
v alleen in allen dingē meyne/ ēn doer alle
menichfuldicheyt v so ghetrouwelijc voer
dooghen hebbe/ dat ic v in mijnē sielen nem-
mermeer en verliese.

Als ghy weder tot v seluen coemat oft in
v hups gaet alleen.

O mijn eenige troost ēn lief mijs her
ten/ o alle mijn hopen ēn begheren/
nu verdriet mi ald' creaturē/ nu ouergeue/

Wertpe en werp ic mi seluē/en alle gescapē
 dingē die in tijt en in eewich; geschien mo-
 gen en alle mijn sorge in dpe handē uwer
 vaderliker voersichtich; alle dingē omgri-
 pende en regerende En come weder tot u
 mijns herten troost/daer ic alleen mete te
 bidden bē/biddēde dattu mi in dijn milde
 hert vriendelijc ontfangē wilt/en in dinen
 bloede van allē minē ouertredē reynigen
 en met u vereenigē wilt/alsoe dat mijn ey-
 gen liefde onderga/en dijn liefde ouerhāt
 neme in mi opt hoochste Amen.

Hier na volghen

veel vierige gebeden om dat hert alle ogē-
 blis tontsteken en te vereenighen
 met liefden in god.

O Me liefste wtuercoeren heer en bru-
 degō mijn d' siel ē Ik bidde u doer u
 doersteken gewondt hert/ontsteert doer-
 sciet/versmelt en verbrant mijn herte met
 ten brande uwer godliker liefde so ghewel-

delijc / dat ic v lief hebbe / mepne / en soecke
(wt mijnder ganser herte) dat is met mijn
der ganser liefden en wille (wt gāser siele)
dat is dat ic mijn vñs sinnē gans gebuyc
en verſtite in uwer liefde (wt gāsen gemoe
de) dat is wt minen vſtante te ondoerken
hoe ic nadē rechten geloue / in dñre liefde
altijt meer toenemē ſal (en wt allen minē
machten en crachte) die ſelue wt te ſtorten
en te verterē in uwer liefde / alſo dat mijn
ganſe ſiele in di veenicht / en eē gheeft met
v werde Amen.

O lieue here iesu xpe / geeft mi dat ic mi
ganser herten / met vlangend begeer
ten / met dorſtigher ſiele altijt tot v ſuchte
en in v minen alder ſoetſten heere alle ē ru
ſte / en dat minē gāsen geeft / en dat binnē
ſte van mijnē ſielen een ſtadich verlangē
na v drage **S**armhertighe heere ſchijft v
wonden in mijn herte / met uwē coſteliken
bloede / op dat ick daer in leſe dñn liden en
liefde / en haer memorie altijt in mijn her
te verborghen bliue / ende die pine dñns liden

dens in mi daghelijcxhs vernieuwet wer-
de/ende v liefde sonder onderlaet so mach
tich in mi wafte en toeneme/dat my alle
creaturen bitter werden/en ghy alle en my
behaecht ald liefste here Jesu Amen.

Spinte Bernardinus contemplacie

Des sondaechs.

O goede heere iesu/geeft mi dat ick v lief-
hebbe vterichlijck **D**it woort di kmael de
acht en gesprokē is vā wōderlike crachtē

Des maendaechs.

O mijn soete lief heere Jesu gheuet my te
gevoelē/met wat ongemetē liefde ghy ons
lief gehadt hebt **D**it woert is met grooter
innicheyt te hedencken.

Des dinstdaechs

O ald liefste here iesu **I**c woude v gaerne
liefhebbē/mer sond v en v mach ic niet **D**ie
woert salmen sprekē met cenē sterikē ver-
langhen des herten.

Des woonstdaechs.

O mijns hertē liefde here iesu geeft mi te
keruē o uwer liefde/dit woert sal mē gtoete

uuerichept des herten sprekent.

Des donderdaechs.

O mijn liefste heere Iesu/geeft mi tot v eē
oormoedige dienstbaer dār ver / liefde/ dat
is een stadich geuoelē dñre weldadē/ en
begeertē v te louen en ter eerē. Dit woert sal
mē met groter soetich; des hertē sprekē.

Des vridaechs.

O mijn heere iesu voer mi gecrupst/ouer
set mi gans in v/en nagelt mi mettē nage
len uwer liefden gans in v. Dit woert sal
men spreken wt dat binnenste merch d' sie
len en des lichaems.

Des saterdaechs.

O Iesu du alre lustichste en gloriooste lief
de wanneer sal ic gans dronckē wordē in v
wāneer sal ic v aescijn opēbaer aescrouwē/
wāneer sal ic met v so gans veenicht wer
den dat ic v niet meer en vtroone oft van v
gescypdē en worde/hoe lāge sal ic vā v ont
vremt werden/het is mi een stadich liden
ghelijc als doot sonder v te wesen **D**ald soet
ke Iesuc aenbidde uwē hogē naem/ endē

Beuele en ouergene v minen geest wt gan
 fer herten In desen woerden gelijc als op
 ten saterdach salmen rusten.

Ander vuerige gescut der liefden.

O mijn god o mijn liefde / o wonderlic
 licht o ald soetste inlichtinge o alder
 lichterichste besrouwinge / o godlijc vuetfel
 o honichsoete spise / ald edelste smaer alder
 trachtrichste sterckinge **O** honichlijc ruste
 o ald salichste omhelsen / o oſprekelike ver-
 eninge / hertelike onweerdige / ald edelste
 ouerfettinge **O** ald vuerichste ontstekin-
 ge ald machtichste brāt alder soberste droc-
 kenſcap / ald vaste verſmeltinge: **O** mijn
 god / o mijn bruiddegō / o mijn eenich lief: o
 vroude des herten: o viericheyt der ſiele: o
 brant der liefden: o ald soetste troost / o ald
 ſekerste vrede **O**erſchiet mijn ſiele mettē
 gloependē stralen dijns godlijcken lichts
Oerſnijt mijn hert metten vierphl uwer
 alre soetster liefde **O**ntsteert mijn ſiel gā-
 ſelijc: mettē machtigen brande uwer min-
 nen **O**uerſet mi gheheerlijckē in v: en ver-

nieuwet mijn siel met vierigen begherten
van liefden cranck wesende: ende van hē
selfs vergaende.

O mijn lief: o mijn eenich troost. o mijn
gans toeverlaet: alle mijn begherte:
en vuerchte: och mocht mijn siel weerdich
wordē dyns alre salichstē omuangē: also
dat si met v en ghi met haer geheelijc ver-
eenicht mochte worden ende dat haer lau-
wicheyt vanden gheweldygen vier uwer
liefden heet mocht worden. **O** du geest mi
der sielen: o du leuen mijns leuens: ick be-
ghere v gans: en offer my gans v mynen
eenighen wttercoren vrient. **O**ch mocht
in mi volbrucht worden: dat ghy ghespro-
ken hebt. **V**ader ic begeer dat si een sijn ge-
lijc als wi een sijn. **I**c in hen en si in my op
dat si volcomē worden isamē een.

O here wāneer sal ic v volcomelijc lief
hebben: o here wāneer sal ick v liefe-
lijc omuanghē metten armen van eender
reynē sielē. **O** here wāneer sal ic mi seluē
en die ganse werelt volcomelijc versmadē

om uwer liefden **O** heer wanneer sal mijn
 siele met allē harē crachtē met v veenicht
 worden **O** here wāner sal mijn siel ganse-
 lijc en volcomelijc in v vsinken **O** here ic
 begeer v alleen te besitten / en mi ganselijc
 te laten en in v alleē te rusten ind eewichz.
O alder liefste here neēt van mi / mijn boog-
 se wreede hert en gheeft mi een hert dat v
 opt hoogste behagen mach.

O heere verwert mijn hert om v te soeckē
 vlicht dat om v te vindē / ontsteect dat om v
 te besitten en alle and dingen te vgeten.

O here ic dācke / v dat ick v op allen steden
 bindē can / dat ic v met eenē goedē wille be-
 talent an **E**n dat mi niemant bi v conreth
 te beclaghen en can.

O heere hoe edel / hoe kroon / hoe soet ende
 liefelijc sijt ghi / hoe wel is den gheenen die
 v lief hebben / wat groter wijshēpt / wat va-
 ster sekerhept wat eewiger salichept sijt / v
 vā herten te soecken.

O edel here ghi sijt die se at van mijn d her-
 ten geest mi dat ic mi seluē gans wtgae en

met stadiger begeerten minen moet tot v
verheffe / met eenē luctendē vlangen / en
en stantachtigen bepden en verachten.
O ware licht o weseelijc leuen o vierige lief
de geest mi die werelt / en dat vleesch gehe
lijc af te steruē / en alle dingen te vgeten / al
so dat ic mi niet meerte seer en vblide noch
bedroene / en niet meer en gheuoole / dan v
grote liefde / die mijn boose pserē hert / ghe
weldich af treckē moet / vā allē dingen die
onder den hemel sijn.

O alder hoochste ald machrichste ald scoō
ste / ald edelste / ald soetste / ald milste / alder
liefelijcste en begeerlijcste heere / coemt tot
mi neēt mi en geest mi v / en bindet my tot
v so vast / dat ons dat leuē noch die wot nē
mermeer en schepde .

O lieue here vergeeft mi mijn sondē **Kepe**
nicht mi in deser tijt **Verlicht** my dat ick v
goetheyt en mijn boosheyt te gronde be
bekēne / en mi onder alle menscē versmate
en mijn d crancheyt nēmermeer en verge
te / want wat helpt mi v liefde / als ope niet

met rechter ootmoedicheyt altyt gheueft
 en is. **O** lieue here weest mi arme sondaer
 ghenadich.

O milde goedertierē here wāt ghi anders
 niet en gebiet/ en ic anders oot niet en be-
 geer dan v wt ganster herten lief te hebbē
 en uwen hepligē wille in allē dingē/ te vol-
 brengen waer om en gheschiet dat in mi
 arme sondaer niet also/ dat is om mijnre
 ondanckbaerheyt wille.

Och liefste heere/ ick en can nyet goets
 begheerē ghi en moetet mi geuē daer/ om
 en wilt mi voort helpen/ dat mijn goet te be-
 gheerten verhoort werden mogen.

Och lieue here nu coē ic wed tot v scryp-
 ende en en v segt mi niet/ dat ic tot uwer ee-
 ren begere/ dat is mi seluē volcomelijck te
 verlochenen en versmadē/ en v wt ganster
 herten lief te hebben.

Och lieue heere/ wie en sonde v niet lief
 hebben/ soe ghi soe goet ijt / **N**och is mijn
 herte soe rouw soe onghetrouwē/ en boose
 dat ick uwer verghete/ ende dpe ydelheyt

voertrecke/ende uwen godlijcken wille in
allen dinghen contrarie ben. **M**ijn liefde/
en alle dijn gauen stele ick v/ende ic gheue
die leyder uwen vbanden.

O goedertieren heere /bewijst dat ghy
machtigher sijt dan ick ende alle dinen vi-
anden/keert mijn hert crachtich tot u **O**er
wondet ende maket mi met uwer liefden
soe cranc dat ick mi niet meer en can ghe-
wependen van u.

Een ander vuerich ahebet dat god
eender hepligher **J**offrouwen ghe-
openbaert heeft.

O mijn alder soetste heere **J**esu christe
dat leuen mijnder sielen / **M**et u moeten
vereenicht werden allen die crachtē mijn-
der herten **A**lle mijn begeerten wilt veree-
nighen met u/en versmelt die gans inden
vlammenden ouen uwer almachtiger lief-
den dat si tot allen anderen dinghen bup-
ten v crachteloos werden. **W**ant o heere
ghy sijt dat alder lustichste aenscouwen!

bouē alle verwen/ een inwendige soetiche
 bouē alle smaect/ een edel roeck/ bouē alle
 ruyden die alre soetste clanc/ bouen alle
 langhē/ een genoethlyc innich omvangen
 en omgrēpē bouen alle lust deser werelt/
Dijn almachtich is eyndeloos/ **D**ijn wijs-
 heyt is onbegrēpelyc/ **D**ijn schoonheyt en
 lieflichheyt is bouē alle vstant/ **D**ijn soetic-
 heyt gaet bouē alle mate/ **D**ijn roepē geeft
 cracht/ **D**ijn trecken brengt lust/ **D**i te vin-
 den is onspreekelycke vruethe/ **D**i te ghe-
 meten is eeuwige salicheyt **W**ant in v is ge-
 mechte vol wellusticheyt **W**t di coemt die
 oorspronc alre goetheyt **T**ot v is een herte
 lyc toekeren vol begheerlicheyt/ **D**oer v
 coemt een inlyet alre troostelicheyt **S**hi
 sijt een afgront der ouerulietender godhz.
Du weerdichste coninck bouē alle conin-
 ghen **D**u alder edelste keysler **D**al d'woer-
 lichichste prince alder genadichste heere/
 alre machichste beschermer **S**hy sijt een
 leuen makende cracht der menschelycher
 edelheyt. **D**alder subtylste en constichste

werck meester / alre saechtmoedichste leeraer / alre wijste raetgeuer / alre milste hulper / alre getrouste vrient **G**hy sijt een welsmakende eenicheyt der binnenster soetheyt o du alder hertelijckste trooster alre saefste vwecker / alre vuerichste liefhebber alre genoelijckste bruydegom / alder ghetrouste besorgher. **G**hy sijt een bloepende rose der edelre scoonheyt **O** du als vriedelijckste broeder als scoofte iongelinc / alder vrolijckste megeselle als / milste weert / als liefelijckste biwoner / **O** mijn eenich troost / mijn wtuertoren lust / mijn wtgelesen herte lief **I**c hiese v voer alle creatueren **O**mwē wil vertpe ic alle gemuechte / v te lieue ouergeue ic mi in allē liden **I**n diē altesamen en loec ic geen lof der menschen dan v alleen belpē ick met herten en monde / eenen geuer en onderhouwer van alle goet **I**n die cracht dijnre vueriger liefde veree nighe ic die lauwich; mijns gebets / en in cracht dijns ghebets / legge ic die meyninge mijnd innicheyt / biddende dat ick doer

die gantheit der godlijcker eenicheit ghe-
togen werdē mach totter hoogster volco-
menheyt/met een grontlijck wisteruen al-
re ghebrekelycheit.

Hier na volghen

deuote gebeden/hoe die mēsche hē tot allē
sinen wercken dach en nacht oeffenen
sal en sijn hert opheffen tot god.

Als ghi slapen wilt gaen bedenct eerst/
waer in ghi dē dach gezōdicht hebt/en bidt
genade/en maect eenen goeden opset.

O Nieuwe heere ihesu xpe/nu begheer ic
dele rust en ophoudinge mijns lijfs
te ontfangen tot uwer eewiger glorien na
uwen lieuen wille in eenicheit der liefden
daer wt ghi in ons den slaep hebt ghescha-
pen/en onsen wille seluer hier op eerdē des
ghebruict hebt. **O** alder soetste heere ihe-
su criste: gheeft mi te slapen op uwer heplē
gher borste: en eenē heplighē adem in my
te trecken wt uwe godlike herte alsoe dat
u soetē hepligen gheest vliette in mijn siele

voedt mijn gemoet / en trect minen gheest
weder om geheel in v / dat ic alsoe in v ver-
sincke en in mi te niet werde / en in v eewe-
lijc en onscerpdelijc bliue Amen

Ma den Naep als ghi op staet

Iden naem des vaders / des soens
en des heyligē geests **I**den naem
mijns herē ihū xpī die wer mi gecrupst is
en met sinē costelikhē bloet my vloot heeft /
sta ic op / die selue behoete mi voer alle qua-
de en veruolle mi met allē goede aē siel en
lijf Amen.

Met nederkruipen.

Ick aēbidde en loue v o heylige dinstul-
dicheit / mijn god en alle dinc / en danc-
ke v hertelijc vā allē goede dat mi en allen
creatuereu wt v gheschiet is / en noch ghe-
schiet / en geschien sal van ewicheyt **O**f-
fer / ic beuele ic ouergeue mi arme creatu-
re mijn lijf en mijn siele / mijn ghedachten
ende mijn woerden ende wercken gans-
selijck in uwen handen ende wille / in uwer
lieften ende in uwer glorien / neemt vā mi
al wat v in mi misghaget en gheeft my al /

wat v behaecht/behoet mi vā allen/sondē
 begeert en besit mi na uwē alder liefsten
 wille in ewicheyt.

Een merghen groet totter
 ewigher wijsheyt.

O Du ald scoonste rhycke ewige wijs-
 heyt **M**ijn siele heeft te nacht nae v
 verlangt/en nu aen desen morgen vroech
 inder vuericheyt mijns gheests waech ick
 tot v mijn eenich lief **E**n bidde v ghenadi-
 ghe heere/dat v begheerlijcke tegenwoer-
 dicheyt van mi alle eucl en quaet/aen siel
 en lijf verdriven wille en dpe genadeloose
 boecken mijns sielen/met sijnder besonder
 gracen en genaden/mildelijc doerghiete/
 en mijn roudde hert/met sijnder godlijcker
 liefden machtych otsteke **O**ch ald soetste he-
 re ihū nu keert v liefelijc aēlicht vriedelijc
 hier tot mi wāt aē dese morgē keert haer
 mij siel met allē crachtē tot v **E**n ic groet v
 hudē begeerlijc wt dē binnenstē grōt mijn
 der herten ende ick begheere oock dat dpe
 dupsentmael dup sent engelen/die v alrijt

1
dienen/ v hynden van minē twege gruetē
en die tiendusentmael hōdert dupsent ter
hemelster geestē/ die bi v wonen v eerwer
dich louen/ en daer toe alle die wnderlike
schone tierheit alre creaturē/ v hūdē voer
mieeren willen en uwē gloriosen naē/ on
sen troostelijcken scerm dan verlijt gebe
uedpen willē nu/ en inder ewiger salichz.
Dese twee gebedekēs salmē spreken al
le daghe wt der herten om behoet te
wordē voer alle sonden.

O Alder barmhertichste heere ihū xpe
doer alle v liden en bloetronnē wō
den doer uwen bitterē doot/ daer toe doer
uwer weerdiger moed/ en alre heplighen
voerbidden en verdienstē bid ic uwer goe
dertierenheit: behoet mi voer oncuptheit
houerdicheyt: en voer alle sondē. **Gheef**
mi dat ic v wt mijnē ganse hertē liefheb
be en uwen ald liefsten wille volbrenghē.
Amen. Vater noster.

O Du alder reynste **Joncfrou:** en alder
weerdichste moeder gods **Maria** **Je**

bidde v voer dijns kints goedertierenheit
 doer v volcomē ootmoedich; engelste rep-
 nicheyt/vuerige liefde en goedertierenh;
 voort doer alle gauen en duerdē daer me
 de ghi vā god geciert en verheue syt ghe-
 weest. **S**ehoet mi voer alle sonden en ver-
 werft mi volcomē repnich;/ootmoedich;/
 godlycke en broederlycke liefde/met allen
 duerdē daer mede ghi god behaechlyck
 syt geweest. **A**mē. **A**ue maria driemaal.

Als die Clock slaet.

O Barmhertige here iesu **I**c dank en
 loue v voer v bitterste ontsuldich li-
 den en steruen / en voer alle goeth; uwer
 liefden die ghi bewesen hebt/mi ondābe-
 ren sondaer/dyen ghy onderhouden hebt
 tot aen deser vren. **O**ch milde heere nu bid
 ic v voer alle v costelyke bloetdruppē voer
 mi wtgestort/geest mi een stadich hertelic
 berouwe vā minen sondē/en een volcomē
 beternisse mijns leuens/en een vierich na
 volgen dijns hepligē leuens/na uwen ald
 liefstē wille. **O** mij god en here trect mijn

hert vā deser vīe aē gānselijc tot v regeert
eñ besit mī na uwer hoochster eeren **Amē.**

Als ghi in die kerck gaet of anders.

O Almachtige eewige god eñ hemelliche
vād/vol alre barmhertich; toer v gro-
te mildich; eñ doer dat bitter lidē dīns een-
geborē soens/eñ doer die groote heplicheit
sijnē hoochwaerdigher moeder. **Daer toe**
sint. R. (noēpt uwē patroon of ter kerckē)
eñ alre hepligen gebet eñ vdiēnsten bidde
ic v die welcke v̄leent mī arme snoode son-
daer/alles goets onweerdich dat ic v ghe-
heel lief hebbe/iae dat ic vā grooter liefdē
tot v altijt brāde/dat mī na uwer eeren al-
tijt dorūige/dat ic dīn soens liden alrijt in
mijn herte drage dat ic mijn eyghen snoo-
dicheyt waerlijc bekenne/dat ic van allen
mēlchen begheer veracht eñ v̄druct te wor-
dē dat mī geen dinc en luste of en v̄blide/dā
ghi dat mī niet bedioeuē en mach dan die
sondē **Amē.** **Als ghi eē crucefix aēstet.**

O Soete heer ihū criste met uwē won-
den doorwont mijn hert / met uwer

bloede maect dronckē mijn gemoet/ dat ic
 ouer al waer ic mi wepnde/ v mach aenstē
 voor mi gecrupst/ en allet wat mi voorcoēt
 mi duurt in uwē bloede rootgeuerwet **A**l-
 so dat ic met alle mijnē macht in v dringen
 de/ niet anders dan v en can gheuinden/ n-
 en mach ghedencken dan dijn wonden **O**
 lieue heere/ dat selue si mi een sonderlinge
 troost/ dat ick met v gewont worde/ met v
 verachte en gepinicht **D**at moet mi sijn een
 inwendige bedroeffenisse/ pet te denckē on-
 der v of ghetroost te wordē buptē v. **T**rect
 mijn hert tot v/ also dattet nergkens rustē
 en mach tot dattet v vinde sijn ewige rust
 daer in dattet bliuen ontslapen en sijn be-
 gheerten epnden moet **A**men.

Sonder der missen een ghebet.

O gheweldighe heer god des hemels
 en der aerden. **I**c dijn arme creatue
 re loue en dancke v metter rechter liefden
 alte uwer wtuercorenen vpenden / van
 uwer grooter liefden en milder barmher-
 tichept/ die ghi sijn soe mildelijck bewesen

hebt voort vand' ongemeten weerdicheyt
dijns edelen lidens dattu voer mi geleden
hebste. **I**c offer mi en' begheer v met allen
liefshebbendē herten uwen vad' gheoffert
te werdē doer alle priesters missen. **I**c bid-
de v met allen dijne rechter aēbeders dat
ghi mi alle mijn sondē vergeuen wilt/ente
trekt mi tot v toer welckē wech ghi mi wi-
sen wilt/het si mi lief of leet/het doe mi wel
o swee/in uwer godlijcker liefden/na uwē
ewigen behagen of welgheuallē. Amen.

Vater noster. **A**ue maria.

Woor den heylighen sacramente
als ghi daer neder knielt.

O Du alre saechtmoedichste lam heere
ihū criste/ontfermt v ouer mi want v
geen dinc onmogelijc en is/dā alleen ouer
die arme sondaer niet te ontfermen.

Een ander.

O heere v si lof en' danck voor alle dijn
grootte liefde en' ontfermherticheyt/en' be-
sonder dat ghi mi arme sondige creatuere
voor v godlike barmhertige oogen so lan-

ghe lidet hier inder tijt.

Een ander.

O ald' milste god / s'ht genadich my arme
sondaer / wāt so veel groter schijnt te z'j d'jn
glorie / e'n so veel loneliker is d'jn barmher
ticheyt / hoe g'hi v ouer eenē groterē ellen
digeren sondaer outfermt.

Als men dat heylighe sacrament opheft.

O almachtige god / heer hemelsce vad' / Ic
offer v nu dese leuēde offerhande / die hier
e'n inder ganser cristēheyt gheoffert wort
met allen ten vdiensstē d'jns liefs soens e'n
ald' heyligen / in d' liefdē e'n cracht daer in hi
hē seuen geoffert heeft aenden cruys In
afwascē mijnder sondē / In betalinge alle
mijnder scout e'n verstopmenis / e'n in danc
leggen ald' d'jnre goetheit e'n om te vercri
gen alle genadē duerdē e'n volcomenhz /
voer mi e'n voer de gāle cristenhz leuēdich
e'n doot **A**mē. **T**otten kelc.

O ald' liefste here ihū xpe metter vierdē
ger liefdē ald' heyliger menscē e'n engelen /
aēbidte loue e'n danc ic v minen heere / e'n

god **I**c offer en ouergaue mi seluen en alle
le creaturē/te gronde in uwē handen/dat
ghi onser ald ontfermē wilt/ons regeren/
en besitten wilt na uwer hoogster eeren
en liefsten wille.

Doer den eten.

O heere iesu xpe in eenicheyt der liefden/
daer wt ghy my dese nood:ust ghegeuen
hebt/en seluer voertijts inder werelt ghe-
bruyt hebt om minē wil/verleēt mi die te
te gebruycken met vrees/soberheyt/ente
dancberheyt/tot uwer eeren ende glorien/
en tot mynder sielen salicheyt/en allen dē
gheenen die mi dienen en goet doen.

Als ghi die huise innemen wilt so

heft v hert eerst tot god.

O soete heere met dijnre liefden vnuille
en maect dronckē mijn hert/dat ic buy-
ten v niet en begere/niet en soecke niet aē
en neme/niet en mercke dan v **O** here dat
ghi mi/alleē soet en behaechlijc sijn mocht
in mijn hertē alleē alle mijn begeren alle
mijn lust en vruethde/en mijn onderhout.

Als ghi drincken wilt.

O here iesu xpe maect dat die cracht dñn
 der vieriger liefden mi gans intrecke in v/
 en allen dorst der ydelre glorie en vreeselt
 ker begeerten ganselijc lesse en dode in mi

Du moeges dñn spise en dranc deplē een
 deel nemen indē name en ter eeren des va
 ders / een deel des soens / ende een deel des
 hepligen geests / daer na inden naē der hep
 liger driuuldichz met goedē gebeden / ende
 met begeertē sijnō graciē als voerē staect.

Dat ghi beghinnē oft aengripē of
 doen wilt so gewent v alcht te vo
 rens v hert en meyninghe op te boren tot
 god en snyder eeren / soe suldy god in allen
 dinghen vinden **S**preect te minsten **B**eni
 sancte spiritus / **D**at is **G**oet heplige geest
Of o heplige vad in eenicheyt der liefden
 dñns eenigen soēs / beuele ic v minē geest.
¶ **O** here ihū indē liefde dair mede ghi mē
 lre geworden sijn offer en beuele ich v dese
 sake oft dit werck. **¶**

Tot uwen arbeyt

O here ihū in eenichz der liefde dair mede

ghy om onsen wille op eerden ghearbeyt
hebt/ en noch in onse sielē werct sonder onse
laet/ en ghi mi dit werck beuolen hebt so of
fer en beuele ic u dit weder o en wil dat hel
pen bestaē tot uwē lof en tot salich; der ker
stenh;.

Als ghi studerē oft lesen wilt.
O heere dijn arme oweerdich knecht wilt
ingaaen in uwe stat en begeert dat ghi / hē
wilt lepdē en geuēhē in uwē godlikē woor
den u te bekennē om u lief te hebben en so
veel te bekennē als lief te hebbē want hy
en wil u niet bekennē / dan alleē om lief te
hebbē verlicht hem ooc te bekennē uwē al
der liefstē wille en mettē werckē nerstelijc
te volbrengnen.

Ditmael des daechs suldi tot god
suchten. Aldus.

O mijn here o mijn god/ Ik bidde dat
mi die vierighe ende honichvlietende
cracht uwer liefden in haer trecke / ofsenke
en vertere/ en mijn herte en alle mij crach
ten doerdringe repnige/ en in haer veree
nige al wat in mi is/ dat ic als een puerige

blāme/in uwer liefden heet v borne vā mi
 selfs ontwerde/mi seluē gans verlaet ende
 vergete/**D**i alleē gedrncke/di alleē begere
 di alleē weet en gevoele/di minlijc behage
 en sond scpe dē aēhange ind eewicheyt.

En ander.

Ick gruede v mijn wtuertorē lief/en
 troost **O**ffer v mijn hert afgheto-
 gē vā allen creaturē om te volbringē aen
 lijf en siele uwen ald liefsten wille.

As ghy voer pēmant bidden wilt
 oft voer v seluen.

Oheere iesu xpe verlicht des menscē hert
 met uwer godliker genadē **T**roost en ver-
 wult sijn hert gans met uwer vieriger lief-
 den dat hi v dīn eer en uwē wille wt gan-
 ser herten soecke en liefhebbe dat hy hem
 te grōde ouergene en laet in uwē alter lief-
 den wille dat hi althit geuōden worde voer
 v so dat v ald behagelijcste wesen mach.

Doer die dooden suldi god bidden doer
 sijn liefde/en verdienstē sijns hepligen le-
 uens/lidens/en steruens/ende doer elcken

artikkel besonder dat hi hem ouer dye siele
ontfermen wil.

Als ghi wat scoons en sannelichs aen-
siet so denct op die scoonheyt dijs
scoppers en spreeft.

O Scoonheyt en goeth; mijns scoppers
v en mach hier geen dinc ghelijcken.

Hoe scoon hoe goet/hoe soet sidi in v sel-
uen **S**eroert en trect mijn herte gans tot
v/also dat mi niet en luste niet en behaghe

dan v **O**ch woudi mijn hert alleen besittē:
also dattu alleen mijn eenige troost/ mijn

eenige vruechde en rust waert **A**ldo soet
ste here maect dat mi alle creatuerē bitter
werdē/en ghi alleē soet. **M**aect dat ic in al

len creaturen anders niet en vinde anders
niet en geuele dā v **M**aect dat mi alle cre
aturē anders niet voerbriegen dā v dat mi al

le dingen altyt meer en meer trecken in v.
Och mij god vuult mijn hert dat ic alle din
gen buē v gās doot si/en in v alleen leue.

Hoe ghi alle dinc dat v voer comē
mach in goods lof keeren sult.

O here also vele en also schoon als dye dingen sijn die ic daer sie oft hoor/so moeten v huydē die duysentmael duysent engelliker geesten v dienēde van mijnen wegē grueten en die tiendusentmael hondt duysent geesten die voer v staen voer mi louē ende alle vuerige begeerten ald' heyligē v voer mi begeren/en alder creaturē wonderlike schoonheyt v huyden voer mi eeren.

Als ghi wat nyuus oft wonderlijcks siet inden creaturen.

O here onser ald' god en scapper v moeten louen en gebenediē alle d'jn creaturen want alle dinc wt v geuloten is/v alleen si alle eer ende v glorie. **O**ch lieue here mocht mijn siele weerdich werdē v alle oogenblic tegēwoerdich te gevoelē v met repnē armen der vuerigher liefden te omgripen v met eerweerdiger meesen althc aen te hangē en eewelijc vā v met rōnē gesceppen.

Wilt schoon lustich wēd is.

O Du onuerganchelijcke licht der ewigher glorien datmen alleene met

reynē herten gesiē can weē mīn armē son/
daer dat mīn hert so onreyn en mettē stof
der tijtliker dingen verblint is / dattet v o
here dat waer licht niet en siet / en daer om
oor niet lief en heeft **O** hoochste goet / ghi
hebt ons gegeuē alle lust en chpraet inden
hamel en inder eerden / om ons te bewisen
die almachtich; uwer liefden **O**ch doersin
det mīn hert dattet gans crāc werde nae
v alcht suchtēde **O**ch verlicht mīn herte
also / dat alle mīn sinnē en crachten / en d;
dinnēste mīnder sielen in v springen en in
v versinken mach.

Als ghi v wermt oft een vier siet.
O here iesu xpe ghi sijt die ware liefste
di e alcht bernt / en nemmermeer en
vergaet **O**ch hoe lange sal ic dus rouw bli
uen **O**ch wāneer sal ic ontsteken werden
en van v ganser hertē liefhebben **O**ch oft
ic v goeth; en liefde recht bekēde. **O** wou
destu mīn hert mettē vierigē stralē uwer
liefden also eens doerscieten / dat die wou
den uwer liefde alcht in mī mochtē groter

werden **O**ch dat ghi doch mijn herte met
 een stadighe vlamme uwer liefde verbrāt
 en in v smelt also dat in mi alle ander lief-
 den en begeerten gelest wordē en ghi alleē
 in mi leeft en werct **O**ch milste here maect
 dat ic v alcht behagē mach na uwen alder
 liefsten wille.

Als v wat goets gheschiet.

O alder goedertierēste here mijn god
 en salichmaker ick dank v voer dijn
 ouer grote vadlike liefde tot mi ald' snoot-
 ste en ondarberste sondaer daer wt mi na
 dit goet/en alle and' ontalliken veel goets
 gecomen is **O**ch alder liefste heere / help
 mi dat ic v wt ganser herten getrouwe si/
 dat ic v alleen in allen dingē soecke dat ick
 v alleē alle goet en gauen toescriue want
 ghi geeft mi alle dinc alleen daer o' wāt ghi
 dat opperste goet sijt / sond' eenich ander/
 waer om/en ic van mi seluē niet en hebbe
 dā alle boosht; **S**heeft mi lieue here dat ic
 alle dijn gauen wywendich en inwendich
 voort alle mijn macht en cracht alleen ge-

bruycke en vertere / tot uwer hoochster ee-
ren ende tot een versmadinghe in steruen
mijns selfs.

Een ander opheffen des gemoets
als v wat ghegheuen is.

O soete here verleent mi dat ick dese gane
gebruycke tot uwer eeren nae uwen wille
inder vereeninge der liefden / daer wt ghy
mi die selue toegelondē hebt.

Als v oft yemant anders eenige eere of
reuerencie gheschiet

O ghi eyndelose goetheyt mijn god en
heere v toebehoort alle alle glorie / en
eer / en ons alle versmaetheyt **I**ck bidde v
dat ghi mi niet en verwerpt / dat die hoghe
mogenth; uwer godliker maesteyt n; en
veracht mijn snodich; **G**hi sijt mijn god ic
ben een stof en sijn der aerde / wt een niet
ben ic comē **N**och hebdi lief dat ghi gesca-
pen hebt aē mi **O**ch so maect dat ic v oock
lief hebbe minē scpper minen god en alle
dinc wt gāser herten; en wt dat binnenste
merch mijnder sielē

Als ghi v seluē eenigē lust af breekē wils.

O ald' liefste here ihū in eenichz der liefdē daer mede ghi v sinnē hier op aerde vā alle troost/eñ lust hebt onthondē/eñ penitēcie voer onse sondē gedaē hebt/bysond' in uwer passie/daer ghi v met eenē woerde hadt mogen los makē/so wil ic mi onthouden eñ bedwingē van desen woerden oft wercken oft lust tot uwer eeren.

Woer uwen ghebeden.
eñ ooc daer na spreect aldus.

O here ind' liefdē eñ vueriger begeerten/daer mede ghi uwē hemelscē vad' op aerde hebt geloost eñ gebedē voer onse salicheit so offer ic v dese getidē eñ gebedē/eñ begeerte v te louē alle oogēblic/met ald' hepligen vierigē lof eñ begeertē na uwē lieuē wille

Eē merkelike leer om aēdacht te hebbē

Als ghi v getiden of wat anders tot god mondelijk biddet oft leest/soe maect eē goede gewoōte so dic als ghy dese goddelike namē **Heer** of **God** of **Ihs** of **Deus** of **Dñs** oft **Gloria** patrínoemt oft

hoort noemen so neyget dootmoedelijc met
uwen knpen oft hoofde/ oft doet een ander
teeken en dat al heymelijc in die meynin-
gen dat ghi begeert god te louen en te ee-
ren met alle uwer macht/ nae waert moge-
lijc/ also weerdelijc als alle creaturē isamē
vermochtē/ dat woudi gaerne doē vā grō-
de dijns hertē daer toe geeft v seluen god
geheel ouer/ dat hi sinē ewigen lof met v/
en doer v volbringe in lieue en in leet/ nae
sinen alderlieffsten wille **D**it cleyn tecken
wt eend goeter meyningē also ontspringē
de/ oft ghi ooc altyt daer op nyet en denct/
wort voer god aengenomē gelijc of ghi dz
mette werckē volbracht **D**esgelikē moech
di begeeren dat alle dijn ademtreckē/ si eē
hertelijc begeren en luchten oft dat een lof
gods sy **I**n deser en dier ghelijckē manie-
ren/ als die heilige geest leeren sal/ is olypre-
kelijc veel goets te verdienē/ en te doen bi
nae alle ogenblic/ met eenen goedē wille/
inder gelatenheyt en liefde gods gegrōde

Als ghi wt der kercken wilt.

gaen / oft des auōts / oft alrijt / soe neēt dese
 vjft corte gebedekēs / oft nepghet vjftmael
 en ten lesten aenbidt dē here hertelijc.

A En eerstē **O** barmhertige here ie-
 su xpe **I**ck bekenne en belpē v alle
 mijn sondē en der ganser werelt sondē / ic
 bidde v doer uwen bitteren doot / dpe ghy
 voer ons geledē hebt / vergeeft ons en ver-
 leent ons waer bekēnisse en hertelijck be-
 rouwe ouer onse misdaet. **T**en anderen
 mael **O** ald milstte here ihū xpe / **I**c offer
 v alle die duechdē en verdienstē dīns heyl-
 ligen leuens en lidens / ooc alle verdienstē
 en liden uwer lieuer moed **M**aria en ald
 heyligen in v heyllichste hert / en voort wer-
 dat selue hert uwē hemelscen vader voer
 mi en voer alle menscen leuēdich en doot.
Ten derdē **O** alder goetierēste here ie-
 su ic dancke v voer alle goetheyt en welda-
 den uwer liefdē die ghy my en alle creatu-
 ren bewesen hebt van aenbegin / en noch
 bewisen wilt inder eewicheyt **O** heere so
 menichfuldich danc ic v / en ooc alle creatu-

ren die ghy gescapen hebt.

Ten vierdē **D** ald' machtichste god ente
here ihū xp̄e ic beuele en ouerghene mi en
alle creaturē een pegelijc in sondhept in u-
wen godlikē wille/dattu met mi en met ele-
ken volbrengt all' t' wat dy behaechlijc is/
inder eewichept.

Ten vijfste **D** soete here ihū xp̄e ic bidde
voer mi en voer alle v mēscelike creaturē/
veruult ons met uwer hochster volcomē-
ster en vuerichster liefdē/also dat wi al tsa-
men en pegelijc v dienē v behagē/moeten
doen en latē/tot alder tijt na uwē ald' liefste
wile. **T**en sefste. **D** stepper en verlos-
ser der ganster werelt **I**c aēbidde en loue v
in stadt aller en pegeliker creaturē die ghy
gescapen hebt **D**ijn genade en benedictie
si ouer ons/en met ons in eewichept. **Amē**

Sommige oeffenin

gen hoe ghy v liden god offerē sult
Als ghy eenigē swarē last of druc besou-

gende sijt so knielst voer eē **C**rucifix oft el-
 ters/ en spreect met viericheit dijns geests

Onder soetste heere ihū xpe/ in eenic-
 hept der liefdē daer mede ghi v seluē
 ouerghegeuē hebt/ indē doot so offer ende
 ouergene ic v nu mijn hert/ om te volbren-
 gen aen lijf en siel uwē ald' liefstē wille / tot
 uwer ewiger eeren/ die ic nu wtuerkiese/
 en lieuet hebbe dā mijn eygē profijt' en ge-
 mar/ en wil gaerne lidē den tegespoet dair
 mi voer gruwelt/ wāt ich betrouwe vaste-
 lyc/ uwer vaderliker voersichtich; dat ghi
 alle dinc/ tot heyl mijnō sielen eynclyc voe-
 gensult. Als v onrecht smaet of leet ge-
 schiet. **G**ebenedijt sidi mijn god en here
 wāt v alleen toebehoort alle eer en mi niet
 dan spot en verachtinge **I**ck bidde v voer
 die liefde/ daer mede ghi voer v viandē/ aē
 den cruce badet/ vergeeft en bekeert tot v
 de ghene die mi pe misdaen hebben.

Een ander offerhande uwer
 versmaethept.

O ald' liefste here / ind' vereninge ald' dijre

smaetheit en bedroefenis: die ghi voer mi
geleden hebt ontsuldich/wil ic v ter eeren
desen druc of smaetheyt (des ick wel waer
dich ben) gaerne lidē en v doer dijn saechte
moedige hert die offeren. En bidde dattu
dat voort aen uwē hemelsren vader voer
mi offert/en verleēt mi volcomen ootmoe
dicheyt verduldicheyt/en saechmoedich;
dat ic mi wter hertē waerlijc alles smaers
en lidens weerdich bekenne/begeerlijc ont
fange/en om uwen wille/so lāge alst v be
liuē sal/met v uechdē liden mach/al wat
ghi oner mi laet gaē in tijt en in ewicheit
Alle dijn bestwaernis suldi ter stont god
offeren en geenē anderē troost soekē dat
is god gans aengenaē in deser manieren.

O lieue herē iesu xpe /dye bestwaernis
en dat lidē dat mijn hert nu gevoelt
wt alsulcher sakē of cranch;
oft ongheluc/
en alle leet dat mi daer wt noch mach vol
gen/ontfange ic sond middel vā uwer hāt
En danc v vā uwer liefde wter welke ghi
dat selue in ewicheit ouer mi verliē hebt

en bekenne waerlyc: dat ic doer mijn son-
 den dat verdient hebbe/niet alleen dit cleyn
 liden/mer ooc alle martelic die alle creatu-
 ren ouer mi volbrēngchen mochten/ inder
 hellen te liden. **D**aer om lieue here ter ce-
 ren dijns heyligen lydens/daer in ghi v sel-
 uen voer mi inder doot ouergegeuen hebt
 offer ic v desen druc mijns herten/verkie-
 sende met volcomē opset/hier in gheenen
 troost wtwendich te soeckē mer wt te lidē
 so lange alst uwen godliken wille belieue
 (Condi dese nauolgende woerden metter
 hertē daer toe gesprekē dat waer god seer
 aengenaē/mer het sijn woerdē van grote
 perfertien en volcomenhe;) **D**oor lieue
 heere beger ic waerlyc in mijnder herten
 doer dijn genade te liden(waert mogelijc)
 allen dē druc en bangich;/dat ye hert god
 begerēde gelede heeft/tot in mijn doot/op
 dat ic daer mede v een weerdige woēstade
 in mijn herte mochte bereyden ende oock
 beteren mochte/alder menschen ondanc-
 baerhept,dat die alder edelste ombegripe

lijcke waerdicheyt uwer gracen/ soe d'ich
ons onweerdighen ondancbaren menscē
gheghenen wordt/ dat beghere ick vā grō
de mijns herten/ dat ghi dat also in mi vol-
bienghen wilt/ het si mi lief oft leet/ het doet
mi wel of wee/ daer in ick puerlijc anders
niet en beghere/ dan uwen lof en eer.

Met deser en der ghelijcken oefeningē
can een reyn hert god versoenen/ dat hi die
wil daer om spaert die ganse werelt of een
heele ghemeente.

Een oefeninghe als ghi in swaren
lyden sijt.

So valt neder voer een cruytstijc/
voer die voeten ons heeren daer leg-
ghet af uwen druc en spreket **O** hemelste
vader siet doch op mi nwen armē dienare
daer voer onse heere **J**esus xps/ niet ghe-
twifelt en heuet /hem seluen inder boosen
menschen handen te gheuen/ ende die bit-
ter pijn des cruytces te lyden **E**nde te ver-
lichten mijn siele / ende om te bekennen
waer om ende wt wat groter liefden ende

goethept dat ghi desen druck ouer my ver
henghet hebt.

Daer nae keert v totten handen dñns
gheruypten heere ende spreeft deuotelijc
O heere schicket dñn godlike wijshept/vā
soele uwer hoogher moghenthept/dat si
altijt bi mi bliue/ende met mi arbepde/op
dat ick weten mach/wat v aenghenam is
tot allen tiden/ende stonden/ en dat uwe
goddelycke wijshept mi helpen ende mete
wercken wil/dat ick ick dpe boorden mijn-
der beswaernissen tot uwer eeren/ende tot
heyl mijnder sielen ende tot salichept der
christenhept wtlyden mach.

Daer nae totten doerwonden hertte
ons liefs heeren spreeft O wonderlijcke
liesde en onsprekelijke ghewaerdinghe tot
os/ ick bidde v doer die liesde dñns herten
daer mede ghi alre menschen last ghedra-
ghen hebt/ helpt mi die boorden mijnder
truerichept met liefden wtlyden.

Een gheestelijcke oeffeninghe tot
den milden herte ons heeren.

DEt is seer vruchtbaer/dat ghi eē ge-
woōte maket met deuotiē innicheyt
totten milden hert ons heerē ihū cristi/dat
tu die figuer eē dat beelt ons herē of sijns
herten oft een cruprefix aē eender heym-
liker Stadt set/eē dicmael ootmoedelijc cul-
set/eē eert dat in alsulcker meyningē / als
een figuer vā dat getrouwe hert oō heerē
wāt hi ouer al tegenwoordich is eē beghe-
ren v hert eē geest gans daer in te druckē
te laten/eē ouer te gheue. **E**n in alle nwer-
noot keert haestelijc tot sinē goedertieren
hert alleen/eē niet tottē creatuerē/al daer
suldi rechten troost vindē. **W**āt als v alle
mēschen herten vlaten of bedrieghē so sidi
seker dattet getrouwe hert ons heerē/v n
vlaten en tan **W**at ghi bidden wilt vā god
dat bidt door dat goedtieren hert/so wordi
verhoort/wat ghy offeren wilt dat offert
dē vader doer dat milde herte so ist aenge-
naem **H**ier in suldi groote vrucht vinden/
menige pdelzorghe of truerich; suldi quijē
worden eē menighe quade gedachten in v

leuen mercken en beteren

Spreect of denct metter herten.

O ghi alder edelste/soetste en milste hert
mijns getrouste liefhebers/mijns goods
en mijns heerē. **J**esu xpi **I**c bidde v treect
en versepnt mijn hert/alle mijn ghedach-
ten en begeertē/mijn siele en lijf/ende alle
mijn crachten in v/tot uwer ewiger eerē
na uwen lieuen wille.

Och here mijn god en verlosser neemt vā
mi mijn sondē/en al wat v in mi misgaget
en stortet in my wt dijn godlijcke herte al
wat v behaecht **B**esit en keert mi gheheel
in dijn liefde/en in uwē godlikē welgeual-
lē also dat ic nēmermeer anders en tan ge-
willē dā wat ghi wilt en v behagelijc is **O**
soete heere ihū mijn god en al in al/gheeft
my v lief te hebbē wt mijnē gāser hertē in
allen dingen en bouē allen dingen

O milde heere **J**hū xpi gebenedijt si dijn
godlike hert/voer alle otfermhertichz/en
goethz die ons daer wt vlietē/v si lof eer en
danc wt mi en wt allen uwē creaturē voer

dijn ongemeten liefde.

O soete here **J**hū xpe/ontfermt v ouer dā
allen en besonder ouer mi arme sondaer/
die niet weerdich en ben v te noemē/ende
soude te hās in dpe helle liggen vā rechts
wegē voer mijn sondē/geeft mi dat waer-
lijc te kennē en mi seluen te verlmaten en
v te eeren en lief te hebben opt hoorste

En oefeninge totten vijf wonden xpi/
des auōts en des morgēs of alcht wāneer
ghi wilt en voer wiē dat ghi wilt
leuendich oft doot.

O Hi sult met deuoter herten wonen
inden vijf heplige wondē ons heerē
dijns liefhebbers/die noch open staē daer
die godheyt doerscijnē daer alle gracie wt
vlietende is/cust die selue eerweerdelijc en
spreect **T**ottē voetē. O soete here
jhū indē wondē uwer hepliger voeten be-
geere ick genade en quijtseldinge alle mij-
der sondē/die ic met bosen gedachtē en be-
geertē gedaē hebbe En begere vullinge
altes ghenē dat ic in goedē gedachtē en be-

geerten vsupmt hebbe wt den schat inwee
 hepliger vdienske **D**oorso beuele en offer
 ic hier in desen wondē alle mijn begheertē
 dat ghi lieue heere die aldaer repuighen
 wilt en beuestighen dat si met sondē ende
 met tijtlikē dinghen nyet meer beulect en
 werdē

Totter rechter hāt.

O lieue here **I**n dese wonde begeer ic ghe
 nade vā alle minē bosen werckē en veruol
 linge wat ic in goedē werkē versupmt heb
En beuele en offer voraē indē seluē wō
 den alle mijn werckē / tot uwer eeren.

Ind sijncker hāt. **O** lieue here ic bege
 re genade vā alle mijnō onuerduldich; en
 ongelatenh; **E**n beuele v in dese wonden /
 alle mijn leet en liden / dat mi emmermeer
 ouerromē dat ghi mi helpē wilt dat selue
 in eenichep dñs ljdens wt te liden.

Tottē verwōdē hooftē. **O** lieue heere
 ic bid genade vā alle sondē die ic met minē
 vhf sinnē gedaē heb / en beuele v alle mijn
 vhf sinnē dat si alter lust steruē moeten / en
 niet meer wtlopen / dan tot uwer eeren.

Totten soeten herte ons heeren.

O alre soetste heer / in dijn milde hert ge
ue en offer ic mijn herte en minen wille en
liefde grondelijc ouer / dattu mi met uwen
godliken wille v eenighen wiltste in tijt en
in eewicheyt.

O aendē voeten xpi / moechdi begheerē
vghiffenisse alre sondē. **W**en die rechte hāt
veruollinge alre vsupmenis. **W**en die sin-
ke hant gracie / om alle sondē en gebreken
te schouwē en ouerwinnen. **W**en sijn godli-
ke hoost volcomēheyt alre duechden / daer
mede ghi hē behagen moecht. **E**n aen sijn
godlike herte / biddet dat hi v liefde en uwē
wille so gans in hē trecke dat ghi voort aē
niet meer en begeert nē meer en wilt dā hē

Een ander offerhande tot god.

O hemelsche vad ic offer v dat weerdij-
ghe lichaē dijns eenigen kints / met al
len sinē liden pinen en smertē / voer een be-
teringhe mijnder sonden: en alre sondē die
he geschiet sijn / of gheschien sullen. **O**ffer
offer ic v die alre heplichste siele djs soens

met allen haren geestelijcken oefeningen
 verdienstē en̄ duechdē/in veruullingē mij
 der/en̄ alder menscē versumpmentē Daer
 toe die ald̄ hoorlyste godh; dijns soēs/met
 haer selfs salichept voer alle gebreken/en̄
 ondancberhept alder creaturen.

Om onsen here na te volgen

O lieue here ihū xpe Ich bidde v doer
 dijn getrouwe hert doersnide mijn
 hert en̄ mijn siele/met een ghestadige ghe
 dachtenisse dijns hepligen leuēs en̄ liuens
 en̄ dijnder liefden/also dat ic anders niet
 en̄ weet/dan v minē here voer mi gecruist
 weest mi die voetstappē dijns hepligē le
 uens/in rechter trouwē en̄ liefdē na te vol
 gen mi seluen en̄ alle ghenuechte d̄ werelt
 te vsmadē. Veruult mijn herte met uwen
 duechden/met dootmoedich;/geduldichept
 saechtmoedichept/mildich; tot minē vian
 den en̄ tot allen menscē/ vierige liefde tot
 god en̄ repnich; des herten/op dat ick alle
 machte en̄ cracht mijns leuēs vterē mach
 om v gelijc te wordē/en̄ te louē en̄ te danc

ken inder eewicheyt.

Een ghebet sancti Francisci

O here hier stae ic voer v als een betē
ler/voereenē rijken mā/begerende
dat ghy mi die rīchdom uwer gracen nae
minē behoeuē met deplē wilt. **O** here hier
stae ich voer v als een knecht voer sinē he-
re biddende van v spise en dranc dijns licha-
ems en bloets/en dat cleet der liefdē/om
te bedecken die menichfuldich; mijnē son-
den. **O** here hier stae ic voer v als eē misda-
diger/voereenē vreeselikē rechtyer/bidden-
de dat ghi mi een goedertierē rechtyer we-
sen wilt/als mijn siel vandē lichaē scryden
moet. **O** here hier sta ic voer v /als eē vriet
voer sinen vrient begerende dat dijn ouer-
uloedige liefde mi trecke tot v/ente blynde
mi in v en en laet mi nemmermeer scryden
van v. **O** here hier stae ic als een kind voer
sinē vader begerende dat ghi v vaderlyke
erue mi epntlyc niet en wilt weggeren

Een roosen hoet van

vhsrich articulē des leuēns en lidēns ons he-
 ren **J**hū xpi/met vuerige begeringe daer
 bi geuoecht **S**o dic allmē den roosen hoet
 metten articulen bedet/so vdiēntmē ver-
 ghiffenisse alder sondē/daer toe sonderlin-
 ge genade van god/als god eenen hepligē
 vader geopenbaert heeft **D**ese rosen hoet
 mach een pegelijc corten oft teplen/oft ooc
 verlengen seggende **O** barmhertige here
Ic dancke loue en aenbede di. x. gelijc hē
 dat beste smaect **W**ien ooc dese gebedē tot-
 ten vhs wondē niet behagen die mach ne-
 men die andē tottē seluen wondē hier voer
 ghescreuē **D**at eerste pater nre offert
 in die wonde des rechterē voets cristi met
 desen ghebede. **P**aternoster

O **A**lder goedertierēste here iesu criste
Ic dancke v voer die wōde des rech-
 teren voets/daer in verberge ic alle mijn
 sondē/onduechdē/ondancberhept/en alle
 mijn snoorhept en rrāchept/biddēte v wer
 alle die bloetdroppen die daer wt gheron-
 nen quamen/dat ghi my voortāen verlost

eñ behoedē wist vā allen sondē / eñ neemt
vā mi wat v misghaget eñ gheeft my wat

Ov behaechlyc is.

Heere ihū criste ick danc v vā gron-
den mijns hertē / dattu my eñ alle dinc ont-
minen wil geschapen hebt / eñ onderhout
mi owaerdige eñ ondancbaer creature / so
lange met uwer goetheyt. **O**ch gheeft mi
dat ic v minē schepper bekēne / vrees / eñ in
eeren hebbe eñ wt ganser hertē ghetrou-
welic opene. **V**ater noster. **M**aria.

O here ihū criste ic dancke v dat ghi vā
eewicheyt di tot eenre moed vercore hebt /
die edel maget maria eñ die ontfangen eñ
gebozen vā heylighen ouderē / behoet hebt
vā allen sondē. **G**heeft mi dat ic mijn son-
dē / met hertelijckē rouwe bescrey / eñ wat
v misghaecht / hate eñ schouwe. **M**aria.

O here ihū criste ic danc v dat ghi der al-
re schoonster ioncfrou maria vol alre ghe-
naden eñ duechdē inghegeuen hebt / dat si
haer seluer indē tēpel geoffert heeft. **G**he-
uet mi dat ic alle epgē liefde / epgē wille / eñ

eygen ghesoeck in mi te gronde wtsterue/
 en ic mi ganselijc v ouergeue. **Aue maria**
O here iesu xpe **Ic** danc v dat ghi die alder
 reynste maget maria dijn toecomēde moe
 der den Jonckerliken mā Joseph getrouc
 en beuolen hebt/en die beyde in Jonckerli
 ke reynicheyt behoudē hebt **Seest** mi rey
 nicheyt des lijfs en des herten/en een de
 uote simpelheyt **Aue maria**

O here Iesu xpe **Ic** danc v dat ghi inder
 heplichster ionckrou Maria doer dē engel
 Gabriel gegruet mensce worden sijt **Ke**p
 nichte mijn hert dat ic weerdich si v te otfan
 gen en eewelijc te behouden **Aue maria.**

O heere Ihesu xpe **Ic** dancke v dat ghi
 ic maenden indē repnen lichaē uwer moe
 der besloten en ghedraghen sijt **En** Eliza
 beth versocht/en Joannē in hare liue ghe
 heplicht hebt **Ic** bidde v dat ghi mijn hert
 v heplich en eyghen maect tot uwer ewi
 gher inwooninge/dat niet daer in bliue v
 mishagente **Aue maria.**

O heere ihū christe **Ic** danc v dat ghi vā

der onberoerder ioncfrou **M**aria sonder
pijne in desen iammer dale ghebornen sijt/
Och vernieut mijn herte alle oogenblick
met liefden/dat ic inten gheest alle vren in
v ghebornen worde. **Aue maria.**

O here ihu xpe **I**c dank v met allen cre
aturen/in eenichept des lofs/dat die enge
len te **B**ethleem songen/en die scaepherderen
bewesen **G**eeft mi in uwē lof altyt innic
hept vierichept en volherdich. **Aue ma**

O here **J**esu xpe **I**c dank v dat ghi met
veel andern pijnlichept in uwer kindt sijt hebt
geleden en beinedē sijt/tot onsen troost **J**e
sus ghenoot. **O**ch goede heere wascht en
reynicht mi/in v bloet **V**erlost en behoet
mi in ewichept van alle sonden en gebre
ken. **Aue maria.**

O here **J**esu xpe mijn god en heere **I**c
danche v dat ghi van iij. heydenen **S**onin
ghen ghesocht sijt gheert en aengebden
Och geeft dat ic mi seluen grondelijc ver
tye verlaet en ouergeue in uwen wille en
tot uwer eerē in alle dingen. **Aue maria**

Totten wonden des sinckeren voets.

Pater noster.

O uwer milste here iesu xpe **I**c danck u
 voer die heplige wonde dijns sinckerē
 voets en legge daer in alle mijn vlijmenis
 se scout en vergetēheyt **B**iddēde u doer al
 le bloets droppen daer wt geronnē / dat ghe
 voer mi betalē en vervollē wilt wat in mi
 gebreclijc is **O**ch lieue here **I**c bidde u dat
 ghi wt uwer milder genadē mi wilt recht-
 ueerdigen / en in mi vollen en vestighen
 wilt met uwer toenemend graciē ewelyc
O here ihu xpe ic dācke u dat ghi u met
 uwer weerdiger moeder **M**aria der wet
 onderworpen hebt / en met offerhandē in
 den tēpel gedragen en gelost sijt **O**ch ghe-
 uet mi volcomē oetmoedich; dat ic hate en
 vlye alle glorie en eer deser werelt. **A**ue
O here ihu xpe ic dāck u voer die vvolgin-
 ge in uwer knusheyt vā herodes / en voer
 die allende in **E**gyptē daer gelede **S**heeft
 mi dat ic met stillē gemoede en herteliken
 vrede begeerlijc lide alle druc en versmaet.

hept dat mi toe coemt **Aue maria**
O here ihū xpe **Ic** dank v dat ghi totten
tempel ghegaē/daer .iiij. daghen ghebleuē/
van uwer moed truerich ghesocht/eñ met
vrechden geuondē sijt **G**eeft mi dat mijn
herte v vierich soecke sekerlijc vinde eñ nē
mermeer en verliese **Aue maria.**

O here ihū xpe **Ic** dancke v dat ghi bi
uwer moeder .xxx. iaer onbekent /eñ eens
tēmersmans sone gheacht waert **O**ch ver
lest in mi alle houerdichept eñ eergherlic
hept dat ic van hertē begheer obekent /eñ
veracht te syn. **Aue maria.**

O here ihū xpe **Ic** dāc v dat ghi wt ooc
moedichept voer ons ind Jordanē gewoep
sijt **G**eeft mi dat ic sond ophorē/mettē tra
nen des berous mijnder sondē gerepniche
worde geheelijc in deser tijt. **Aue maria.**

O here ihū xpe **Ic** dank v dat ghi inder
woestine/dijn lijf met wakē/eñ vastē geta
stijt hebt/eñ des dupuels aēuechtinghe o
uerwōnen **S**terct mi met uwer genaden/
bz ic met wakē/beden/eñ vastē dat vleesch

anderdanich make den gheest en alle beco-
ringe ouerwinne. **Aue maria.**

O here ihu xpe **I**ch danc v voer den gro-
ten vlijt en arbept/dien ghi met preke/wa-
ken bedē moede te lopen/höger/dorst/heet
en roude/om oſen wille geledē hebt **G**eeft
mi eenē uerigen dorst na uwer eeren / en
na allen mēſten ſalicheyt. **Aue maria**

O here **I**hu xpe **I**ch danc v voer die gro-
te wond tekenē/miraculē/en beneficiē dpe
ghi aē die arme trancke menſten bewelen
hebt **G**eeft mi een otmoedich milde en me-
delidēde hert tot allen menſcē / beſond tot
minē vianden **Aue maria**

O here ihu xpe **I**ch dācke v voer die gro-
te ontfermhertich; en goedertierenh; tot-
ten ſondarē/die ghi bekeert hebt/als mag-
dalenā **M**attheū/**Z**acheū/ente dat **E**ebre-
kich wijf in ouerſpel genondē/ **G**eeft mi de
genade der rechter ſaechtmoedich;/goeter-
tierenheyt/en ootmoedich;. **Aue maria**

O here **I**heſu xpe **I**ch dancke v dat ghi
ouer die ſondē vā ierusalē gheweēt hebt/so

ghi op eenē exel sittēde met palmen en soef
sanc ingeuoert syt. **V**eest my een vuerige
neersticheyt tegē de sondē / dat ic hate wat
di mischaecht. **Aue maria.**

Totter rechterhant **V**ater noster
Onder milste here **I**hū xpe **A**ch danck
v voer die woude dijnter rechterhant
Daer in beuele ic alle mijn werken en ver
mogen en wat dijn godlyche genade pe m
mi ghewrocht hebt / **S**iddende v doer alle
bloed: oppē daer wt geronnē / dat ghi my
heplich en volcomē maken wilt en wepn
den tot uwer eewiger glorien. **Aue ma.**

O lieue here **I**hū xpe **A**ch danck v voer al
le vsmætheyt / vvolghinge / bespottinge /
en verbōt der iode om v te dodē : **E**n dat v
epgen discipel / v indē doot vbrocht heeft / dat
ghi allet dat werelijck en willich gheleden
hebt. **O** heere gheeft mi volcomē lijdsacm
heyt / om allē spot en veruolginge ootmoe
delijc te liden. **Aue maria**

O heere ihesu xpe **A**ch dancke v dat ghi
van uwer bedrufter moeder / met droeui

gher herten gescepdē te Jerusalem sijn co-
men en na den auot eren uwen discipulen
die voeten gewassen hebt. **O**ch wasscet en
reyniget mijn herte van allen begheerten
tot creatuerē en welluste der sinlich; **Aue.**

O here ihū xpe ic dāc v daer dijn getrou-
we liefde daer mede ghi v seluē ons ghela-
ten hebt indē hepligē sacramēt. **G**eeft my
dat selue te ontfangē met dieper ootmoe-
dicheyt/met eerwerdiger vreesen/en met
dieriger liefdē soot v ald behagelijcste en
milichste wesen mach. **Aue maria.**

O here ihū xpe ick dancke v dat ghi in
uwen doorlijcken anxt en verstricken/dye
v den bloetsweet wdroeghe/ hebt v seluen
willich ende begheerlijcken gheoffert / in
dijns hemelschen vaders wille te steruen
doer onse sonden. **O**ch gheeft my dat ick
mi soe gansselijck wtgae ende ouerghene
mi seluen in dñnen goddelijcken wille/ dat
ick mi vrp ende ledich offeren mach / alixt
in uwen hoorcsten wille dattet v behaech-
lijck si. **Aue maria.**

O heere ihū xpe Ic danc v dat ghi vā u-
wen vtandē / geuangen gebondē / met sla-
gen en̄ smadelicke woerdē ewerch ghelept
syt **O**ch ontbint mi van allen gebrekē / en̄
hout mi geuangē in uwer liefdē **Aue ma-**
O here ihū xpe Ic danc v dat ghi voer
Annā syt geuert en̄ geuraecht ende oock
daer in v heplige aensicht geslagē waert.
Geeft mi met saechtmoediger herten / en̄
soetē woerdē gaerne te lidē alle kijfelycke
woerden en̄ onrecht / en̄ dz ic mi alle smaet
hept weerdich achte. **Aue maria.**

O here ihū xpe Ic danc v dat ghy voer
Capphā gelept vā uwen discipel **Petro** v.
lochent syt / en̄ vandē iodē ter wort vdoemt
waert **O**ergeeft mi mijn sondē met **Petro**
hertelijc te bescrepē / en̄ volcomen vghiffe-
nis te verweruen. **Aue Maria.**

O here ihū xpe Ic danc v dat ghi diē gā-
sen nacht bespot: in dijn aensicht bespogē /
geslagen / en̄ iāmerlijc mishandelt waert /
Och geeft mi dat mi alle lof en̄ eer ver we-
relt bitter si / en̄ alle smaet begerlijc si / ende

lustich om uwē wille. **Aue maria.**

O here ihū xpe **Ic** danc v dat ghy voer
 pilato gheuoert/onsculdich berlaecht/stil
 le geswegen/en v niet v antwoert en hebt
 gheeft mi dat ic mijn tonge bedwinge vā
 allē onnutten woerden. **Aue maria**

O here ihū xpe **Ic** danc v dat ghy voer
 herodes geuoert berlaecht vsmact/en met
 eenen sottē cleet bespot **G**eeft mi dat ic nie
 mant en v acht of bespot/mer alle menschen
 beter acht dan mi/en mi dē snootstē. **Aue**

Otter sincker hant **V**ater noster

O uder goediereste here ihū xpe **Ic** danc
 u der hepliger wondē uwer sincker
 hant daer in offer en beuele ic v/alle v ge
 naden gauen en alle goeth; die ghi in on
 dancbare mensche ye gegeue hebt **S**iddēte
 doer alle bloetdroppē deser wondē dat ghi
 mi die verwaerten vermedit tot uwer glo
 rien/en mi tot groter ootmoedich; en pro

O here ihū xpe **Ic** danc v dat ghi (syt
 aender **S**alōnen met scaemtē en bloot aē
 gebondē syt / en met geestelen grāmelijck

gheslagen ghequetst en met ouerronnen
bloet bedect. **G**heuet mi dat ick allen tegen-
spoet willich van uwen handen ontfange
en in uwen welgevallen v weder opdrage
met eenen stillen vredelijcken herte tot al-
len menschen. **Aue maria.**

O heere iesu criste ic danc v dat ghi met
doornen ghecroont/bespot / en gepinicht
sijt. **O**ch drauct die memorie dijns lidens so
vastelijc in mijn siel/dat ick anders niet en
weet dan v minen here gecrupst. **Aue ma.**

O here ihu xpi **I**c danc v dat ghi soe iā-
merlijc gepinicht allen volc getoet waert/
en doen sonder medelidē van hen verwoz-
pen sijt en totten cruce met lupder stemmē
beroepē. **O**ch lieue here lesschet en dootet
in mi alle haet en nijt en gheeft my rechte
volcomē liefde tot allē menscē. **Aue ma.**

O here ihu xpi **I**c danc v dat ghi voer
dē rechter stoel gestelt/en om minen wille
veroordeelt sijt totter doot. **O**ch gheeft mi
die gracie dat ick niemant en veroordeele
oft en achterspreke/ende dat selue dock vā

niemant en wil horen. **M**aria.

O heere iesu criste **I**c dancke v dat ghy met groter smaet en pine dyn crups wtge dragen hebt/en van grootē druc ende liden bloedige voetstappē achter gelaten hebt/ daer v moeder en vriendē grote druc/en v viandē vuerhde afhaddē **G**eeft mi volcomē gelatenheyt willich te dragen wat ghi mi opleggen wilt. **M**aria.

O heere iesu xpe **I**c danc v voer die grote scande en nieuwe pijn die ghi leedt indē wttreckē uwer clederē aendē berch Caluarie **O**ch vernieut althit in mi een hertelijc medelidē en een liefde tot v/ende een liefde tot v/en eenē willigen afkeer en armoede vā allen geschapen dingen **M**aria.

O heere iesu chrisste **I**c dancke v dat ghi so bitterlijc opt crups wtgerect en aengemagelt sijt geweest **G**eeft mi alle onducheden te steruen/en mi alle daghe tot ducheden voorder te stercken. **M**aria.

O heere iesu criste **I**c dancke v voer den groten smaet en laster dat ghi tusscē twee

moordenaren op gehangē en̄ met veel la-
ster woerdē bespot / **N**ochtans hebdi voer
v vlandē gebeden / en̄ den eenē rouwigen
staker dat paradys toe gheseyt hebt. **O**ch
gheuet mi dat ic minē vbandē van herten
vergeue / en̄ sulckē rouwe voer mijn sondē
hebbe dat ic inder lester vren sond̄ middele
by v come. **Aue maria.**

O here ihū xpe **I**c dāc v voer dat grote
medelidē uwer bedructer moeder on̄ dat
crups / en̄ voer v hertelijc leet voer haer / te
welcke ghi **J**oanni beuaelt **O**ch lieue he-
re beueelt mi arme sondaer / uwer moeder
als een kint / dat si mi in allē not bi staet / en̄
totter salicheyt helpe **Aue maria**

O here ihū xpe **I**c danc v voer die gros-
te bitterh; en̄ menichfuldich; uwer groter
pinen te weten .iij. vrē lanc aēt crups indē
welckē ghi claechdē dat ghy aē allen siden
waert vlaten **D**aer toe in uwē sterfeliken
dorst worde ghi gelaest met bitter galle en̄
edic **O** here en̄ vlaet mi nemmermeer / en̄
maect mi so dorstich na uwer glorien / dat

alle eygen liefde wt mi sterue. **Aue ma.**

Gotten milden hert xpi. Pater noster

O barmhertige here ihu xpe ic dācke v der hepliger wōden dijns godlickē hertē/daer in offer en ouergheue ic v mijn herte alle mij crachten gedachtē, begeertē en meyninge. **S**iddēde doer alle dat bloet ente waterdruppen die daer wt geuloten sijn dat ghy mi gheheelijc besit en regeert/ in v trect/en v veenicht/en verteert mettē vter uwer bernender liefden.

O here ihu xpe **I**c dācke v voer v bitter steruē/woe ghi gesproken hebt **H**et is al vol brocht doen beuaeldi en gaest uwen geest op uwē hemelscē vader. **O** here geest mi al so in uwer liefdē te versinckē dat ic der werelt gans doot si en v alleen leue. **Aue ma**

O here ihu xpe **I**ck dancke v dat ghy dijn hert hebt latē doersteken en openen/ om ons mede te deplē den schat uwer verdiensten. **O**ch doersnijdet mijn hertte met uwer liefdē dat ick anders niet en dencke weet oft beghere dan v alleē. **Aue ma**

O heere iesu criste **I**c danc v dat ghi vā
den crups in uwer moeder scoot met gro-
ten clagen ghelept sijt **G**heeft mi te volher-
den aenden crups der ghelatenhept tot in
mijn doot toe. **Aue maria.**

O heere iesu xpe **I**c danc v dat ghy be-
grauen waert in een vreemt graft **O**ch
wilt mijn hert en sinnē so vast in v trecken
dat ick tot allen tijtliken dinghen bliūt en
doot werde. **Aue maria.**

O heere iesu xpe **I**c danc v dat ghy ned-
ghostegen sijt/in die helle om te verlossen
v vriendē **O**ch laet ooc nu die cracht dijns
lidens neder sincken op ope arme sielen/
om die te troosten. **Aue maria.**

O here iesu criste **I**c danc v dat ghi vā-
der doot vresen v moed ten eerste getroost
hebt/geest mi allē lust en troost des vleesch
wt te steruen/ende met reynd herten v aen
te hanghen. **Aue maria.**

O here ihu xpe **I**c danc v dat ghi met een
der groter scare der oude vads/ ope doer v
vloost waren en met vnechde der engelen

en yemengrygenarē **G**heeft my een vte
rich stadich herte/ dat op gheē dinc en ru-
ste dā op v alleen. **Aue maria.**

O here ihū xpe **Ic** dāc v vand mildich; dat
ghi dē hepligē geest in die weerelt gesept
hebt/ en die ongelouigē bekeert hebt **G**he-
uet mi repnich; des hertē / dat ic den hepli-
gen geest met allē sinē gauē ontsāckelijc si

O heere **Ihū xpe** **Ic** danc v dat **(Aue.**
ghi dhn weerdige moed met lijf en siele tē
hemel geoffert hebt/ en bouē alle chorē ter
engelen verheue en ghetroot hebt. **O**ch
gheeft mi/ dat ic v moed met sonderlinger
eeren en deuotien diene en liefhebbe/ also
dat si mi in minē leuen en doot een getrou-
we moeder si. **Aue maria.**

O here ihū xpe **Ic** dancke v dat ghi een
toecomende rechter sijt te oordeelen/ ouer
leuende en dodē na een yegelijc vdiens tē
Gheeft mi alsoe te leuen / dat ick v toecoē-
ste met verlangender hertten blidelijck
ontfanghe. **Aue maria.**

O ye desen roosen hoet nyet en can oft

mpet tht en heeft te bedencken oft te lesen/
die mach dese nagescreuen groete/indē ro
sen hoet lesen so dick als hi vñf aue maria
ghebeden heeft.

En deuote groete tottē lidē ons heerē.

O hegruet sytstu alder goedertierē
ste heere **J**esu xpe/met allen uwen
hepligen engelē/ghi syt vol genadē barm
herticheyt is met v gebenedyt si dijn alter
bitterste liden/dijn alder truerichste siele/
dijn alder goedertierēste hert/dijn heplige
leden/alle dijn wondē quetsurē en smart
heyt en uwē ontschuldigen doot **G**hebene
dijt sy oock die pijnē / ende dat bloet uwer
hepligher wonden **D**aer toe v ongheme
ten grote liefde/daer wt ghi ons vlost hebt
soe si v lofeer en danc **A**lder soetste here ie
su xpe/doer v goedertierē hert bid ic v dat
ghi repnichēyt verlicht en ontsteect mijn
herte met uwer godlijcker vuerigher lief
den dat ick my seluen warachtich beken
ne ende verachte/ende die mi verdrucken
van herten lief hebbe **D**at ick tot gheenē

dingen meer lust of begeerte en hebbe / dā
tot v / en dat ic v alleen gedencke / gheuoele
lief hebbe / en diene / na uwē aldiefsten wil.

Amen. **H**oemē dat **V**ater noster de-
Duotelijck beden sal.

At pater noster is eē edel gebet dat
met corren woordē begrūpt al wat ons vā
noode is **D**aer ō keert v hert vā allē crea-
turen met liefden tot god / en aēstet die al-
mogende hoorheyt en goetheyt gods / en
die grondeloose cleynheyt / en snoodicheit
dñs selfs / en spreect met ootmoediger lief-
den (**V**ader onse die bist in die hemelen)

Eewige vad wt der vueriger begeerten
alre uwer vriendē / aenbidde / danck / en lo-
ue ic arme sondaer / v onsprekelycke liefde
ende trouwe tot ons (**G**heheylight worde
uwen naem) **V**erleent ons een oprechte
mepninge d; wi in al onsen wesen en werc
ken niet anders en begheeren of soeckē / in
tijt en in eewicheyt / dā puerlijc dñn ewi-
ghe eer ende glorie / ende nyet ons seluen.
(**D**oecome ons v rijt) also dat v alder vie-

richste en volcomēste liefde/ ons so geheer-
lijc veruulle/ doersnide / en in ons regnere
dat wi v wt ganser hertē lief hebben/ en al-
le onse macht en cracht in uwer liefdē ver-
terē (**D**inē wille geschie gelijc indē hemel
also ooc inder eerde) **D**aer toe vercpe en
onderwerp ic mi selfs/ en wat my toeuallē
mach/ en alle creaturē onder uwen aldē lief-
sten wille/ dat die bouen al en in al geschie
en voergae/ en alle eygētheyt in ons ster-
ue en ondergae opt hoochste (**V**erleēt os
huyden ons dagelijcx broot) **D**at is dñi
godlike genade en hulpe sonder onderlaet
en aen lijf en siele/ verleent ons so veel als
ons noot is/ want wi van ons seuen niet
en vermogē (**V**ergeeft ons onse scult als
wi vergeuen onse schulden arē) **G**epnicht
os hier in deser tijt met volcomē berouwe
en boet onse sondē doer v vdiensste/ wāt wi
van gronde ons herten geerne vergeuen/
die ons misdaen hebben: ende begheeren
dat ghi hē ooc vergeuen wilt (**E**n en ley-
det os niet in becoringe) **M**er vesticht os

in allē aenvechtigē also dat wi v n; meer
 en v; oernē. **D**aerna (Verlost ons van al
 len quadē) vā alle eppen liefde en eppen
 wille/en allen anderē gebreke/dye v in o;e
 mishagē/also dat wi met reyn hertē met
 v vereenicht werdē en bliuen. Amen.

Vortelyc die. iij. eerste pūcten lo;ē daer
 op/dat mē in volcomender liefdē met god
 beernicht worde. Die. iij. leste dat mē vā al
 le hindernisse en middelen verlost werde.

Een deuote groet totter moed gods

Weest ghegroet wt des vads almacht
 richeyt/wt des soes wijsheit en wt des
 heyligē geests goednierenh; (**M**aria) he-
 mel en aertvlichtē (**G**hi sijt vol genadē)
 ouerulietēde en veruullende alle dye v lief
 hebben (**D**ie heere is met v) des vads eeni-
 gen sone en dijns maechdelijkē hertē een
 geboren kind/vriēt/en ald liefste bruydegō
 (**G**hi sijt gebenedijt bouē alle vrouwē) Die
 vermaledijngē ene hebdt ontcomen/ende
 ons die eewige bñdictie bracht (**E**n gebe-
 nedijt si die eewige vrucht dijns lichaems)

een scoper en heer/die alle dinc gebenedijt
heplich en rijk maect (Jhs xps) een licht
der vaderliker glorien/en een figuer syns
godlijcken wesens/Amen/

Een ander.

O hegroet sidi Maria vol ghenaden
die here is met v **O** alder heplichste
Maria syn en dijn genade si met mi/gebe
nedijt sidi boue alle vrouwe/o du ald weer
dichste moed gods sine godlike wille moet
gesien/altijt met mi en ghebenedijt si ope
vrucht dijns lichaens **Jhs xps** voer mi ge
truyft en ghestouen. Amen.

Een ander groet totter moeder goods.

Inder liefde gruet ic v/o eewighe oot
moedige ioncfrou en va genade rijk
ke/hooge moed gods maria/doer dat lief
lijke getrouwe hert djs gebenedide soes
ons here **Jesu xpi** **O** barmhertige moed
der genade/wilt mi bistaen nu en in die vre
mijns doots/dat ic geuonde werde inden
alder liefste wille goods in tijt en inder ee
wichept Amen.

Om een salighe doot.

O Maria ic bidde v doer dat vermogē-
de gewelt / dat v god die vad' ouer alle
puer creaturē gegeuen heeft inden hemel
en inder aerden / dat ghi mi in die vre mīns
doots stercken wilt en verdrinen alle mī-
ne vianden **Aue maria.**

O maria ic bidde v doer v onghemetē
wijshēpt / daer mede ghi van uwen lieuen
sone vlicht sijt bouē alle creaturē **Verlicht**
mijn siel inder vre mīns doots / met warē
gelooue en bekennen mīns selfs. **Aue ma**

O maria ic bidde v doer die onsprekelijke
soetichēpt der godlijker liefdē / daer mede
ghi vanden hepligen geest so rikelijc wer-
goten sijt / dat hemel en aerde hē vā uwer
goethept verblidē / wilt in die vre mīns ster-
uens die soetich; der godlijker liefden alsoe
oueruloedich in mijn siel storten / dat se heel
gherepnicht wort / en met vieriger bekeer-
ten vri opuaren mach sonder middel in ha-
ren oorspronck. **Aue maria.**

Hoe ghi alle ondancbaerhept doer die

moeder goods beteren sult.

Onder getrouste vrient / en here iesu
criste **I**k bidde v doer die selfde liefde
daer wt ghi onse arme nature aenghenomē
hebt / dat ghi veruollen en beterē wilt /
doer dñn hoochweerdige lieue moed / alle
mijn gebreken en versumenisse. **E**n dat ic
haer so oðancber geweest bē vā alle tgoet
dat ic in allē minē leuē / doer haer edel gebet
vā v ontfangē hebbe **D**es ic v princepalijc
vā gronde mijns hertē danc en bid voort
aen / dat ghi dñnre lieuer moed vā minent
wegē geuē wilt / dñn godlijc hert vol salig
heyt / en daer mede dñn ewige liefte / daer
wt ghi haer wt allē creaturē tot uwer moe
der hebt vercorē / gescapen en liefgehadt /
en al die soeticheit en trouwe / die ghi haer
opter aerde bewesen hebt en haer indē he
mel bouē alle engelen verheue hebt **I**n eē
volcomē vullinge en beternis alle mijn
vslupmenissen / also dat die edel **C**oningin
ne haer geweerdigē wil / voortae mijn ghe
trouwe moed te sijn tot in mijn doot **A**me.

**Hoe datmen god in sinē hepligen
louen sal.**

O hi en moecht god en dē hepligē geē
groter eer doē/dan dat ghi god vā-
der hepligē wegē hertelijck danct en louet
voer sijn grote liefde en genade daer mete
hi sijn vriendē van eewich; wtuercoen he-
uet/en hen so vast dair in gehoudē/dat hoe
wel die sommige in grote sondē en pericu-
len geweest sijn/so heeft hē god nocht as al-
tijt aenghesien/ind liefden daer si noch toe-
comen souden en wt allē noot geholpen.

Ten twedē voer sijn soete roepinge/dair
mede hi sijn vriendē tot hē ghetogen/en hē
so veel genadē ghegeuen heeft/**W**ie soude
gods vriēscap dorre begerē als hē god n-
en geweerdichde os so vriendelijc te roepen
wāt god is veel te groot/en te edel teghen
ons arme wormē. **T**en derdē voer dē on-
sprekelijc loō/die hy hen heuet ghegeuen/
ende sijn rijcke soe ghetrouwelijck met hē
ghedeylet / ende hen allen ghemaect heeft
tot **C**oninghen ende coninginnen voer so

corten cleynē arbept **H**ier mede begheert
aen die vrienden gods / dat si god voer v bid
den willen / en verweruē volcomē gelaten
hept / godlike liefde / ootmoedichept / en an
der duechdē en genaden / daer si gode mede
behaecht hebbē / tot uwer selē salich; die
nende **D**it is god en sinē vriendē veel aen
genamer / dan of ghi om sake bidt / v lijf en
goet aengaende / dat doch haest vergaen
moet **O**nse here vleen ons allen also te bid
den alst hē alder behaechlijcste is te vhozē

Dye rechte strate

tot god.

Die voer reden.

Onse lieue here **J**hūs xp̄s die sijn ver
borgenthept in desen lesten tidē sinē
lieuen vriendē so wel openbaert (als inder
ouder wet) heeft eenē verlichtē mēstre ver
toent. ix. statē of gradē / inder hepliger ker
stenhept / daer doer dye rechte straet gaet
tot onsen oorspronck / dat is tot god / daer
onse sielen veel edelder en claerder wighe

vloeten sijn dan wi seluer begripē connē en
 niemāt en mach salich werdē / hi en werde
 dan geuondē in een vā desen. ix. statē **D**aer
 om sordē alle cristen menscē arbeiden / in
 dese. ix. statē altyt op te climmē hoger tot
 god / niet een vri verlochenē en vertpē ha-
 re selfs en alle tijtliker dingē / en keerē hen
 naerstelijc met liefdē en betrouwē tot god
 en niet eenē bliuēde wille en begeertē / ope
 wercken aē te gripen ende niet stil te staen
 want ope tijt is cort / soe soude god hen te
 hulpen comen / ende voeren hem voort aē /
 als hy menighen mensche gheholpen he-
 uet / en hi altyt bereet is / sijn milde gracie
 in te storten / daer hi ledighe ontfanckelijc-
 ke vaten vindet. **D**at sekerste is dat men
 grondelijck met een steruen der onduech-
 den dese graden ouer climme in rechter
 ghelatenheyt / want den ongheoeffenden
 duechden en is niet te ghelouuen / hoe wel
 dat **S**inte **P**auwels ongheoeffent ouer-
 gheuoert wert van gode. **D**at gheschiet
 nochtans seer selden **H**ier in can een pege

lijck/die dat waer nemē wil/wel ghemere
ken wat hem tot god noch behindert/ente
waer mede syn hert gheuangen is.

In dē eerstē staet der salich; woonen
menschē/die leuē in gods vreesē / en
inden rechtē kersten ghelooue/ alsoe dat si
daer om laten willē / alle dootsondē **D**it is
den eerstē toeganc totter gelijcheyt gods
want also wi doer ongelijch; der sondē vā
god treden / also moeten wi weder gaē tot
god met kintliker vreesen met godlijcheyt
synre genaden en duerhdē **W**ant sondē dat
middel der godliker graciē tot ons / ende
daer toe sondē een liefelijc vry tokeerē van
onsen wil tot god / en tot sinen geboden en
mach gheen creatuere pimmermeer salich
werden **M**er die gracie gods is allen mē-
schen gemeyn/ gelijc als die sonne/en de hū-
derrisse leet aen onsen eygē vrypē wille **D**e
sen mensche dunct genoegh te sijn/ ope doot
sonden te verhoedē/ende in god te gheloo-
uen op dat si niet in die helle en varen ente
si bliuen cout ende traech in dē liefden gods

ende soerken dat ghemack haerder natu-
 ren ende dpe ghenuechte haerder sinnen/
 ende meynen datmen god ende der natue-
 ren te samen dienen mach/dat doch sorch-
 lych is/ende willen eerbaer vrome luyden
 sijn/ende haer leuen/ende wijse behaghet
 hen wel/alsoe dat sy gheen begheerten en
 hebben tot eenen beteren leuen/ende haer
 goede wercken die doen si met lauwer be-
 gheerten/ende met een cromme oft oock
 met eē onsupuer meyninge tot god. **D**aer
 om leuen dese menschē seer sorgghelijck/ha-
 re verlichtinghe des verstants is seer dui-
 ster als eenen neuel/alsoe dat si noch nau-
 we en connen onderscheyden ende verhoe-
 den die dootsonden/ende wonen des du-
 uels stricken seer nae/ende wandelen in ve-
 le periculen ende oorsaken der sondē/recht
 als omtrent / oft opter hellen mont/ende
 vallen haestelijck in dootsonden/haer con-
 sciencie strafftse somwilen/mer haer sinnē
 sijn so seere verstroopt/en beuāgen met soe-
 vele en menigherhande toenepghinghen

eñ becoꝛingen tot sondē/eñ totter weerelt
lust **D**ie viant gaet hē scherp na/eñ hoep
seer op haer vdoemenisse/mer hi en heuet
gheen macht ouer hē so langhe als si hem
willichlijc geen macht en geuen met doot-
sonden **E**n veel mensche ionck eñ out val-
len dicwil af wt desen staet ond des vpāts-
garen/in dootsondē totten staet der ewi-
gher vdoemenisse **E**n hoc si vorder gaē in
sondē hoe si dieper in des duuels gewout
comē/eñ so veel sorchliker salt hē gaen aē
haer eynde/eñ so veel onsprekelike suetter
moet hē werden/sullē si ymmermeer wed
daer wt comen **E**n veel mensche doer be-
rouwe eñ biechte ontloopē dē vpant wed
om/wt sinen ghewelt in desen eerstē staet
eñ bliuen sommige met laeuwer begheer-
ten in desen staet stille staē. **M**er sommige
hebben so sterckē berouwe eñ begheerten
tot eenen beterē leuē eñ voeghen daer toe
haer natuere met so crachtigher beterin-
ghe/dat si somwylen sieck daer af worden
eñ die wordē haestelijc vā god gheholpen

tot eenē veel hoogerē staet **D**es diuuels
 stricken (als god geopenbaert heeft) sijn
 ouer de ganse werelt gesprept en hi heeft
 alle menschē wer harē boosen eygen wille
 in sijn gewelt wtgeschepden die in eenige
 vā desen. ix. statē woonē. **E**n deser is doch
 seer wepnich die sond̄ doot; **o**de lange con-
 nen geleuē/te rekenen bi den ghetale der
 sondarē die doch kersten luden heeten te
 sine **I**st saeck dat dese nederste menschen
 aen harē eynde geuondē wordē sond̄ doot
 sondē so wordē si behoudē **S**i moetē noch
 tans also onsprekelyckē vaghewier liden/
 en also lange so grootē ewigen loon ont-
 beren/bekēde die mēsche dat nu/wat iam-
 mer hi sal moetē liden om die minste wel-
 lust/en eyghē wille die gedaē worde inder
 natueren sond̄ noordruft/hi liet lieuer alle
 dage hē pynighē oft ooc sijn hooft afstaen
 en eenen nieuwen doot hē aendoē **D**aer o
 eest wond dat so luttel menschē der wellu-
 sticheyt vri orlof geuē/wāt daer en is gheē
 rechte vruethe noch vrede dā in god alleē.

Iden anderē staet woonē menschen
die hebbē gesiē dat inden nedersten
staet sorchlijc is te wonē en volgen de god
lijcke inspreken en trecken hen seluē naer
stelijc vā alder pdelhept der werelt/ soekē
de raet en geselschap der goeder menschen/
daer doer si ghebetert mogen worden/ als
David spreect **M**etten hepligē suldi hepl
lich wesen/ en si hebbē een harder leuē/ en
oefeninge dan dpe eerste/ en worden vord
verlicht/ alsoe dat si scrouwen alle oorsaken
der dootsondē/ en versoeken dpe kercken
en ander goede plaetsen en steden/ en ho
ren goods dienst en dat woert goods **D**e
se menschen worden dicwil aengeuochte vā
den viant die wilt hem traech makē in goe
den wercken en oefeningē/ daer hen god
toe vermaēt/ daer om wāt si alleē vlpē dpe
dootlike en ooc die meeste dagelijcke son
den/ en en hoeden hem niet voer des viants
stricken in cleyuen/ en verborgen gebreke
en en arbeypden niet veel/ om die edel duech
den te vercrpgen/ en soecken haer seluen/

ende haer gemac noch te seer en en willen
 hen seluen niet hert sijn/wat die opat raet
 hen/dat si te weckelijc sijn/dat si sullē een
 goet betrouwen tot gd hebbē/wat si heb-
 ben veel wereltlike lustē/om goods wille
 gelaten Daer mede crigē si een eygē beha-
 gen en pdel glorie/en latē hen dunckē dat
 si wat sijn/en niemāts en behoeuē en ver-
 laten hen op hare wise en werckē wtwen-
 dich/die doer die sinnē worden gedaen/en
 van binnē indē gront daer dpe duerchden
 louden wtcomē daer sijn si ongestoruē en
 vallē haest in veel geestelike ghebrickē/vā
 hoouer dpe/toernich; nydich; wellustich;
 en dier ghelijc/ als si nyet scrp toe en sien

Iden derden staet wonen goede
 menschen/die meer ouerwōnen heb-
 bē dpe werelt haer vleesch haer sinlicheyt
 en de traech; en hebbē meer tijtlike lustē
 en waerlike lustē af ghelept dan de eerste/
 en oefenē hē strēgelic in duerthsamē wer-
 ckē en in penitēcie na dē lichaē/en si wordē
 vlicht o te bekēnen te rechtueerdich; gods

en si geuen hen seer tottē lichāmelikē oefeningen en goedē werckē. **M**er si wordē vandē viant inder blintheit; gehoudē dat sy niet en bekennē die hooch; der geesteliker oefeningen met gestoruenheyt haer selfs en repnich; des herten wāt haer hoochste oefeninge staet in vasten/wakē/biddē/en harde clederē/die nochtans in hē seluē eenen mensche hulp geuē tottē duechdē te comen. **M**er die besittē si seer met eygenscap en haers selfs behagen/op dat te seer alleē te bliuē staen/en dat doē si ooc om die helle en dat vegenier te ontcomē/en indē hemel te geraken/en soeckē hen seluē daer meer in/dan die bloote eer gods. **E**n daer om lijden si en dragen noch te veel dē natuerlijken toch en lust tot sinlikē vruchedē en liefden tot vriendē magen en anderē tijtliken dingē welcke liefde hen bedunct gheorloft te sijn/mer si en bekennē niet die grote scaede die daer wt roemt want si daer mete bliuē gaende in groter sorchfuldich; en onrusten haers hertē/daer si mede beuanghent

worden in menigerhande saken also dat si
 niet en connē totter oefeningen des inwē-
 digen menschen comē en si werdē dagelijcx
 gheringe vstoort en gequetst/met vele on-
 geordineerden/passien begeerten becorin-
 gen en sorgen/die daer comen wt onredeli-
 ke liefde tot hen seluen en tot creaturē. Si
 sijn nochtās god lieuer en naerder/dā d'ye
 ander voergescreuē wāt si veel strēger le-
 uen voerē/en meer duechdelike werkē wē

In dē vierdē staet wonē goede men-
 schen/die en hebbē niet alleē veel wt-
 wendige strēge oefeningē en werckē/mer
 ooc veel geesteliker inwēdiger oefeningē
 met gebedē/suchtē medelidende/en goede
 begeerten/in allet geen dat den mēsche toe-
 behoort/na dat inwerken des heylighen
 Geests in hen/en si oefenen hen dach/ende
 nacht met swarē arbeyt/so veel als si ghe-
 liden connē. Mer desen (als ooc dē anderē
 voer gescreuen) menschen ghebreec noch
 rechte ghelatenheyt haers eyghen willen.
 Ende si soecken in allen haren oefeningē/

meer die gheuoelijcke soeticheyt en deuotien/dan den pueren alder liefsten wille gods in hem/en somwylen so glorieren si in haer verlichtinge en gheestelijcke innicheyt en verachten de ghene die onder de last der becoringen noch arbeypden. **D**ese menschen bliuen eyghewillich in aengenomenheyt haer d'wylse/en en syn noch niet al te gronde ghestoruē om d'ye bloote eere gods te soecken **W**ant al geuen si hē ouer in haerder deuotien ende ghebede/en offeren hē god met allē dat si syn/en v̄mogen met goed begeertē tot allē d'ruē en lidē/armoede en smaet te lidē om gods wil/rotter doot toe. **N**och tās wāneer hē die deuotie ontrogen wort/en si met eenige scade/scāde/straffinge/onrecht/en lidē aengeruert wordē/oft als mē hē gebiet dat si n; gaerne en doē/so bewisen si haer ogestouenheyt/onuerduldichyt/onrust/murmurerige/en defgelike/wāt si noch in hē hebbē een v̄borgē ongeordineerde liefde haers selfs/daer de viāt mede wed'trect dē aengenomē goedē

wille/dien si schijndē god gheoffert te heb
 bē in allē dingen **O**ch woudē si hē seluen
 vā binnē latē te grōte/ēn brakē hē met oot
 moedich; haers geests/ond god ēn ond al
 le mēsten om gods wille/ter stōt soude hē
 god laten genieten haers swarē arbeyt
 soe soude hi hē trecken tot seer hoge vbor
 gen wegē die hen te voren oberant waren
 wāt geen eygenwillich mēste en mach nē
 mermeer tot sinē oorspronc comen metter
 herten/noch goods heymelike gauen / ēn
 eenichept soetelijc verrigen soe lange als
 hi alsoe blijft in deser tjt.

In dē vijfste staet wonē lieue menscē
 die harē eigē vriē wille die hē god ge
 genē heeft ēn al wat si ;ij ēn v̄mogē ēn alle
 dingē met ootmoedich; haers herten god
 wederō opdragē ēn v̄tven oft latē hē selfs
 ēn willē gehoorfaē ;ijn dē gebodē gods ēn
 d̄ hepliger kercken/ēn haer d̄ rechter redē/
 ēn daer toe allē menschē daer si bi ;ij in al
 sulckē dingen daer si verstaen connen dat
 vrede/duecht/ēn steruen in ghelegen is/in

eenre steruend oeffeninge haers vleeschs
en bloets/haer sinlijcheit en eygen wille
na alle der wysen als si vā god en vā sinen
vriendē vmaent en daer toe gedreue wor-
den en ontfangen alle dinck vander hanc
gods/en oeffenē hē in stadiger begheertē
en liefdē gods/om met reynder hertē god
vereenicht te wordē en willē hier bi bliuē
tot in haer doot **D**ese luden sijn god veel
lieuer en weerder dā die and voergaende
al flamen wāt si sijn op die rechte straet co-
men/tot god harē oorspronc. **D**och wāt si
hier niet lange in en sijn geweest/so wordē
si dicmael cranck en onghestadich/en val-
len lichtelijc wed om op haer eygen wijse/
wāt haren eygen wille en is noch te gron-
de niet genoegh gestoruē/en die begeertē
der ghestoruenheyt en sijn noch in hē niet
gewortelt met stadiger oeffeningen/si bli-
uen nochtās die meeste tijt in gelatenhē.
Ieden sesten staet woonen lieflijche
edel menschen/die hē wt menichful-
digher vueriger begheerten en stadigher

deseningē volcomelijc in god gelaten heb-
 ben in lief en in leet/en haren ouerste aen-
 gods stat/en alle epgenthept en ongeoor-
 dineerde liefde hebbē si / ouergegeuē sondē
 eenich vntesen oft wedrucken/en wille stā
 tachtich bliuē totter doot toe/oot in allē te-
 genspoet en lidē wāt si wordē verlicht in-
 den verstant te bekennen dat allulckē gos-
 den menschen alle dinc/oot dinc en lidē vā
 god coēt tot profijt haerder sielē. Doch heb-
 ben si een ghebreck als dat si te seer rusten
 op den geesteliken troost/ende kēnisse vā
 god/daer mede si mepnē alle tegenh; lich-
 telijc te mogen dragen. En en wille dair af
 niet berooft sijn/en also soekē si sulckē soe-
 ten smaet in godlikē dingē te seer/en rustē
 daer te veel op met epgen; en niet met v-
 laten; En also en is haer mepninge dair
 in niet gās puer godlijc/dat machmē daer
 wt merken wāt si niet te vrede en sijn van
 herten/tot dat si die geestelijcke soetichept
 weder hebbē/na haer begeertē. Hier is te
 weten dat hoe wel dese genuelijcste gra-

tie en̄ troostinge van god te biddē/met be
quaemh; en̄ rechter meyninghen/in haer
seluē niet quaet en is/si wort nochtās ghe
uondē een ouolcomenhz; te wesen die wat
af trect vā eenen puerē verloochēnē s̄hns
selfs/al wort dit vā wepnich menscē bekēt
want die mensce moet hē te gronde ouer
geuē sonder wederrucken s̄hns hertē/god
in hē principelijc laten te werckē na sinen
ald̄ liefsten wille in gelatenhept en̄ in liden
en̄ alder manieren/doer welckē wech god
hem trecken wil **E**n̄ al bekent die mensce
dat dit also behoort/nochtās en̄ arbeyt hy
n; genoech naerstelijc daer na om hē ouer
te geuen/en̄ daer om en gaet hy nyet seer
voort in ander salige oefeningen en̄ duech
den/wāt hi die verborgē natuerlike toenei
gen/en̄ ongeoordineerde subtile begeertē
niet volcomelijc en bekēt noch en ondsreit
Iden seuendē staet woonē verlichte
menscē die doer menichfuldige oefen
ninge en̄ heplige begeertē vast gewortelt
sijn inder liefsten gods/en̄ hondē haer hert

reyn van allen ongestoruenh; / en sinliker
 liefden / en leeren nuttelijc gebruyckē bep-
 de haer handē / dat is dpe rechte hant des
 voerspots die lichte hant des tegespoets
 en sijn van herten bereet pijn en smaet / o
 gods wille te liden wāt dese mēsten beghe-
 ren in allen dingen en manieren haers le-
 uens / niet anders dan genoegh te doē / ten
 alder liefsten wille gods / indē inkeerē ende
 inden wt keerē / inder meyningen en inder
 liefden / geliċ als een sceme of scaep volcht
 die beweginge des lichaēs daer die scap af
 coēt. **G**od selue is dat licht **D**ie menscheyt
 rustt en sijn volcomē leuē is dat lichaem /
 daer die scaep af coemt / daer ond sullen wi
 begeren te rustē / ouermids een volcome-
 lijc nauolgen **D**ese menschen scinen en lich-
 ten voer god met sonderlinge claerh; / wāt
 god heeft hē begaest met veel geestelijken
 volcomen gauen en verlichtinghen **S**ien
 wordē ooc niet verdupstert / ouermits dpe
 macht des tegespoets als **D**auid spreect
Die dupsternisse des lidens en sullen in v

niet verdonckerē dat licht der genadē al-
so dat v' d'upsternissen sullē sijn als v' licht.
Wāt dese menscē vindē in d'inc en lidē ha-
re ruste en geestelikē voortgāt/wāt si ghe-
sūdeert staē op die blote liefde/in welke si
geleert hebbē met alleē grote digen te doē
mer ooc grote dingen te liden. **E**n daer om
ōtfangē si noch bequamer gauē en verlich-
tingen/so dat haer memorie rijc wordt en
soet mit godlikē inlichtingē/en haer v'stāt
verclaert en haren wille metten brāte ter
godlijcker liefden seer wort ontfekē. **N**och
wāt den ombehoedē menscē alle oueruloe-
dicheyt sorchlijc is/so gescriet somtidē dat si
der gauē die si dicwil ontfangen misbruy-
ken te seer rustende op die genuuechlijchheit
oft beuoelicheit der liefdē en gauen gods/
dwelc si selue niet wel en mercken; en dat
toēt daer om want hen dunct dat si niet en
begeren die enttogen genade oneerlijc we-
der te crigen. **D**aer om en dencken si niet
dat si der geofferder gauen somwilen met
onbehoetheyt wat misbruycken. **E**n dat

moet al wt gestoruen sijn/ eer si comen mo-
gen totter hoochster volcomenheyt

Iden achtsten staet woonē heplighe
menscē/ die seer ontstekē sijn ind lief-
den gods/ en geuen hē puerlyc ouer inden
alder liefsten wille goods/ so wat god met
hen doet/ in tyt en in ewichz/ niet eygens
te behouden/ noch geen lijn d' liefde/ noch
de grote toeneyghinge tot eenigē creatue-
ren noch totten gauē gods in hē te behou-
den en van allē tijtlychen goet soe verre si
des eenich hebben/ en vā al dat nyet puer
god en is bliuē si in harē gronde soe ledich
onberuert en ombetōmert daer mede ghe-
lyc of si des niet en haddē wāt si nemen ha-
re slechte nootdrift vanden goede sonder
aentleuen/ en dat and' deplē si en offeren
god en al met danberh; **D**ese menscē sijn
god seer na comē en god heeftse soe lief en
weert/ en god geeft hē grote gauē/ en laet
hem wond' sien en kēnen/ mer al met beel-
den en formen en inprētinge vā binne/ en
wōderlike gevoelen. **D**och hebben si noch

een heymelike inschinende wille dair mede si de gauen gods seer heymelijc met verborren eppenheit aen nemē/also dat si die niet so geerne oft willichlijck en soudē ontberē als si die met'ganfer begeertē hebbē ontfangen en dat en bekennē si seluer niet of si en begripen dat niet. **M**er god die bekent wel desen heymelike gront/die inder naturen verborren leyt. **E**n wāt god dese menschen wtuercore heeft/so en wil hi doer sijn goetheyt dese menschen hier in niet tēp teren/om dese geestelike genade hen te ontrecken mer wil hen daer in schonē **R**och tans so moet al te gronde en gans vstoruē sijn vā allen eppentheyt/en bliuē in hē seluē al daer af ledich en vry vā herten / ende hen geheelijc verwōderen der godliker mil der goedertierenh;/ouer so onweerdigen sondaer/om'god te dankē/en te louen/en te ontfangen alle dinc inder wisen om dat god d; opperste goet is / sond waer om/en moeten daer toe altijt te vreten sijn die gauen te ontberēen alst god belieft/en tot alle

lide te staē/ eer si totter hoochster volcomē
 hept' comē mogen. **W**ant inden gauē en is
 principaliē die volcomēhept' niet ghelegē
Mer god wil daer mede sijn soete mildich-
 toonē/ō den crācken menscē met dat mid-
 del den geest te trecken tot eenē volcomen
 leuen int rechte ghebruycē der seluen.

Alle die menscē vā dese voerscreuē acht
 staten hebbē noch wat ghebrecks en oock
 wat egypthepts' in hen/ die een meer dan
 die ander. **E**n en sijn noch niet in allen din-
 gen genoech gestouen. **E**n so die staet ho-
 ger is/ so veel wepniger menscē daer in sijn
 en die sijn dan ooc met minder ongestouē-
 hept beladē/ en sijn god lieuer dan de neder-
 ste ongestouen. **E**n moeten ooc alle dese
 voerscreuen mēscen: haer ongelatenhept
 (hoe rlepne die is) daer si hen mede v̄mid-
 delt hebbē/ tusscē god en hen/ int vegeuier
 afleggē en repningē eest dat si die in deser
 tijt/ tegen god niet en beteren oft af biddē.
Wāt het moet gās repn sijn/ dat voer god
 comen sal/ en dat is wel behoortlijc. **D**och

slimmen veel menschen sonder onderlaet
doer dese staten/ en sommige lopē seer snel
en haestich met eenen loop ouer al/ tot hi
dē ouerste staet. En ooc veel en bliuē niet
stantachtich/ en vallen weder af in haren
eerste staet/ en de sommige comē tot in des
viants stricken in dootsonden /dat sijn ope
niet ootmoedich en danckbaer gheuonden
en worden: met neersticheyt en toenemen
in duechden en gestoruēh; En of die vā
den hoorchsten staet vielen in dootsonden/
so soude die mensche somwilen wordē boe
ser en scadeliker alle quaet te doē: dan ope
ander als si niet weder en keeren

Iden negendē staet (die seer hooge
en swaer te slimmen is: wāt wepnē
ge menscē willen hen in deser tijt om gods
wille wagen toter doot toe) wonē ope aldē
heilichste mēscē deser werelt: die met crach
tiger afgesceydenheyt: en met stadiger oē
sentingen: en opdringēder begeertē inder
lieften gods: haer vleesch en bloet soe nae
scinen verteert se hebben: maer si worden

vandē geest gesterct crachtelijc: wāt haer
 herte is ghegloeyt indē brant der godlijc-
 ker liefden en vdroocht dat sijn seluer n; al
 en connē gekennē of genoelē om ter ouer-
 dragēder bernēder liefdē wille: dpe volco-
 men gewelt doet en doet die natuer bouē
 die natuer wercken en liden **D**ie alder lief-
 ste kinderen en heymelijcke vriendē gods
 dien hi instort die volheyt sijnre genaden
 en gauē: ooc sōmige vheft om diep te srou-
 wen en contemplerē sijn godlijc wesen so
 veel als eenē sterfeliken mēsche mogelijkc
 is/ wāt si hebbē hē also gans puerlijc ende
 bloot god ouergegeuē in allē dingē vā bu-
 ten of vā binnē/ dat si geen begeertē meer
 en hebben anders dan dat die wille en die
 eer gods volbracht en worde **W**at god m;
 hem en met allen dingen doet dat behaget
 hen wel/ hi geeft/ hi neēt/ si laten al goet; n;
 en staen in allen dingē onānemelijc/ hen
 dunct dat god niet gedoen en can dat hen
 leet si/ want al wat god doet dat behaget
 hen sowel vā groter liefdē/ dat si niet anders

en connē of en willen wēſchen / wāt het is
altemael ouergoet **S**i vlyen alsoe wel soet
als suer / en als hem god wat troost toe se
det / des en verſtrickē si hen niet seer / wāt
si en begerē niet meer / dā dē beelde xpi sim
pelijc na te volgē en gelijc te wordē / in alle
leet en smaet / pijn en lidē / wt wēdich en in
wendich / en sond allen troost vlaten te ; **h**
alst god belijft / wāt si bedenckē die onpre
kelike bāgichept en ghelatenh ; des geesta
ons heeren **J**hū xpi / doen hi streec met blo
ter liefden / sond allē troost / tegē die nature
en bloedigē sweet storten / en verwan soe
hoochlijc den grouwelijckē stryct tot onser
ald salichept / en hoe bitterlijc hi aendē cru
te vlaten hinged **A**lso hebbē si alle haer fun
dament geset vast in god / en sijn verchiet
met bloter liefdē / en rechter ghelatenhept
haers eygen willen **E**n god neēt hen som
tidē van butē sijn edel gauē / en maecte al
so ongeuoelijc en arm of si noyt god geuō
den en hadden en verhengt oock ouer hen
daer doer grote aenuerchtighe meer dan

ouer ander menschen Daer in sijn si noch
 tans ootmoedich en gelaten / en dunkt hē
 dat si alles smaets weerdich sijn / en en mo
 gen nēmermeer so veel ljdē / si en begeren
 althijt meer te ljdē **S**i en sorgē nergens vo
 te anders dat si den beelde xpi niet soe volco
 melijc na en volgen als si gaerne dedē **E**n
 hoe wel dese menschen so seer geneycht / en
 geboecht sijn tottē crups / nochtās en ver
 supmē noch en verhinderē si in hen seluen
 niet de menichfuldige visitaciē in hē / noch
 die vlichtingen en werkingē gods. **M**er
 si offeren hen seluē een leuēdich instrumēt
 des hepligē geests in allē dingē / op dat sy
 niet ondācher en wordē geuondē ter gena
 den gods / en si werdē gheestelijc droncken
 vādē oueruloedichept des huys gods / als
 die propheet **D**avid seyt **G**od heeft in hē so
 ootmoedighe groote liefde ghegoten / dat
 ope daer wt hen leden lichten en schinen
 moet: dat si nochtans nēmermeer niet
 en weeten noch en begheeren te weten.
Want si sijn soe ootmoedich van hertē dat

si hem seluē en alle haer wercken vnieteren
die si opt dedē/en setten hē sond gheuepft-
heyt/onder alle creaturē en begheren vā
allen creaturen om gods wille vacht ente
verdruct te werdē/en en dorre hen niemāt
gelijcken **E**n daer mede behagē si god ald
meest want god is te ouerwinnē met oot-
moedich; **S**i sijn der werelt te grōde doot/
en hebben harē epgen wille te gronde ver-
loren/en alle gescapē dingen/en sijn alle af
sulcke werckē in hen aldus gestorūē/die si
met epgenschap opt deden **S**i en meynten
noch en soeckē hen seluē noch ooc haer ep-
gen profijt nergēs in/wāt si alle epgē wel-
lust en nut oft profijt gans ond die voeten
getredē hebben/en beduncken hen / alles
goets onweerdich en verwonderē hen der
godliker goeth; tot hen arnie sondarē **S**i
aenbiddē god indē geest/en inder waerh;
Die viāt arbept noch om dese edel menscē
af te trecken en waerwel mogelijc dat pe
mant af uallē mochte/als die vpāt hē wat
ongeorđineert epgen behagēs in geest/en

hi diē niet en wedstont als si soude/wāt wi
 hter nēmermeer so hoge comē en rōnē/dat
 wi tes viāts seker sijn **T**ot dese menscē sijn
 die viandē gecomen te vorē / met verſcepē
 becozingen/en si begeerden die selue gaer-
 ne neder te werpen/mer si hebben hē cloec
 helijc geweert **S**i sijn ooc also verlicht/dat
 si wel siē connē aen andmenſcē waer mede
 si beuangen sijn/en wat haer gebrekē sijn
 en also connē si ander menscen ondscepts
 Genoch geuen **E**n si siē ooc wel in wat gro-
 ten sondē die luden geuangen liggen/ des
 dragen si so groten iāmer en medelidē /dat
 sōmige crāc dair af werden/en dat is haer
 een groot crups/dat si draghen tot in haer
 doot toe **D**ese menscē sijn so vol onsprekeli-
 ker godliker liefdē dat si geerne ledē die pi-
 ne des vegeuiers / om die ellēdige sielen te
 verlossen **E**n hen gaet gods lidē soe na ter
 herten/dat hen dorstet nae lidē/en woudē
 gaerne liden alte pijnlijcken doot / om ons
 heeren doot te eeren / ende alle sondarē te
 helpen wt haren sonden/want si wel wetē

die scherpe rechtueerdich; en dat strenge
oordeel gods na deser tijt. En wouden hē
seluē waert gods wille/wel in die helle ge-
uen/op dat alle menschē bekennē mochtē/
wat groote vuerhde en salich; in god is/
en lieten dese valsche genoechte varē/wāt
si hebbē alle mēschē lief in god. Dese men-
schen en begherē bisond van niemant ghe-
troost te sijn/dā van god in hē seluē. Si sijn
so vast in god geset/dat hē hondert doden
niet en mochtē daer af bewegē. God heeft
oor dese mēschē also onmatelijc lief/waert
sake dat deser mēschen een/god o een sake
bade; en die groot waer/soe soude god de-
sen mēsche gaerne vhoorē. Dese mēschen
is seer weinich die aldus zj gestelt in deser
liefdē dat iāmer is. En daer o sijn dese mē-
schen v werelt onbekēt en vbozgē/en wer-
dē somwhlē bespot en vduert van dē werelt.
Die in dēzē staet steruē/comē sond middel
tot god harē oorsprōck. En alsulcken staet
doer de gracie gods in onse leuē/oft in die
vre os doots te vcrigen/dat vkleene os god

doer zyn grote otfarmherticheyt.

Een meditatie oft oefeninge/hoe en in
wat maniere een mēſche hēſelue ſal ontſte-
ken en ūwermē totter liefdē gods.

Want dat hert vā een godvreeſente
mēſche behoort te weten hoe en in
wat maniere en doer wat middel dattet ſou
te mogen ontſtekē wordē tot d' liefdē gods
wāt daer in ghelegē is die kerſtelijche per-
fectie oft volcomēheyt/en doer alle and' goe-
de oefeningē zyn geordineert/ſo mach een
mēſche deſe nauolgēde maniere oft middel
doer hē nemē/en daer toe hēſeluen met die-
pe gedachtē en meditacien geuē/dwelc hē
alte ſeer behulpelic ſal ſijn d' daer toe te mo-
ghen comē. **I**nden eerſtē ſo merct en
kent o mēſch/datter n' en is dattet herte ſo
ſeer mach otftekē totter liefdē gods als die
milde en oueruloedige ghiftē van ūſcepdē
gauē/ds vā god mede gedept/wāt d' ſelue
te ouerdenckē hoe dat die heere ſo vri en ſo
milde is doer zyn onſprekelijche goeth;/ds wt
te ſortē en wt te repckē alſo coſtelijke gauē

dit sal ons dan met crachtē treckē hē ouer/
uloedich lief te hebbē / wāt wat isser opter
weereit dat meest die liefde v̄wert dā voor
bewesen liefde en minne voor getoont dat
machmē sien aē die herde wreede mensche
dat si lief hebbē die gheen die haer bemin-
nen en liefde met vriendeliche werckē be-
wisen / hoe wel dat si dat doert ingheuen
des dupuels tegen harē heer en schepper
v̄gheten te bewisen **H**ier om denct bi v̄ sel-
uen al wat ghi wilt en daer in eest dat ghy
wilt so suldi mogen hebbē een goede mate-
rie en een groote ocsupn god dinē heer lief
te hebben **A**ldas suldi dan metter hertē ge-
naken totten heer in deser manieren. **G**hi
sult eerst warachtelijc bedēckē metter her-
ten en dat also mepnen hoe dat ghy sijt te-
genwoordich voer god **W**āt waer ghi sijt
daer is hi bi v̄ tegenwoordich / en denct dā
daer bi dat v̄ wesen en leuē hem eygentlic
toe behoort. **E**n also en suldy niet wifelen
alle tghene dat ghi tot uwer salicheyt bidt
oft oock moecht begherē / dat hi v̄ dat mil-

delijc sal gheue/ en hi en sal v dat niet vwt-
 ten/ oft en sal v dat niet voord af eyfren of
 nemē. want als sint Jacop in syn epistolē
 seyt: **S**i dē heere en is gheē verwādelinge
 vā onstantachticheyt/ noch gheē verdup-
 steringe bi vloop vā tiden gelijc als dic hē
 de mēsten geschiet **D**it sijn al tlamē branc
 stichtingē der liefdē **H**oe soudt mogen sijn
 dat ghi den ghenē niet en soudt liefhebbē
 van wien dat ghi sijt / en die welke bereet
 is v alle ws herten begeren te gheue. **G**hi
 hebt somwilē lief die v een clef ghift geeft
 hoe veel te meer dē genē die v al mede deilt
 en gheeft/ ia ooc hē seluē mede **H**ebd v sel-
 uen lief hoe soudet wesen dat ghy nyet lief
 en soudt hebbē den genen die v dat wesen
 dat leuē en die natuer heeft gegeuen. **G**hi
 hebt v seluē menichmael vdoouen en noch
 alle dage verderft dat geen dat ghi sijt na-
 der beeldingen gods en nochtās blyf v
 seluen liefhebbēde/ en sout ghi dā niet lief
 hebbē den ghenē dpe v onderhout en ver-
 maect ofe reformeert het geē dat ghy hebt

verdornē. **S**preert dā met geheeld her
ten tottē here. **O** here ic bē dijn creatuere
en also en condi v seluē mi niet gelochenē.
En dit selue wel bedenckende verhaelt dit
aēdachtelijc/ v seluen daer in oeffenende.
Hoe soudet wel mogelijc sijn dat hē een
god vresente en een god liefhebbēde herte
soude connē bedwingē ten soude ter stont
hē seluē geheel vgeten en alle ādere gesca-
pen dingen en also hē seluē geheelijc vghē-
deylt van binnē en van butē soude werpē
in god als hijt selue hertelike bedēct dat ; hē
heer en god is dat opperste goet een spijse
oft broot der engelē/ een obegripelijc loon
der saligē menscē indē hemelen en dat hi eenē
armē crācken sterfelikē mēscē in deser eer-
dē wiēs allendich; n; wt te spreke en is hē
seluē niet en wil wepgerē hoe sōdich en ge-
breckelijc dz hi ooc is bi also dat hi hē seluē
tot god dē here wed wil keerē en al dat hij
dā wil begerē en biddē dat sal mogen vcri-
gen ghelijc als die here selue heeft gheseyt
Sidt en begeert ghi sullet otfangen/waer

om arbejdē wi alle dage ald? seer en̄ pijn-
 gen ōs seluen ō te v̄rrigē eenige aertse di-
 gen dat bi na n; en is / als wi so lichtelic mo-
 gen v̄rrigē en̄ besittē dē scapper vā allē di-
 gen. **D**at willē wi dā meer soeckē en̄ bege-
 rē als wi also gerige mogē hebbē en̄ besit-
 tē het geen dat alle goet in hē begriipt. **H**
 here wat hebbē wi v ands bewesē dā in iu-
 die en̄ oneer dair ghi nochtās v seluē so ger-
 ne ōs ouergaest en̄ nochtās o here ten is v
 geen p̄sijt dat wi v besittē en̄ hebbē of d; **G**
 hi v seluē ons also geerne geeft. **E**n̄ noch
 tās so hebdi ons alle so lief dat ghi lieuer v
 seluē ons geeft / dan eenich and̄ dingen die
 wi soudē mogē begeren. **E**n̄ hier om alder
 liefste here so wil ic vsoort aē ander dingen
 verstaaden en̄ latē varē in diē dat ic in een
 cleyn en̄ ootmoedige lichte begeerte mach
 v̄rrigen minē heere en̄ minen god. **I**ck sal
 m̄ siele gaē thierē met costelike tuweelen
 en̄ lepdē hē also weerdelikē in dat slaep ca-
 merken m̄nder herten ende m̄nd̄ sielen /
 dan so wil ick daer met hem v̄riendelijcken

rusten **I**c weet dat hi anders niet van mi
en begeert dan in dat hert van mi daer hy
lange voer geclopt heeft in te gaen: en die
smakēde wellustige spijs van sinen auont
mael met mi te ontfangē en also hem met
mi te vereenigē **M**ae mi in hē mettē geest
geheelijc ouer te settē **S**preect dā voort
O heere ic weet dat ghi mi veel meer lief
hebt dā ic mi seluen/en hier o so geue ic mi
seluen uwer goetheit ouer o voer mi te soz
gen/ic wil mi alleen na v begeerten stellen
en daer aen vast hanghen en cleuen/wilt
ghi voort sozge dragen ouer mi ic en can te
samē mijn gemerc niet gehebbē tot v ende
tot mi **H**ier om alder liefste heer wilt eē sa
lige wisselinge maken met mi en in mi/al
so dat ghi wilt considereren en aen merckē
op mijn cranchheyt om die selue op te hef
fen en te sterckē **E**n ic sal weder om aemer
ken op v goethz/op dat ic mi seluē daer in
vbliden mach/en die met lof en danckbaer
heyt groot mach maken en verheffen/en
hoe weldz ic veel met v mach winē/en ghi

met mi niet/ nocht als weet ic wel alder lief
 ste heere dat ghi lieuer met mi wilt sijn/ mi
 wilt ondhouden en promoueren en voort
 setten/ dan ic uwer goetheit met uwer be
 geerten gebruyken. En waer wt coet dit?
 Sekerlijc daer wt dat ghi mi also grotelijc
 lief hebt daer ick mi seluen meer haet dan
 recht beminne. Welck ic wel beuindē sou
 de waert saeck dat ic met ghedachtē en be
 kennen mijn hertē mochte ouerloopē al
 le die teekenē vā dñre liefdē mi bewesen
 Welck mi onmogelijc waer al cost ic met
 alle menschē ooc engellsche tongen spreke
 En daer om o almachtige ewighe god so
 wil ic nu op dees tijt die selue goetlijc late
 rusten en keerē mi tot uwē eenigen gebo
 rē sone/ mettē welckē ic mi seluē becōmerē
 de en oeffenēde eē weynich mi soetelijc sal
 vblasen. O goedertierē heere hoe groot is
 v liefde tottē mensche gheweest/ dē welckē
 ghi so seer hebt bemit/ dat ghi hebt gewilt
 dat god soude wordē mēsche en dat die mē
 sche god soude ghenōet wordē/ wat soudp

groter of meerder hebbē mogen doe dat
dat ghi den mēſce alſo oſceydeliken v mee
hē tot ind ewicheyt toe hebt veenicht/wat
ſal ic hier bi meer connē geſeggē ghy hebt
gewilt dat hi gebozē ſoude wordē van dye
broeſſche ſexi. oft rōdicie van d vrowē/ en
die v eygen en een gebozē ſoen was vā ee
wicheyt/ diē hebdi gewilt genoēt te wordē
een ſoen vā een maechdekē waer mete dat
ghi ooc ons mēſcelike geſlachte ſeere hebt
verheue **D**at welc teekē der liefdē ghi niet
en hebt willē bewiſen dē engelſcē creaturē
Wāt als. ſ. **D**auwels ſept **G**od en heeft n
aen gegrepē die engelen maer dat ſaet oft
geſlacht **A**brahe **D**it ſelue wel aēgemerre
ſo eest wond dat die hertē der menſcē doer
grootheyt der liefdē tot god niet en borſtē
oft en ſchoren. **O**ch wat hadde god ands
met ons mogen doen als wi tegen hem ſo
grotelijc haddē miſdaen en geſondicht/ dā
dat hi ons indē afgront der hellē ter ſtont
hadde geworpen/ en hadde in oſ plaets eē
and edel creatuer geſcapē en gemaect dye

hē gheert en gediēt had/ dwelc hi noch tã
 doer zjn goet; en grote liefde tot ons niet
 en heeft willē doē **M**erst hier o neerstelijc
 aē o mēsche/ wa tōspreekelike en grondelo
 se liefde was dit/ als die mēsche so swaerlijc
 geuallē was en noch alle dage valt dat die
 heere den seluē niet en heeft oft en wil vla
 ten mer soe goedertierlikē den seluē heeft
 gesocht so lācmoedichlijc heeft verwacht/
 en verbept/ en daer toe nae die misdaet so
 hochlikē heeft willē verheffen. **O**ch wat
 wōder is dit heeft die sonde en misdaet ver
 diēt sulcke vheffinge en erre? sekerlijc neē
 mer aldiefste here op dat wi n; meer vā v
 en soudē vliē of ons vā v niet en soudē scet
 dē so hebdi willē onse mēscelike natuer on
 verscepdelijc met v vereeningē **O** mijn he
 re en mijn god hoe wōderlijck is dijn liefste
 ghi hebt lief die v haten en verlmadē/ ende
 daer toe so vhestu die selue geliē al warēc
 v vriendē **E**est dat also dat ghi dye dat ald
 opperste goet syt/ ons arme ellēdige men
 scē die bi nae nyet en sijn also lief hebt/ hoe

macht dan sijn dat wy snoode menschen v
die alle goet in hē besluyt nyet lief en heb-
ben. **O** menscelike aendachtich herte hoe
comet dat ghi in alsoe hoochweerdighe be-
gerten der godliker liefdē tot v niet en ver-
sint doer liefde in v. **W**at heeft god os an-
ders hier in willen bewisen en toonen/dā
dat hi on. in sijnē liefden woude droncken
maken of geheelijc vervullen en ons met
alsulcken sterckē en vasten bāt der liefden
met hē heeft willen vjndē. **M**erct aen hoe
dat god ons hier om ons groot te maken/
en te verheffen also cleyn heeft willē gebo-
ren sijn en op dat hi ons aertsche wormen
die gelijc waren geworden doer die sonde
dē beesten en dieren/wed om hemelste mē-
schen soude makē/so heeft hy voer die bee-
sten in d' cribbē willen geleyt sijn. **O** wond-
like wtstoringe der godliker goetheyt **O**
grouwelike en epffelike verblintheyt on-
ser oogen **O** rouw en verworē hert als hy
niet weet en saecht als vleesch/waer om
en smelt ghi niet bi alsulcken groten hitte

en brant **S**chlepder wat sal vā mi wordē.
Ick en weet niet hoe dat mi god daer eeni-
 ghen anderē wech sal mogen crigen als hi
 mi niet door desen soeten ende crachtigen
 wech niet en v̄wint. **M**er wat wil ic meer
 leggen. **C**ristus die welck is een opē onge-
 noten ontfancbaerlijche plaetse van allen
 diaechden en v̄laten mēschē die schue heeft
 nochtans willē v̄lpē in egipten/en heeft
 hē seluen latē verlagen **O** heere die ghene
 die alle plaetse beslaet en veruult / wast v
 vā noode dat ghi most v̄lpē. **N**eeent seker-
 lijk wāt ghi hout alle v̄viandē in de mach
 vā uwen handen **M**er o alderhefste heere
 dat hebdi willen doē op dat ghi voer mi li-
 dende dijn groote liefde tot mi soudet opē-
 baren en dat ic vā v̄wer dē dupuel v̄dreue
 creatuer wed om tot v̄ soude v̄lpē **O** mijn
 heer mijn god **I**ck mach wel v̄silijk seggen
 dat ghi sijt mijn heer en mijn god wāt ghi
 geheel mijn sijt en wilt mi geheelijk besittē
Door wat wil ic nu meer v̄halen en ver-
 tellen dien voortganck vā sijn heplige spie-

gelijche leuē dat welck vol is vā liefden vā
ons vā beghin aē tottē epnde toe het waer
hier veel te lange te bescriuē **M**er laet os
gaē metter hertē tot synder passiē daer in
oueruloedichlyc die leuēde en springende
fonteyn sijn vlypetend liefdē ons getoont
is en bisond voor onsen inwendigē oogen
onser hertē settē die pijnlych; en vachtin-
ghe die hi ontfangen heeft in zyn heplige lief-
lyche en minlike aēsicht toer de menichful-
dige harde slagen alle sijn heplige gebene-
dyde lichaē voor en voort die onreyn vsmā-
delike spouwige die hi in zyn lieflike aēsicht
ontfangē heeft dwelc die engelē en alle an-
dere rechtuerlyge mēschē mit groter blijd-
begeertē begerē te aēschouwē **D**oorwaer
voorwaer dz groot teckē d' liefdē en is dat
hert d' mēschē n; sterck genoeg grōtelijc te
ouerdēckē **M** waert saeck dz mijn heere en
mijn god noyt meer en had gedaē noch nē-
mermeer en soude doen dā dat hi in onser
natuerē rēgenomē dat aldmīnste lidē had
de voor os willē liden ic laet staē dese voor

genoemde groote lasteringe en pynlijch;
It soude billicke geheelijc in synē liefdē wor-
 dē ontstekē en vierich daer in wordē **W**at
 isser doch grooter meerde en weerdiger dā
 god en wat isser doch suoud en vworpend
 dā een sondaer **E**n nochtans so heeft god
 voo: die sondarē en vandē sondaren willē
 bespot en gelastert werdē **O** mijn heer en
 mijn god hoe wond is dit dat ghi vā dinen
 creatuerē die welck ghi in een oogenblich
 hadt mogen vnielē assulcke snoode en ver-
 smadelike dingē hebt willē vdragen en li-
 den **A**s v vpadē v lasterdē leggende dat
 ghi dē dupuel binnē hadt so hebdi hē noch
 tans so goedtlierlijc geantwoort **O** hooge
 vtooninge en opēbaringe dñure godliker
 caritatē die voo: ons assulcke laster vā die
 dupuellsche mēschē hebt willē hoorē. **M**er
 v heer dñ grote liefde heeft d; saestmoedich-
 liken willē vdragen. **O** mēschelike hert d;
 herō is dā eenen steen waer o en wordp n;
 ontfunct en ontstekē doer assulcken vper-
 der lieden. **E**enen steen doer dpe hitte

ende cracht des vlers smelt en wort veran-
dert in metael oft koper/ ende ghy doer al-
sulckē brant niet en wort vandert noch ge-
smolten **O**ch hoe wonderlyc is dit dat een
vleeffren hert mach harder en ongeuoeli-
ker worden dan eenē steen **O**ch oft nu mi-
ons gebuerdē dat god doer den propheet
Ezechielē aen dat xxxvi capittel heeft ge-
sprokē **I**t sal van v nemen dat steenē hert
en geuen v een vleeschelijc hert **D**alder on-
troutste hert hoe moechdi v seluen ald? ha-
ten en v seluen aldus verderuen waer om
en hebdi ten ghenē niet lief die v so stercke-
lyc lief heeft? **D**ald wreeste herte waer o
so hebdi meer lief dpe doot dan dat leuen?
waer om en bereyt ghi v niet om te ontfā-
gen dē genen die v soe minlyc soect en lanc-
moedichlyc verwacht? **D**steenen en onge-
uoelike creaturē bescrept en verlaecht die
onsinnicheyt en dolheyt mynder herten/
Rocht as want ghi mijn scepper en onder-
houder sijt ic waer v sculdich lief te hebbē
hoe veel te meer benick v nu dan sculdich

lief te hebbē wāt ghy mi te voren also groot-
 telijc lief gehadt hebt en̄ al vlye ic noch da-
 gelijc x voer v en̄ vā v ghy duolcht mi noch
 tans so minlijc met menige vscypden ganē
 en̄ weldaden. **O** heere ghy hebt mi so gro-
 telijc lief ghehadt dattet schijnt d; ghy v sel-
 uen om minē wil hebt versmaet want ghy
 die daer sijt een richter der menschen hebt
 willē veroordeelt sijn voor my en̄ daer toe
 dē ald̄ scandelijcste doot willē lidē. **O** mijn
 heere en̄ mijn god wat soudi mi meer heb-
 bē mogen doē? Hadde voer mi gedaen ver-
 diesgelijcke eenich sterflijc mensche ic sou-
 de hē lief moeten hebbē. **E**n sal ic dā mijnē
 heer minē god niet duysentmael meer lief
 hebbē die voer mi so veel gedaen en̄ ghele-
 dē heeft: voorwaer o here ic beken dat ghy
 mi geheelijc hebt willē hebben en̄ besitten
 wāt ghy mi v seluē also geheelijc hebt ouer
 ghegeuē. **O** lieue heer wie soude d; hebbē
 doruē vā v begherē dwelc ghy vā selfs wor-
 v grote liefte os hebt bewesen: wat is noch
 die mēsche dat ghy hē so groot hebt willen

makē en dat ghi tot hē v goedtferē hert ai
so/ het willē kerē ghi vīsiteert hē vroech en
laet/en of hi valt ghi roet ter stōt om hē te
proberen en tot bekennē te brengē vā allē
desen dīngen en is anders gheen saeck dā
die onbegriūpelike goetheyt en ongemetē
hefde gods tot ons **G**heere haddi ons an
ders willē vlossen en tot v trecken dat had
di wel mogen doē **M**er daer om hebdi al
dus in deser manieren dat willen doen op
dat ghi ons vercoude en veruroeren herte
soudet so veel te meer otstekē met dē brant
dīnū godliker liefdē **G**stercke liefde ende
begeerte mīnū hertē **G**soetich; en wellu
stich; mīnū sielē. **G**brāt en vlāme voer al
le sondige mēscē **G**salige welriekēte offer
hāde voer god dē vad **G**mī siel mīn leuē
en d; binnenste mīnre hertē **G**bliscap en
geuoelē mīns geests waer o en worde ic n;
geheelijc ouergelet en v wādelt in dī liefte
hoe macht comē dat ic pet ands in mī so dā
liefte hoe mach ic pet ands denckē en met
anderē vreedē dīngē mī becōmerē dā mīc

d'ijne liefde. Het is wond dat ic niet geheel
 met dynē liefde en si geuange en gebondē
 die welcke mi ront om beuange heeft. ende
 dat ic noch recht niet en weet wat d'ijn lief
 de is. **W**ee mi dat ic noch en aldus lāge so
 ongeuoelijc bē in deser liefde. **W**aer o trect
 mi meer die ydelheyt dā die waerheyt. **W**aer
 om beweecht mijn hert meer die bedriech-
 lijch; der creaturē dan die goedertierēheit
 mijns salichmakers. **O** mijn here en mijn
 god hoe grotelijc hebdi dē mensche lief ghe-
 hadt als ghi wt so ontspreklike liefde also
 vele voer hē hebt willen doē en liden. **G**hi
 hebt oot willē visiterē seluer ind' hellen die
 menscē en also met v gelept en gevoert ho
 ghe inden hemel. **G**hi hadt wel o ald' lief-
 de heere eenē enghel tot hem mogen seyn
 den/ maer neen ghi hebt doer v seluen dat
 willē doē. **W**aer om dat: 'op dat ghi v seluē
 bidē mensche hebt willē voegen'. **O** heere
 hoe comet dat ghy in alle plaetsen byden
 mensche wilt weesen / ende wonen. **W**at
 heeft toch die mēsche anders in hem dan alle

snootheyt en nochtans so hebdi dē seluen
also vier ichtlijc lief **W**ant daer nae als ghi
verlesen waert vāder doot soe hebdi noch
willen. xl. dagen lanc v seluen hē vertonē.
En hoe wel dat ghi een glorioes claer lich
aem aen genomē hadt so hebdi nochtans
met hē vādelijc willē eten ghi hebt hē ten
viede gegeuen en v seluē gepresenteert en
geboden te tasten en aen te ruerē. **D**altes
liefste here het schijnt dat ghi dē mensch al-
so grotelijc hebt lief gehadt dat ghy v van
hē niet en hebt connē verstepdē **N**och tās
hebdi wel te voren gewetē dat dye menscē
van dien hoochweerdige gauen en welda-
den so ondārbāer soudē wese hoe hebde
noch daer toe also vriendelijc connē aensie
Dheere hoe minlijc is dijn liefde tot ons/
want ghi van ons niet en cont gesteyden
Eest niet also doen ghi woude opstige en
op varen tē hemel aē die rechterhāt dijn
hemelken vaders so hebdi gegeuē en gela-
ten den mensch die macht dat hy v alst hē
belieft mach hebben bi hē tegenwoerdich

in dat sacrament des altaers. **D**it deel en
 dese grote en minlike gawe eer ghy wout
 steruen hebdi hē voer een testament gela-
 ten op dat hi niet en soude besorcht sijn p m
 mermeer vā v verlatē te sijn en v te verlie-
 sen. **O** here hoe hebdi mogen v seluen also
 liefelijc tot den menschen gheuen daer ghi
 nochtans daer toe den hepligē gheest in v
 stadt woudet seyndē. **O** goedertierē heere
 hoe wildi althit sond sepdē aldus liefelijc
 met den mensch bliuē en wonen/ en noch
 daer toe ons so geheelijc in dinen hepligen
 lichaē wilt insetten oft inuestigen/ en met
 v dierbarē bloet onse dorre en verdrooch-
 de siele willen lauē en drincken/ op dat wi
 in uwer liefden dronckē wesende/ een hert
 en een siel/ met v soudē hebben. **W**ant wat
 eest anders als wy v dierbaer bloet drinckē
 welc bloet is eenen stoel des leuens/ en der
 sielen dan ons siel met dñnd weerdiger siel
 leuentlijc tsamen onuersceydelijc te vñndē
 en te vereenigē dit is sekerlijc/ o here mijn
 verlosser/ en salichmaker/ dwelc ghi wilt/

en begeert en waer om dat ghy soe lange
voer den mēſce gearbejt hebt en noch da-
gelijc ons die liefelike wiftootinghe dijns
dierbarē bloets mede deplc op dat wy in dē
ewicheyt niet en ſoudē geſcepdē ſyn/mer
in rechter volcomē liefden bliuen veenicht

Om een heyllich leuen te vcrigen/so
merct het ghene dat hier na volcht/
dat wt veel geesteliche boeckē

ortelijc tsamē vergadert is

Die godlike meesters scriuē dat god in
ōs is/en is ons veel naerder dā wi ōs seluē
ſyn/en dat is waer. **W**aer ō en geuoelē wi
dā god in ōs niet? wāt ſijn genade in ons
n; en werct. **W**aer ō en werct ſijn genade
in ōs niet? wāt wi die werckinge met oot-
moedich; niet hertelijc en begherē. **W**aer
om en begerē wi die niet hertelijc? wāt wi
god n; recht lief en hebbē van hertē en vā
ſinnē. **W**aer ō en hebbē wi god niet recht
lief vā herten en vā ſinnē? wāt wi god n;
wel en bekēnē. **W**aer ō en bekēnē wi god
niet? wāt wi ōs seluē niet en bekēnē. **W**aer

ō en bekēnen wi ōs seluē niet? wāt wi ons
 leuē niet wel aen en merckē noch waer ne
 men. **W**aer ō om en merckē noch waer ne
 mē wi ons leuē niet? wāt dat ooge vā onse
 begeerten die v̄standenisse v̄blint. **W**aer ō
 is dat ooghe onser begeertē verblint? wāt
 het is vol gestubs oft stofs vā vergārlīckē
 dīngen. **G**estubbe is die genuecte en lief
 de ō creaturē/en and̄ gebrekē en sondē die
 wi hebbē. **W**aer ō is dat ooge ons v̄stants
 vol stofs oft gestubs? wāt wi niet en willē
 onse sinlichept en eppen wille steruē leerē
 en ōs met gheheeld̄ ganser hertē tot gode
 heerē/daer ō en werct dat licht der genadē
 in ōs niet.

Om nu dese glazen ketē te
 breken/en mit repnd̄ herten gods liefde en
 v̄riescap te v̄crigen/so merct dese .x. regulē
 met dē hindnissen daer bi gheset. (ge

Wā eē oprechte godlike meppin-
De .i. hindnisse/die tusscē god en ōs
 midtelt/en ōs herte v̄blint/daer alle ōdoech
 de wt ōtspriegen en wassen mach also verre
 dat mē god gās soude v̄achtē/dat is eppen

neide te seer tot ons seluen/daer wt coemt
dat veel mēschē met eend onsupuer mep-
ningen alcht wed buecht sijn op hē seluen
om in allen dingē doot indē gauen goods/
te soecken te seer oft principaltijt haer epgē
wellust en profijt en sijn onachtsaem d ho-
ger eeren gods / en en hebbē god nyet lief
genoech bouē alle dinc/dair om en eest geē
wonder datse god laet vallen in meniger
hande betoringen / en dwalingen **H**ier te-
gen suldi indē eerste god alcht aenroepen
om sijn gratie en hulpe en daer mede ghe-
uet v seluen wt met rechter herten tot een
puer liefde en mepninge gods/en verach-
tinge dijns selfs/en aēstet alcht alle v ghe-
dachten/begeerten woerden/en wercken
en vertiet dyn eer en profijt in allen dingē
en hoedt v wel voer clepne ghebreken also
veel als mogelijc is niet te willen doē dat
god mishagen mocht/om dē doot te lidē en
soect die eere goods in allen dingen.

Van af steruen van alle crea-
tuurliker liefden.

Die tweede hindernis is ongeordf-
 neerde liefde tot creaturē/waer wt
 so lettē die liede haer sinnē op gelt/en goet
 vriendē magen en ander personē /cled en
 ander hupsraet en worden te lichtelijck be-
 weecht van liefde en leet der tytliker din-
 gen en hebben te veel sorgen en verkiessē
 inden dingen. **D**aer om moetti v hert vast
 toeslupten voer alle alsiucke eerste dingē
 en open houdē tot godlikē dingen. **M**aect
 v hert ledich/en hout dat reyn vā allen din-
 gen die buytē v syn rust nergēs te seer /op
 laet niet in v comen dan god / oft dat v tot
 god mach trecken/so en suldi niet gebarē
 dan god. **W**erpt alle creaturē/alle sake /en
 sorgen tegenwoerdich en toecomēde in te
 trouwe voersichticheyt goods/hi sal v vry-
 lyt wel versorghen/en wil hi v armoede en
 gebreck laten lyden daer set v in te vreden
Geest die aerde om den hemel/soe sidi een
 heer bouē alle die werelt/die ghi dan ouer
 wonnē hebt. **W**ildi weten wat ghi meest
 liefhebt/merct waer/op dat ghi dicke dēct/

wāt waer uwē schat is/daer is ooc v herte
het si god of die creatuerē.

DVan een steruē alre wellustichz.
De derde is/een obediētiē natuer
en ongestoruē sijnlichz/dat die lypdē hē te
lichtelic wtkeerē en soeckē lust en genoey
te te veel/toer haer vñf sinnē/aē eten drinc
ken/geselschap/lachen/clappē/vrietschap/
en menige and pdel onderwindē bouē be
scheyde nootrust/daer mede bedroeuē si dē
heyligē geest en vliessen die inwēdige gena
de en deuotie Hier moetti v met geweld af
brekē en v hert en sinnē toefluitē en afstrec
kē vā allulckē pdelh; sondē en wellustichz
en vlypē die oorsakē/en keerē v tot god met
innighē gebedē/en m; vastē waktē en and
goede oefeningē op een onddanichmakē
dñs vleeschs ond dē geest/na besteydenh;
en raet vā gods vreesendē lypdē/wāt hoe
mīn vleescheliker wellustichz/hoe meer god
liker innichz. Vā die ver ootmoedichz.
DDe vierde is hoouerdichz; eygen be
hagē en goetdunckē/pdel glorie en

te soeckē te veel die eer en gonst v mēschē.
Hier door wort; so wilen menich mēsche vā
god vlatē. **E**n wāt ootmoedich; is eē sūda
mēt alre duechdē/en eenē leuēdigē grōt al
re heplich;. **D**aer v suldi alcht god biddē v
warachtige ootmoedich;/en achtē v seluē
noch opgeblazē en hoouer dich vā hertē te
sijn/en aēsiē die almogēde hooch; en goet
heit gods/en die clepnh; en snooth; dijns
sels m; een nedbugē en vniētē uwer her
ten en achtē d; ghi door v sondē en ondanc
baerhept v seluē gemaect hebt dē snootstē
mēsche die leeft onweerdich alles goets dz
v vā god of vāden creatuerē geschiet is/en
ommermeer geschiedē mach en weerdich
veel groter pinē die god ouer v verhengē
wil en settē v seluē indē nederstē staet ond
alle mēscē indē hemel en ind aerdē als een
arme; so daer/die vā hē seluē niet en is/niet
en heeft/en niet en vmach, sond dpe hulpe
gods/anders dā alle quaet/en roepē alcht
metter hertē tot god **O** heere sijt mi arme
sondaer ghenadich **E**n begheren veracht

te werden vandē menschen en niemāt prin-
cipalijck te behagen/dan god alleen. **O**ch
hoemach pemāt hem seluē op eenige hep-
lichept verlaten/wāt so heel swaer en ooc
onbekēt is/hoemē vleesch en bloet en ep-
gen wille steruen sal/en is dic epgentheit/
daermē meynit grote heplichz in te wesen.

Van broederlijcker liefden ende
saechtmoedichept.

Die vijfste hindernis is bitterhept
des hertē/dat sommige luydē haest
beweecht wordē tot ogeduldichz /tot toer-
ne/tot haet en nijt/tot quade suspicien/en
te lichtelijc te oordeelē wat si sien of horen
en murmurere en achterspreken op haer
ouerste en naeste en aensien alle dinc met
haren veninigē oogen die si hebbē/om al-
le dinc int archste te keeren **D**ese luyden
sijn god en den menscē lastich en onweert
Daer om wildi pimmermeer voort comē/
so suldi een gemeyn soete liefde dragen tot
allen menschen en en laeten allulche bitter-
hept in v hert niet rustē **D**pemāt en suldy

veroordeelen oft bedroeuē / maer in allen
 menschen eeren dat beelt der heyliger drie-
 uoudicheyt / en excuseren en heerē alle die
 sint beste / ende vergeuen ter stont die v mis-
 doen / en begeerē v wt te stontē / om alle mē-
 schen te troosten en te helpen / metten wer-
 ken der otfermherticheyt / en ooc ter ewi-
 ger salicheyt met bescheydenheyt na uwē
 vermoghen.

Van ghelatenheyt des eygen wille.

Die selste is eygen wille en onghela-
 tenheyt / daer staen veel luden soe
 vast op / dat si hen noch god / noch menschen
 en geloouē / betrouwē / of ouergegeuen en
 tonnen / en timmerē op desen eygē wille al-
 le haer goede werckē die doch voer god n-
 seer aengenaē en sijn. Desen eyghen wille
 maect grote onvrede en ghedepde herten
 men mercket oft men merckes niet. Daer-
 om werpt dit fundament ter neder en om
 so sullen vallē allē die muerē van Iherico /
 dat is die gebreclicheyt. Offert ouergeeft
 wtgaet / en laet uwen eygē wille en v seluē

eñ wat v ouercomē mach inter eewicheyt
wt ganler hertē/inden alder liefsten wille
gods/eñ ooc indē wil van and menscē sōt
god eñ vertwifelt op die creatuerlike hul-
pe eñ betrouwet vast op god/eñ ontfact al
le dingen bloot vand hant gods sond mid-
del voer v ald beste/alst ooc ind waerh; is/
want god is met sonderlinge genadē alcht
bi die ouergegeuē menscē die hē aldus be-
trouwen/eñ versocht hē beter dā si seluer
begerē connē **D**aer om sht alcht te vreden
wat god of die creaturē met v doen/eñ bli-
uet in lief in leet in suer in suet/in hebbē/in
dernen/in leuē in steruē alcht van binnen
ghelijck staen.

Wandē nauolgen des lidens Epi.

Die seuēde hīndnis is een becōmernis-
se des vstants/met lesen/eñ studeren
vā subtilē dingē/daer die deuotie eñ liefde
gods niet mede ontfunct en wort/ oft met
anderē onnutte becōmernissen eñ occupa-
tien menigerlepe **D**aer om worden si ydel
in hen seluē glorieēde/eñ simpel ludē ver-

achtende / en̄ meynē dat si wyser sijn dā an
 der mensren en̄ dat si connē hooge dingen
 vstaen / en̄ sprekē / mer in̄ hertē bliuen si le
 dich en̄ onvruchtbaer / niet smaekende hoe
 luet dat die here is **H**ier om suldi dz woert
 gods lesen en̄ hoozen meer ō daer na te le
 uen / dā om te weten / en̄ oefenen v alre in
 den leuē en̄ lidē xpi / ouerdenckēde wat hy
 geledē heeft voer v om medelidē te hebbē
 en̄ ooc in wat maniere om hē nae te volgē
 en̄ daer toe wt wat sake dat hi heeft ghele
 den / dat is wt liefde / om hē weder ō / lief te
 hebbē **E**n̄ sult dā v seluē willichlyc offerē
 om ooc te lidē / sinē doot ter eerē alsulcken
 druc en̄ lidē die vā god of vā dpe creaturen
 op v vallē mach om hē een wepnich gelijc
 te wordē **C**ondi also xpi en̄ sijn liden wel
 gheleerē / soe eest ghenoech oft ght alle an
 der dinghen nyet en weet.

Van afgescreydenheyt en̄ reynic
 heyt der herten.

Die achste hinderis is / dat si haers
 gronts niet waer en nemē van bin

nen/en en staē niet met eendē leuēter nee-
sticheyt voer die tegenwoerdich; gods/en
en antwoerdē dē insprekē en bewegē gods
niet/met eendē verlochenē haers selfs/ende
keerē haer hert vāden eenvuldigē licht d;
In hen is wtwaerts / totter menichfuldic-
heyt vā anderē dingē daer om bliuē si on-
uerlicht vā god en hen selfs onbekēt en on-
stadich vā binne/en ongesadicht indē sin-
nen. **D**aer om hout v seluē soe veel alst mo-
gelyc is af geschepdē van anderē mensken
sluyt die wore dijns hertē toe/voer alle beel-
den en formē/en gedachtē der dingen/dye
geschiet syn of geschieē mogen/en laet vā v
vallen al wat ghy siet oft hoort/en en trect
geen dingē te seer in v herte: trect ooc v be-
geertē also veel alst mogelyc is/vā alle ghe-
scapen dingē/en set v hert in een inwēdige
stilheyt/also dat ghy niet blotē verstant vā
vreemdē beeldē moecht zū gereynicht / en
also niet vuer hertē vā alle tytliker liefden
en sorgen ontbondē/god aen hangen mo-
get en leert dā v seluē altyt inwaerts kerē

totten insprekē gods daer hi is in uwer tie-
 len/meer dan wtwaerts tottē spreken der
 menschen: laet v althit dinkē/etēde/dinkē
 de/werckēde/op allē steden/eñ tot allen rī-
 den/dat v god also daer toe vermaect **N**ā
 hinc keert v inwaerts totter herten/eñ vā
 allen dingē afkerende/eñ houdēde v puer-
 reyn eñ ledich vā creaturē opgetogen tot
 god/althit op hē dinkende/eñ hem beghee-
 rende so veel alst mogelijc is nae mēscelike
 crancheyt.

Van vierighe begheerte eñ liefde gods.

Die negēde hindnisse is/dat si alie ha-
 re werckē meer doē wt rechter ghe-
 woontē dan innigē geuoelen/eñ verlaten
 meer op sonderlinge wisen/groocheyt/eñ
 menichsuldich; van wtwēdige goedē wer-
 ken/dā op die pure meyninge eñ liefde tot
 god **D**aer om en wordē si niet gewaer hoe
 god in hen leeft met volh; sijne genaden/
Hier om suldi v liefde eñ begeertē met alē
 trachtē althit tot god gekeert hebbē mī eē
 begerlyc vlangen eñ liefelijc aenhāghen

also dat ghi gods nēmermeer en gemist in
uwer sielen/en oeffenen v alcht inwēdich
met liefhebbē en begerē/dancken en louē
willen en wetē gods/en hebben oock daer
toē in d' hertē vuerige gebedē/als eē gescreut
der liefdē die ghi alcht tot god op seynden
sult en gebryckē gods tegenwoerdicheit
tot allē tiden en op allē steden/als oock hier
voer langher ghescreuen staet.

Wan volheerdicheyt ende nauwe-
wighen louen goods.

De tiende hindernisse is traechteyt
en verdrietelijch; oft lauwicheyt in
dē gebedē/daer wt vele menscē haer goe-
de oefeninge latē vallen en nyet en volher-
den/als si die beuoelike deuotie verliesen/
of als si met temptaciē geprobeert worden
Daer toe ondarbaerheyt der gauē en wel-
vaden gods. Hier o wildi salich worden so
moet ghi in stercheyt dijns geests toer wa-
ter en doer vuer uwē alre liefstē here nae-
volgen en daer in volherdē en so dicke als
ghi in tēptaciē of gebrekē valt soe suldi ter

Want met berou en̄ nieuwe opset tot uwer
 genadigen here lopē/die uwer veel begeer
 lyker wachtēde is dā ghy comen moecht.
 En̄ gewent v alcht god te louen en̄ te danc
 ken/vā allen dingē groot en̄ cleyn/en̄ dra
 get v seluē en̄ alle dinc god weder om op /
 tot eenē ewigen lofen̄ offerhāde/ende be
 kent en̄ hebt lief god in allē creatueren/en̄
 laet v god al in al sijn/en̄ neēpt alle creatu
 ren op haer edelste/alsoe si van god sijn co
 men en̄ wtgeuloten sijn en̄ al om god te lo
 uen en̄ te dancē/want ondancberh̄ doet
 vrdrogen die fonteyn der genadē/en̄ dpe
 geest gods roept en̄ spreekt in onser sielē sō
 der ophoren dat wi gods gauē (die wi alle
 oogēblic ontfangē) antwoerdē sullē / met
 dancken en̄ louen / en̄ met goedē wercken
 nae dat wi begaest sijn/van buytē en̄ van
 binnē met al onser macht **D**aer om aēsiet
 alcht wat ghi sijn/waer ghy sijn/van waer
 ghi comē sijn en̄ waer ghi henē sult en̄ wat
 ghi doet/en̄ waer om /en̄ blyft stātachtich
 inder waerhept en̄ inder duethden totter

doot v seluen geheelijc begerēde wt te stor
ten en te verlijtē in d' hoochster eerē gods.

Een deuote bereydinge tot eenē
salighen doot.

Wen hebbē hier geen blpuēte stad
mer alle daghe en vren rennen wij
metter sommē loop. / als op dat ald' snelste
peert totter āder stad in een onbekēt lant
en wi sijn alle gader (die oyt geborē warē)
des doots seker / en en wetē doch niet wan
neer. En want allen onse salichz ghelegen
is / aen eenen saligē doot / daer om souden
wi god nacht en dach biddē: alle oſe leefda
gen daer ouer leeren / en ons met god also
houdē / dat hi ons alle vrē bereet vōde. **A**s
die getrouwe heere seluer ons vermaent /
sprekende. **S**ijt bereet en waert wāt ghi en
weet noch dach noch vre / mer als ghi alder
minste meynt / so sal dpe soen des menschen
romē. **M**er nu wi leyden die lange iarē in
sonden / of in wtwendigen tijtliken narrē
werkē en berommernisse sond' noot / ghe
lijc die dwase scapen / diemē dat een na den

anderē die kele af steert en en willē gesonts
 lijfs vand berepdinge des doots/niet tenē
 ken noch horē/also datmē in dese tidē wep
 nich lypdē vint die wetē hoe si hen aenstel
 len en tot god keren sullē/als dpe onuerliē
 doot coēt/ En vallen daer o onuerliens in
 sochelijke periculē en lastē der sielē/nz we
 tende hoe si daer aē sijn **W**at batet dā den
 steruendē menscē alle tijtlike goet en wel
 lust daer si harē edelē tijt mede versupmet
 hebbē/anders dan dat si die bitter doot be
 swaren/en noch veel bitterder makē.wāt
 so veel sochliker schept die arme siele van
 deser tijt/met so veel meer bandē ter sondē
 als si met meer creatuerliker liefdē gebon
 den is in deser tijt/wāt si allulcke orepnic
 hept daer si hier mede beulert is/met haer
 moet vuerē voer dat rechtueerdige ootuel
Hoe die mensce hē gesonts lijfs (gods
 berepden sal.

Dat die ludē in harē leuē gewoonlic
 sijn te doē/dat driuē si gemepnlijck
 in harē lesten epnde En dpe hen ghesonts

lijfs nyet veel gheoeffent en hebben inder
liefsden gods/die liggen oock in hare doot/
bedde/en betommeren hē met tytlikē din-
gen/en sprekē vā hare goede/kinderē/vrē-
den/van eten en van drincken/van spelen
of van haerder groter pinen/en dencken
wepnich op god. En also steruen die arme
creatureren als Augustinus spreekt/Dat
die sondaer/met sulcher straffinghe wort
gheslaghen/dat hi al steruende hem seluē
verghetet/die in sinen leuen goods verge-
ten heeft. Maer dye in haren leuen god
voer ooghen hadden dickmael te biechten
ende ten hepligen sacrament ghingen/en
een goet leuen leyden/die doot coemt/ver-
siens oft onuerlies si steruē met vper con-
sciencien. ¶ Nu vintmen sommige mē-
schen die haer beteringe opscorten tot dat
si die doot voer haren ooghen sien/en wil-
len hen dan van sonden tot god keren/wā
neer die sonden hen verlaten/ende si nyet
meer ghesondigen en connen/als dā biech-
ten si en doē als ander kersten menschen en

laten hen haer sonden wat leet sijn/ maer
 dat coēt meer wt vreesē/dā wtē rechtē grō
 de **H**et is hē leet dat si gesondicht hebben/
 mer dat is meer wt epgender liefden tot
 hen selfs/om dat si hē daer mede in sorgen
 en scout der ewiger vdoemenisse gestelt
 hebbē/en dat is eē teckē dat het berou nē
 en coēt wt godliker liefdē/**W**arē si geslōt of
 des leuēs vrp/of en waer geen vdoemenis
 si en vraechdē niet daer na dat si god. i. iaer
 vtoernt hadden **E**en oprechtich berouwe
 (die dē mensce tot god brengt en salich ma
 ket) is gegrōdeert in dē liefdē gods/en hi be
 strept/dat hi so goedē getrouwē barmher
 tigen here en vad/die hē dat leuen/en alle
 goet gegeuen heeft) so dic heeft veracht en
 onteert en hē so ongetrouwe / en ondanc
 ber geweest is/en wil voortāē god te lieue
 en te eerē die sondē laten en hē beteren/al
 en waer dock gheen helle / oft straffinghe.
Waer omme dpe wel wilt steruen / dpe
 keere hem ghesonts lijfs van sonden tot
 god/waert want die beste berepdinge dpe

men vinden mach/voer ghesonde en oock
voer crancke menschen is god lief te hebbē/
wt ganser herten/en hē altyt daer in te oer-
senen/mēt wtwēdigen en inwendigē goe-
dē merckē te tyde wāt geen goet werck en
is so cleyn het sal inder vrē des doots ghe-
loont wordē: en oock en es gheen scout soe
cleyne: si en sal van der rechtueerdichept
gods gestraft wordē: hier inder tyt oft na-
maels: want god en cā den menscē niet an-
ders gheordeelē/ind eewichept/dā so hi hē
inder lester vren gescreit vint.

Een daghelijcke oefeninghe om

om eenen salighen doot.

Dat ghi sult willē hebbē gedaē als ghi
vā hier sult moetē scēpdē dat sulop nu ghe-
sont bestaē: wāt op de doot yst quaet te ver-
wachtē. **W**at ghi doē wilt dat wt selue ge-
sonts lijfs. **N**iet en vlaet v op die toecomē-
de onsekerh; wildi niet bedrogē wordē des
auonts en gaet nēmermeer slapē mit sulc
ker cōscienciē dait ghi niet gaerne mede en
wout steruē. **D**es morgēs als ghi op staet

so dencket dat ghi eenē dach naer der uwer
toot sijt dan ghi ghisteren waert/en keert
v herte tot god/ende spreect wten gronde
voer god/in deser manierē als hier volcht

O here almachtige god: ic loue en dāc
v dat ghi mi gespaert hebt in allē mi-
nen sondē: gebrekē en ondancberhiz tot de-
ser tijt toe: en hebt mi dat leuē met anderē
veel weldadē verleent. **O** here wie weet of
ic tottē auōt leuē sal. **O** barmhertige here
vgeeft mi mijn sondē: en geeft mi een her-
telijcke berou die te bestrepē laet mijn siel
wt minē liue niet gaē si en is voort aē gās-
soent gerepnicht: veenicht/en v na uwē
godlijckē wille behaechlijc. **O** goedertierē
here ist v behaechlijc dat ick bidde soe ver-
hoort mi: dat ic op deser werelt gerepnicht
wordē mach sonb verdoemens oft veghe-
uer hier namaels: vā allen minē sondē en
gebrekē: doer hertelijcke groten berouwe
en leetwesen mijnē sondē: doer vierige lief-
de tot v en dat doer v ouer grote barmher-
ticheyt: en die vdiensste dñns hepligē lidē

Dies niet te min offer en ouergene te mi/
in allen uwen godliken wille te doen ende
te liden/wat v tot uwer glorie alder beha-
ghelijckste is **M**er dat bid ick v alleen lieue
heer aensiet mijn armoede/swachheyt en on-
stantasticheit en en vlaet mi n; staet mi al-
tijt bi **E**n leyt en regeert en besit mi gans
dat v godlike eeuwige eer en behage in mi
volbracht wordē mach. **I**n deser ma-
nieren suldy ooc des auonts doe/en denc-
ken dat ghi eenē dach naerder door sijt/en
danckē god als bouē **E**n dā suldi vragen
v eygen consciencie/of ghi v bereet vint/vā
stoden aē te steruē **V**indi v dā bereet daer
toe so dāct god en beueelt v in die ontfem-
hertich; gods en en staet op v seluē n; mer
windy v hert noch beswaert en ongeschick-
te steruē so ondsocct die oorlake/bi auontue-
ren sidi in sondē die v n; en berouwē of n;
gebiecht en hebt of in eenen boosen opset-
zode te doe/of die oorlake der sondē niet af-
re stellen **O**f v hert is met wereltlijcker of
vleesliker liefde te seer betōmert/ daer ghi

niet af ghescheyden en cont. Ende v en
 smaectt anders niet/dan dat ghi siet ende
 hoort/ende ghy en hebt tot god gheen
 lust oft begheerte. **S**iet in desen ende deser
 ghelijcken stucken (besonder inden lesten
 eynde daer veel groter arbeit toe sal gaē)
 moet ghi v breken/ende niet ghewelt v af
 trecken/vā dpen dat v schadelijck is ende
 dwinghen v totten ghenen dat v noot is.
En daer toe roept aen god om hulpe/ende
 aen sijn hoochwaerdige moeder/en lieue
 hepligen/en ooc aen die leuēde gods vrien
 den/dat si voer v bidden. **E**n volcht gods
 goede insprekē en vmaningen/tot dat ghi
 v hert in sulckē staet hebt daer in ghy niet
 te leer en growwelt te steruen.

Een oefeninge des woots eēs des iaers.

Der toe waert goet en vruchtbaer
 uwer sielē/dat ghi die bereydinghe
 uwer woot alle iaer eens vijf daghen lanck
 deuotelijck beghint ende liet v dunckē/ge
 lijck of dpe doot daer waer dat soude dan
 die goedert ierē heere in uwer lester woot/

als ghi dat bi auontuerē niet getoē en sulc
comē volcomelijc v te stadē te latē comen

Den eerstē dach suldi achtē voer v alter
leste swaerste cranch; **I**n diē dage suldy v
oefenē tot geduldich; en willich ouergeuē
in alle smerte en pinē gerne te lidē / en v te
oefenē / inden drie godlikē duerhdē als ghe
looue hope en liefde. **D**es anderen da
ges / suldi v sondē met bitterh; uwer sielen
ouerdenckē biechtē en beterē met een vol
comen opset en voernemen.

Des derden daechs ontfangen dy weer
dige sacramēt als een viaticum en leuēdi
ge crachtige spise / met vieriger begeerten /
om daer mede sond middel ontbonden / en
met god vereenicht te worden.

Des vierden daechs suldi metter hertē
begeren / gelijc oft ghi steruē sout / den heyl
ligen olpe geestelijc te onfangē / om vergif
senisse uwer sonden / en gesontheyt uwer
sielē te vercrpghen.

Des vijfsten daechs suldi v hert / en alle
v leden god offerē; sin ter werelt gheheel

te steruen/en god eewich te leuen. **E**n tot elcken dage voerscreuē; suldi spreke vierige gebedē: psalmē en ander louē daer toe bequaē wesende/besond vanden ljdē ons heren en van d vieriger liefden gods /om met god vereenicht te worden.

Ghi sult ooc te voren als ghi noch gesōt sijt te tide besprekē/en een v̄bont makē; m̄ eenigē: geestelikē trouwē en godvresendē v̄sient die welke v in uwer lester noot getrouwelijc bī stae: en v̄sijht vermane tottē lidē des doots: en tottē sacramentē/en tot uwer sielē salicheyt. **W**āt die and weerlike v̄sientē denckē gemeynljic meer opt goet oft op v̄lijf en lichaē weder te stercken/en vergeten die arme siele. **H**ebdi ooc ep̄gen tijtlijc goet dat oordineert te voren in uwē leuen so v̄ dat goet dunct/en godlijck te sijn/en hebdi pemāt v̄cort dat keert wed die wile dat ghi gesont sijt/en bidt vergiffenis/op dat ghi v̄ hert v̄p/en onberōmert tot god keeren moecht.

Hoe die crancke hem alder tijtlijc.

ker sorghen ontslaen sal.

Als ghy in eenige siecten of si sorghen
des wots sijt/hoe goet of hoe quaet
of si bose v voergaēde leuē is geweest: wāt
gods barmhertich; open staet soe lāge als
siel en lijf bi een sijn: so keet noch wed: en
versoent: en ooc vereenicht v te tijde (wer
die sacramentē) met god hebdi dā noch tij
telike sake wt te rechtē dat maect also cort
alst mogelic is condijt gedoē/condi niet/so
en sijt niet te seer besorcht. **M**aer beueelt v
vrienden en dat goet al tsamen in die ghe
trouwe voersichtich; goods/die salt al be
ter besorgen dan of ghi v lijf: en siel daer o
waecht/want hē al naerder toe behoort dā
v. **D**aer o laet al vallē en varē wat v ganc
lijc is. **D**ect dat mē in dier tijt indē leuē sleij
getrouwich; inder werelt vint en noch mē
der int leste eynde/en te mael niet nae den
doot v laet v nergens op/dā op god prince
palijc die niet liegē en mach. **D**eel menschen
liggē aen hare leste/en sijn so vol becōmer
nisse en sorgē der tijtlijcker dinghen: en en

konnē hen nēmermeer ontslaē gelijck als
 een onledich roopman/op een jaermerck/
 en hebbē so veel te doen met vriendē magē
 erue/en goet/dat ope siele nauwe soe veele
 tijts gehebbē en cā dat si vandē lichaē scē
 dē mochte. **O**ch wat iāmerlijcker steruen
 is dat voer kerstē luydē. **D**aer om slaet al
 le dinc wtē sinne: laet v der dingē n; meer
 gewagē. **V**erlaet v ooc niet te seer op wed
 gelont te wordē en veel langher te leuen/
 want daer is menich mensche mede bedro
 gen/keert v hert met ald macht: en cracht
 van alle verganlike diingen/tot god uwē
 getrouwē vrent en alle lieuē hepligen/en
 vriendē gods. **E**n neēt een exēpel hoe xps
 dse here: naect en bloot aēt crups opgeto
 gen gestoruē is. **D**ā hi hadde sijn tijtelijck
 goet lāge te voren den vradet iudas beuo
 len/sijn herr petro/sijn gloriose lichaē indē
 sacramēt sinē discipulē sijn hupsgesin sinē
 hemelscē vader sijn lijf en leuē sinē doot v
 andē/sijn cled dē rupterē sijn moed die etel
 maget/den maechdelijckē **J**ongelinc/dat

paradijs den rouwigen sondarē / die helle
den bosen sondarē / sinē geest den hemelscē
vader Daer ō roept god hertelijc aen / dat
hī v genade vleenen wil / ō wel te bereyten
ter doot wāt ghī niet van v seluen en hebt /
maer die crachte / en stercte moet van bo-
uen comen.

Woemē die sacramenten ontfangen sal.

En steruēde mēscē sal voer alle dinc
arbejdē dat hī sinē ald lieftē heere /
met reyn hertē en vierdiger liefdē tegē co-
mē mach gepnichteit des hertē crichtmē
doer warē berouwe / biechte en beteringe
der sondē / en met een afkeerē en steruē vā
allen creaturē en sondigē gebrekē / en een
toekeerē tottē duerhden en tot god / en bo-
uen al doer dpe genade goods / met die. ih.
godlike duerhdē / geloue hope en liefstē dair
wt vlietēde / die makē dat hert reyn Daer
om suldi van stondē aē / voer alle dinc / eer
die cranchz ouerhāt neēt / v sondē met bit-
terē tranē / en leetwelen vā uwē kints da-
gē aē / of anders te geē alleē die v meest wroeg

gen claerlyc biechtē na' uwē besten v'stāne
 Daer na die sacramentē ons herē lichaem
 en des hepligē olpe deuotelic ontfangen/
 die wile ghi bi goeden v'stānde sht Anders
 suldi te spade comē Met desen voersepten
 sacramentē wort v siel van harē sondē ge-
 repnicht en ontbondē/en vā harē geesteli-
 ken crāchedē en gebrekelichedē genesen/
 en met groter genaden en liefdē in god v-
 eenicht en des lidens en v'dopenstē Eft der
 gansser kerstenh; deelachtich/en der ghe-
 naden en ewiger gloriē gods ontfanche-
 lic/daer o en beyt hier mede n; te langhe/
 op dat ghi dese groote genade niet en ver-
 supmt Condi ooc eenige gratiē of aflaten
 als tot een medehelpē verrigen/die suldi
 met gansser deuocien en betrouwē op dat
 lidē christi v'dienenen/of vanden priester ontf-
 angen/die vā gods wegē/daer toe macht
 heeft v te bindē en te ontbinden. Twijfelc
 niet aen desen costelikē schar/dien god sijn
 der kercken heeft ghelaten die des niet te
 argher en is/of somwilen daer in als ooc

In anderē dinghen misbruyt gheschiet is.
Dat en hindert v niet/voor dien misbruyt
en suldi gheen antwoord tozuen geuen. **S.**
Katharina **S**eneñ. **S.** **G**ugitta ende meer
ander groote heplighen hebben de gracie
ende den afluēt in haren lesten deuotelijck
ontfangen/en niet vsmact wi sullent al be
hoeuen wat wi ghetrigen connen.

En cranch mensche en can niet veel
goets meer gedoē/dan alle metter
herten en met eenen goeden wille. **D**aer
en eest niet beter/dā dat hi syn siel met alle
harē crachtē en sinnē gheheel tot god keer
en hem seluen god vandē gronde syno her
ten ouergue en vereenige in deser of dier
ghelijcker manieren te cortē oft te lengen
na dat hi wil oft deuotie heeft.

O myn ald liefste here / en liefhebber
geeft mi met gāser hertē te gheuoer
len ende te consenteren dat ick hier nu wil
spreken. **I**ck come leyder spade tot v/ende
ick come ter vespertijt in uwen goddelijc
ken wyngaert. **H**et is my leet van gronde

mīnder hertē dat ick v opt vertoernē heb
 be **I**ck woude wel dattet mī dupsentmael
 leeder waer/ende dat ick bloedighe tranē
 ghescrepen rōnde voer mīne sonden / dat
 woude ick gaerne doen / **E**nde waert nu
 uwen goddelijcken wille / dat ick langher
 leuen soude/soe hebbe ick volcomen opset
 mp voort aen van allen sonden ende vrecen
 der liefden ende wellust/ende eyghen wil
 le/met uwer hulpe af te brekē/eñ volcome
 lijct te steruen te verlochenē/eñ te veruyen
 eñ tot mīn alder leste ouden dō alle mīn
 macht eñ cracht in uwē dienst eñ lof stren
 gelijct te vsliten eñ wt te stortē. **M**aer eest
 nu uwē wille dattet anders sijn moet / soe
 en begere ick niet langer te leuen:eñ offer
 eñ ouergheue v nu mīn lijf : eñ mīn siele/
 om desen grooten smerte eñ pijnē / daer ic
 nu in ben/oft oock in comen mach gaerne
 te lyden tot uwer eeren alsoe langhe alst
 uwen goddelijcken wille beueuen sal **O**ch
 lpeue heere eest nu uwen lof : ende uwen
 wille soe laet ende helpt mp hier soe veele

te liden/dat ic vā allen sondē gherepnicht
mach wordē (**S**ondi ooc dese woordē me-
de gesprekē dat waer seer goet) **D**aer toe
liene heer/gheef ic mi in uwē handē ouer/
vā vyper hertē te liden alle die pñn die ghē
ouer mi vñhengen wilt/so langhe alst v be-
liest om te helpē die arme sondarē der we-
relt en̄ die allendighe sielē des vageuers
wt harē noot dat begheer ic (eest mogelijc)
dattu aen mi volbrengen wilt/na uwē wil-
le/het si mi lief of leet **M**inē geest is bereet
mer dat vlesch is cranck **W**āt ic wil doer v
gracie en̄ genade indē rechtē kerstē geloo-
ue/en̄ indesen ouergheue mijns selfs leuē
en̄ steruē **E**n̄ wat mi daer tegen mach in-
uallen of dat ic ongheduldich worde ond v
handē dat weterroep ic nu en̄ begheer dat
ghē salcx niet aensē en̄ wilt. **M**er uwē wil-
le voort aen volbrenghe in mi so dat v ak-
der meest behaechlijc is.

Hoe dat men alre sonden en̄ schult of
penen lichtelijc quyt wordē mach.
Auwen lesten als v die sinnen dunn

en cranc worden also dat ghi dicmael indē
 geest v seluen tot god niet opgheheffen en
 cont/om der pinen wille **D**ā suldi een cru-
 cesix bi v hebbē en keeren v daer mede tot
 god doer die vyf sinnē **N**eemt dat crucefig
 en rustet die heplige vyf teekenē der won-
 den met groter deuonien en danct dē here
 hertelg dat hi wt groter liefdē voer v mis-
 daet/geledē en betaelt heeft/en vā allē wel-
 daden/die hi in uwē leuē v so getrouwelijc
 bewesen heeft **E**n biddet hē dan met her-
 telg leetwesen en vasten betrouwen ende
 vueriger liefdē/om vergiffenis alle uwer
 sonden/en vuollinge alle uwer vsumenis-
 sen als v god dat ingeuē sal of als hier v-
 te tottē vyf wonden een oefeninghe in dit
 boeckhen gestreuē staet **G**hi moecht oock
 alle dage dit gebedē sprekē **O** barmherti-
 ge vad ic offer v alle dat sware lidē. **I**c hter
 voer ooc staēde also dic als ghi rōt voer al-
 len v ydel spreken/wāt so ghi dese godlyke
 offerhātē dicker dē vad oplepnt so ghi snel-
 ke gequetē wordt vā allē sonden en quade

inmiddelē **W**ant dat liden en die verdienste
ons liefs heeren **J**hū xpī is v een eenigen
troost/daer ghi v op moecht verlaten ente
v:plijc op steruē moecht **G**hi mochtet ooc
desen edelē scat met so grooter ootmoedic-
heyt leetwesen en vierigher begeerten aē
v trecken/en v soe volcomelijc tot god kee-
ren en ouergenuē/al soude ghi menich iaer
int vegenier liggē/het worde v daer mede
quijt gegeuē **D**aer op betrouwet en sterfe
also v:lijc en v:plijck/want dit is dat her-
sten geloue dwelc niet liegen en mach **O**n-
se lieue here is altyt bereet sijn edel verdiē-
sten ons geerne mede te deplen/wanneer
wi dat met verlochenen en vertpē ons sel-
uen wt ganfer hertē begeeren/en sijn goe-
dertierenheyt en heeft gheen eynde.

Die begheerde van allen pinen en mid-
del ontledicht te wordē die sal hē seluē also
rechten en stellen dat oft gods wille en lof
waer/dat hi int vegenier oft in ander gro-
te pinne n ligghen soude/dat hi hem daer
geerne in ouergheuen woude dpe welke

hem seer louelijck / ende seer verdienstelijck
 soude sijn / alsulcke pijn tot sijnder eeren
 gaerne te willen lyden / doer sijn ghenade
 die hi v dan daer toe gheuen soude .

Van eenen rechten leuenden ghe-
 looue.

En kersten mensche sal hem alle tijt
 ende besonder in sinen lesten deuote
 lijcken oeffenen inden drie goddelijcken
 duechden / dat is te wetē **F**ides **S**pes **C**ha-
 ritas / **D**at is **G**heloue **H**ope en liefde / be-
 flect met warachtigher ootmoedicheyt /
 ende spreken seluer ende laten hem oock
 voerspreken vuerighe ghebeden tot god
 en laten goede luyden voer hem bidden /
 dat hi vromelijck striden mach tegen dē du-
 uel / die tot deser vre alder meest om gaet /
 als een grimmēde leeu / soeckēde diē hi ver-
 slyndē mocht / wāt hi weet wel dat hi nyet
 veel tijts meer en heeft **D**aer om wort dye
 mensche in sinen lesten meer aengheuoch-
 ten in desen drie godlijcken duechden / dan
 pe te voren s in allen sinen leuen / nyet van

eenen duuel alleen dan gemeynlyc van
grotē scaren der duuelē dyē hen als dan
vergaderē bidē steruendē menschen.

Also arbeeyt die duuel als dā met al syn-
re macht/om indē menscē dat fundament
van alle goet (dat is d; heplige geloue) om
te werpē/besond die niet vast en staen/ en
hebbē in harē leuē met veel onstāticheyt/
en onnutte disputeren/en twifelē om ghe-
gaen **D**ie brēgt hi so listige vragē en argu-
mentē in/die si niet soluerē en connē / op d;
si in wanckelhy/errorē/of ongelouē vallen
en ewich verlorē soudē worden **M**aer wil
dy **p**mermeer salich wordē/so moet ghi al-
le disputerē laten varē/en geuen v d;stant
geuangen ond onse moed die heplige hert-
ke/en geloouen simpelhc wat die heplighe
kercke geloofst die daer is een bruyt **E**pi eē
columnne en vestinge der waerh;/diens ge-
looue so menich iaer gestaē heeft en de he-
lige vaders en vruendē gods/met harē goe-
den leuen/schriften/bloede/ente miraculen
wer soe wonderlyche aenuerchinghen der

Dupuelē/der hepdē/ter ketters volcomelic
 tot aen ons bracht hebbē **D**aer om en ant
 woert den dupuel of sijn fantasiē niet/wāt
 hi is een logener/eñ en heeft inder waerh;
 niet gestaē **O**f geeft hē een corte ātvoerte
 also **I**c geloue wat die gemeyn kerstelike
 kerr geloost **B**raecht hi dan/wat die heplī
 kerr geloost/legt of dēct/dat ic geloue **W**il
 hi meer vragen so swycht stille / eñ keert v
 tot god biddēde om hulpe eñ genade **O**ch
 hadden wy een vaste leuenden ghelooue/
 waer om sijn wi so traech die sondē te vlpē
 eñ goet te wē/dat is om dat wi niet vast en
 gelouē die taecomēde eewige dingen **G**hi
 sult ooc somwilen v geloue voer and luden
 openbaerlyc spreken eñ laten voersprekē/
 eñ nemē die te getuyge/dz ghi steruē wilt
 als een goet kersten mensce.

**Wan enen vasten hopen ende be
 trouwen tot god**

Wen anderē mael als ghi indē gelo
 ue stantachrich blyft/so sal v die du
 uel voerbriengen/alle v sondē / daer mede

ghi die ewige vdoemenisse vdyent hebt/
en daer toe wee ouer wee/ en smerte ouer
smerte/ op dat ghy vertwyfelen sout aen
god. Daer om moet ghi vast houden/ in dē
hope en betrouwē / totter onwandelbaer
goetheyt gods/ ende totten vdiensstē syns
bitteren lydens ende werpt allen vsondē:
inden afgront der godlijcker goedertierē
heyt/ met hertelijcken leetwelen ende vas-
ten betrouwen/ ende liefsden tot uwen ghe-
trouwen vdyent / dye v nyet verlaten en
sal / al haddv alder weereit sonden alleen
ghedaen/ soe haest als ghy weder metter
herten weder tot hem coemt / ende wilt v
beteren/ soe syn si altemael vergheuen/ en-
de hy vergheeft soe gaerne hondert dyp-
sent dootsonden/ als een cleyn sonde wan-
neer daer dat rechte betrouwe is. Ende hi
is so milde/ dat hi lieuer grote gauen ende
genaden gheeft dā cleyn/ wāt als een drop
waters is teghen die ganste zee/ so syn alle
sondē tegē die otfermherticheyt gods/ als
wi slechts onse sonden bekennen/ ende ons

met hertelijcken leetwesen daer doer ver-
 botmoedigen en versmaden. **W**at wi dā
 god toebetrouwen connen/dat sal hy ons
 sonder twyfel gheuen/als die meyninghe
 recht is. **D**ie aē gods goetheyt vertwifelt
 die doet god leeder/en groter sonde/dā al-
 len syn andersondē wāt al waer een men-
 sche voo:deelt totter vdoemensse wil hi hē
 noch beterē so weet god die sentencie noch
 wel te veranderen. **G**hedenckt hoe die ee-
 wighe god/die niet liegghe en can aē veel
 plaetsen der hepligher scrift/dē sondaren
 ghenade gheloest heeft **D**at selue heeft hy
 oock by sinen eet ghesworen **E**zechielis.
 xviij. **M**er om dat ghi een vper be-
 trouwen tot god crighen moecht/so suldy
 oock van gronde dijns herten vergheuen
 die v **v**e misdaen hebben. **E**nde oeffent v
 oock inden wercken der ontfermhertic-
 heyt/nae uwer macht/teghen uwen naef-
 ten dyet noot hebben alst rjt is/en troost
 dye met woorden ende wercken nae uwe
 ghelegentheyt / ende biddet daer voor/

eñ en laet v vā desen betrouwē niet bewe-
gen **D**ie Richter is v vader eñ ooc v voer-
spreker **S**ijn moeder is ooc v moed **D**ie be-
sitterē sijn allen v vrienden eñ magen/ eñ
bidten voer v / waer voer grouwelt v dan
als ghi gaerne v beste dedet.

Wan gheduldicheyt inder dootli-
ker pinen.

T En derdenmael becoert die duuel dē
cranchē tegen die liefde gods / eñ des
naesten/ eñ woude ten mensce gaerne on-
uerduldich makē/ dat hi murmurēde te-
gen god/ als hi inder'perssen des bitteren
smerte leet die alle deuotie eñ inwendige
soetich; veriaecht **D**aer toe woude hy den
mensce geerne beweghen met bitterheyt
op sinen naesten/ dat hē dunct/ si warē sijn
re geerne quyt eñ vergeten hē **E**ñ dan be-
gint hi te clagē eñ achter te spreke eñ wep-
nich menscē connē hen dan in alle dese din-
gen/ als dan welgehoudē **D**aer om haest
als ghi v ergens in ouertreten of misdaen
hebt / soe keert v ter stont weder tot god/

met hertelijken leetwelen en geeft u selue
god weder om geuangen/en druct en lyde
v ond die verborgē oordeelē gods. En hou
det v manierlyc en innichlyc in allen uwē
wisen woerden en werckē voer die oogen
gods/en synd hepliger engelen. En denck
dat dese pine is een voerboode des doots/
een citacte des ouersten rechters/en neēt
alle dinc van synder hant / met danckberhz
voer v alder beste/dye dat daer om ouer v
seyndet/op dat hi uwer sparen mach/in dē
strengen gherichte en v hier reynigen en
beredden totter ewigher glorien.

Van dieper ootmoedicheyt.

Als die menske wat goets gedaē he
uet/of hē in eenige duechden recht
gehouden heeft/so roemt die diuel tēpte
ren met eender periculoser tēptaciē/dat is
met ydel glorie en behagen sijns selfs. Die
bose fenijn verderft menige menscē. Daer
om eest van noode/dat dye mensche altyt
aensie die hoge weerdichz en goethz gods
en die afgrondige snodichz en ondārberhz

ſijns ſelfs en v̄ſinet te gronde in ſijn onuoſ-
comenheyt en in ſijn eygheu niet. **D**at is/
dat hi niet en is/niet en heeft en niet en v̄-
mach ſond̄ die genade gods:dā alle quaet
En en laet hē n̄ dunckē dat hi eenich goet
wt hē ſelue ſyn leuē lanck opt gedaē heeft
dan ſoe veel als god door ſyn barmhertic-
heyt dat goet makē wil/ als. **S.** Augustijn
ſpreect **W**ee alle ōſer werckē of rechtueer-
dicheden/die god niet na ſynre barmher-
ticheyt oordeelen en wil. **W**āt veel werckē
dunckē ons goet ſyn die indē oogen gods
ſtincken/om onpuere meyningen/ of and̄
v̄borghen gebicken. **E**n al haddē wī wat
goets gedaē dat en haddē wī vā ons ſelue
niet/en ooreen eest ons niet. **D**aer ō laet al-
len v̄ dienē en goetdunckē te grōde vallē
en beueelt dat god/en ſtaet alleen op dpe
v̄dienſten en goedertierenheyt ons heerē
ſo ſterfdi ſekerlyc. **H**oe dat hi hē v̄oort
aen inden doot gheuen ſal.

O hi ſult god d̄ichwil offeren en ouer
geuen v̄ hert willich inden doot/om

der werelt voort aē gheheel te steruen/eñ
 dat in syn dorwont hert/eñ uwen geest in
 sinen gheest in eenicheyt eñ ter eeren syns
 bitteren steruens/ende voort alle v sinnen
 eñ leden in eenicheyt syns bitteren lydēs
 alsoe dat si achter dese vren nyet meer be-
 weecht of gebruyt en worden/dan alleen
 in synre liefden ende eeren gheheel te ver-
 slyten ende te verteeren. Ende verwert v
 herte tot vperigher begheeten/den doot
 willich te lyden van grooter liefden ende
 verlangen/om wt desen iammerē dael or-
 bonten eñ met god veenicht te wordē/god
 eewelich te aenschouwē/te louē/te danckē/
 eñ te eeren/metter onsprekelijcker hemel-
 scher vrucheden in dat lieue gheselschap
 der moeder gods ende alre hepligen/ende
 enghelen sonderghetal in dat rechte lant
 van beloesten.

Waer o bidt eñ aenroept ooc die hoorch-
 waerdighe moed gods eñ dyn sondlinghe
 patroonē/eñ uwen heplighen enghel/dat
 si v nu bystaen ende beschudden willen.

inder lester noot/als ghi vā allen mēſchen
vlatē sijt/ **S**iddet ooc uwē getrouwē vꝛpēt
onsen lieuē heer/dat hi ſnyder lieuer moed
vā uwen weghen vervullen wil dat ghi te
voren haer niet ſo getrouwelijc ghedpent
of danckbaer gheweest en hebt. **D**es hebdp
hier voor en ſchoon gebet gheſtaen Laet v
ooc die paſſie ons heeren wt en euangelio
of wt desen boeckken voorleſen/en die. vij.
Pſalmen mettē letanten/en and goede me
ditacien en gebeden vand liefden gods in
dit boeckken geſcreuen/en ander opemē
den ſieckē plach voor te leſen **O** hebdp die
macht ſo leſet altemael ſelue **S**preect oock
dickwil wt gronde dijns herten

O vader in uwen handen beueel ic mi
nen geest **O** lieue heer ghi hebt mi vā niet
gheschapē/en wt grooter liefden ſo bitter
lijcken ſoer vlost **I**c bidde v ſtaet mi bi in
der lester noot/als mi alle de werelt af wil gaē
ſo laet v bitterlidē voor al mijn ſondē ſtaē.

O Maria moed der genadē moed der
ontfermhertich; beſchermt mi voor

des duuels listicheyt/ ontfaect mijn siele
 int leste afscheyden O goedertieren milde
 soete moed ons heeren / een toevlucht der
 armer sondarē/ staet mi nu bi/ wāt ic hup-
 den eenen stryct vechten moet/ daer mi dpe
 ewige salicheyt/ of die ewighe verdoeme-
 nisse mijne armer sielen aen ligghen sal/
 en ick mi nergent op en verlaet/ dan op
 die eyndeloose ontfermherticheit gods en
 syn bitter liden/ en v troostelijcke voorbid-
 den. **O** maria moeder gods ende alle lieue
 hepligen wilt mi te hulpen comen. **O** edel
 moeder gods ontfermt v ouer mi/ ende en
 verlaet mi niet/ wāt als ick v te hulpē heb/
 so en vraghe ick na alle mine vbandē niet.

O om te steruen met vperigher
 liefden gods.

Ende want hier namaels een groote
 byndernisse tot god sal wesen dat wy god
 niet hertelyck begheert en lief ghehadt en
 hebben/ daer om cest bouē al goet/ dat ghy
 in uwen leuen en inder doot v stedelyc oef-
 sent met vperighen begheertē en vlangen

god dat sijn die pñlen en gescutten der lief-
den en begeren god hertelijck ind ewichz
te sien/te louē/te danckē/te omgripē/en bi
hē in die ald scoonste stadt **H**ier in vā gout
en edel gesteente getimmert/sond sreyden
te woonē met allen dē lieuen hemelstē hof
gesinne **D**ese vuerige pilen sal mē met gā
ser macht opseyndē om gods hert daer me
de also te sprekē/te verwonden/en si sullen
gaen wt een reyn hert/dat vry en ontbou-
den is: en nergens op en denct in alle crea-
turē dā op god/en hoe dat hē god te grōde
gelaten en begeuen heeft. **H**ier aē en laet
v dñn pine en smerte n; hinderē **D**raecht
te minstē int hert een stadich verlangen
na god en spreect **O** here wāneer sal ick v
volcomelijc behagen/wanneer sal ick v al-
leen behagen **O**ch mocht ick v openbaer-
lijck sien en omuangen met ganser herten
en gans met v sond middel v eenicht wordē
ende dierghelijcken veel/die in desen boec
he ghescreuen staen oft als die geest dit le-
ren sal **O**ft spreect ende bedenct ooc deuō

telijck dese ghebeten die latijn comen/ ofse
 laten in duytische ouer settē **P**ater noster
 qui es in celis **ī.** **Q**uē admodū desiderat
 seruus ad fontes **ī.** **E**duc te carcere aīam
 meā ut confiteat' nomini tuo dñe **P**aratū
 cor meū deus paratū cor meū **A**nima mea
 in manib' meis semp **A**nima mea deside-
 rauit te in noctem / sed **ī** spiritus meus in
 precordijs meis **D**eus de' me' ad te de lu-
 te vigilo **S**ituit in te aīa mea **ī.** **I**n pace
 in idyplum dormiā **ī** requiescā **J**esu dulcis
 memoria dans cordi vera gaudia **ī.** **D**esi-
 derate milies / mi **J**esu quando venies **ī.**
Nunc dimittis seruū tuū dñe **ī.** **I**n te dñe
 speraui **P**ater in man' tuas **ī** mēto spiritū
 meū **V**eni dñe ihū / **ī** qui audit dicat **V**eni
ī q' sitit veniat / et q' vult accipiat aquā vite
 gratis **ī.** eñ dier gelijckē veel meer **D**it is
 die ald sekerste oefenige / indē leuē / eñ indē
 doot om sond' middel bi god te comen **D**āt
 hi heeft ghesproken **S**idit v sal ghegheuen
 worden. **M**aer die ghesont wesende / haec
 hier toe ghewēt hebbē dpē p'tt sekerder / eñ

dien vallen si in sondē arbept / en̄ can hem
tot god gheheeren als hi wil.

Dese vrāghen salmen den steruen-
den menschen voerhouden.

Iden eersten sal mē hem vrāgen oft
hi gelooft alle wat onse moed die he-
lighe kercke ghelooft / en̄ oft hi hem v̄blyt /
dat hi in dien rechten ghelouue steruē sal.

Ten tweedē of hi waerlijc bekēt dat / hy
niet wel en̄ criffelic geleest en̄ heeft / en̄ god
dierwil vertoernt heeft.

Ten derdē oft
hem alle sijn sondē groot en̄ cleyn hoe hise
gedaē heeft wt grōde sijns herten leet sijn.

Ten vierdē / waert sake dat hē god sijn le-
uen verlengē woude of hi hē dan volcome-
lijc beterē wil.

Ten vijfstē **O**f hy vast
gelooft dat onse here **J**hūs x̄ps waer god /
en̄ mensche / om hē vandē eewigē doot te v̄-
lossen gecruyft en̄ gestoruē is / en̄ dat hi n̄
salich en̄ mach worden / ands dan doer dat
bitter liden en̄ die verdiensten christi.

Ten sestē / **O**f hi god hertelijckē danct /
van sijn verlossinge en̄ pecl and̄ ontallijc

ke weldaden. **T**en leuendē oft hē van gronde sijns herten vanden goedertieren here begeert v̄giffenisse sijns sondē / eñ oft hi een vast betrouwē eñ hopē heeft / dat hē god sijn sondē geerne v̄geuen wil. **T**ē achsten of hi eenich onrechtueerdich goet heeft / dat moet weder gekeert sijn ran hy seluer / oft doer pemāt anders dat ghetrouwelijc bestellē. **T**en negenstē **D**at hy van grōde sijns hertē vergiffenis bidt / eñ begeert vā allen die hi v̄toernt oft misdaen heuet / eñ alle die hē misdaē hebbē / geerne v̄geeft om gods wil. **T**en tienstē oft hy sinē wille sijn lijf eñ siele ouergeeft indē alre liefstē wille gods / geerne te steruē / oft te leuen / te doen eñ te lidē / soe wat god vā hē hebben wil betrouwēde dat god hē alle dic ten bestē voegē sal tot sijns sielē salicheyt. **T**en elfstē / oft hi gelooft / eñ begeert ope sacramentē der heyliger kercken / om daer doer ghenade te ontfangē / eñ met god ver eenicht te wordē. **T**en. xij. oft hi beghe tet wer de vracht des hōes xpi eñ dat voer

bidden sijre lieuer moed/ en als heyligen
van allen middel vloest/ en met god vloent/
en vereenicht te wordē/ god te louen/ en te
danken inder ewicheyt. Amen.

Dese punctē machmē wider en breeder
verclarē/ en den cranckē/ sterckē daer me-
de/ wt dat geē dat hier voergescreuē staet.

En corte haestelijcke bereydinge.

Oortelijc die vand haestelijcker doot
versnelt of vrast wort en en can der
voergescreuē bereydinge niet vberden of
gewachten/ die laet alle dinc vallē en keer
sijn hert geringe met liefden/ indē rechten
geloue tot god/ met eenē hertelikhē leetwe-
sen en berouwe sijre sondē/ dat hi sinē ge-
trouwē vad en here so grotelic en menich-
fuldelijc verdoert heeft en ooc onteert he-
uet/ met eenē vastē opset hē te beteren/ en
biddē ten here/ dat hi hē in sijnd lester noot
die vdiensste sijns bitterē ljdēs te stadē wil
geuen/ en daer doer in deser tijt reynigen
wil vā allē sondē. **D**aer toe sal hi sinē
eygen wil/ sijn lijf en siele/ ouergeuen ende

vereenigē mettē ald lieftē wille gods dat
 hi met hē doe/in tijt en in eewich; nae sinē
 hoorchste lof/met eenē vastē betrouwē dat
 god syn sondē vergeuē wil/en alle dinc tot
 sinē beste voegē sal. **D**it betrouwē en ouer
 geuē mocht so volcomē syn die mēscē wor-
 de daer doer ald sondē en pynē in eenē oo-
 genblic quyt en ledich/wāt gods ogemetē
 goetheyt soert slecht een oorlaet ons goet
 te mogē doē rechtuerdelijc. **H**ier toe
 sal hi syn liefde en begeerten uwerkē tot-
 ten here/begerēde met vueriger vlangend
 hertē den here volcomelijc lief te hebbē/te
 sien/te louē/en te danckē/en met hē indē
 wich; vereenicht te wordē. **A**lsoe mach dye
 mensce vry steruē/indē rechtē kerstē gelo-
 ue: met warē hopen en betrouwen/op dye
 ontfermhertich; gods / en op dat verdiēst
 syns lidēs/en met sterke begeerten en ver-
 langen na god die ons vleenē wil also hier
 te leuē/dat wī die doot mogē hebbē / inder
 begeertē/en dat leuē inder geduldich; /dat
 ons die heere wakende vint; in welke tijt

dat hi tot ons roemt/dye inder eewicheyt
ghebenedijt is.

A M E N.

Dye tafel/Van desen boecke.

Van eenen heymelijken corten wech totter vol
comenheyt der godlijcker liefden dienende op dit
ganse boecken. fo. i.

Een voer redē ende onderwysinge hoemen dat
lyden Christi ouer dencken sal. fo. vij.

Vijsthiē meditacien en ghebeden ouer dat le-
uen ende lyden Christi. fo. viij.

Chaer na volgen deuote ghebeden hoe datmen
in duechden voortgaen sal. fo. xxiiij.

Eerst een ghebet om een goede meeninghe.

Een ootmoedighe biecht tot god alle daghe te
spreken en oock als men dat heylige sacrament ont-
fanghen wil. fo. xxxiiij.

Een ghebet tot dat heylige sacrament te ontfā-
gen geestelijc oft oock sacramentelijc. fo. xxxv.

Een danck seggen der weldaden gods alle dage
te spreken/en oock als men dat heylighe sacramēt
ontfanghen heeft. fo. xxxvi.

Sommighe ghebeden als men in eenighen din-
ghen ghesondicht heeft. fo. xxxviij.

Sommighe gebeden tegen die quade en boose ghe-
dachten/en groote becoringhen. fo. xxxix.

- E**en ghebet om te croghen volcomen ghelaten-
hept. fo. xl.
- O**m warachtighe ootmoedichept. fo. xli.
- O**m cuoshept te vercroghen. fo. xliij.
- O**m armoede des gheests. fo. xliij.
- O**m gheduldichept. fo. xliij.
- O**m een sterck ghelooue en vast betrouwen toe
god te hebben. fo. xliij.
- O**m reynichept des herten fo. xliij.
- A**ls ghi bi die lyden gaen wilt. fo. xlv.
- A**ls ghi weder tot v seluen coemt. fo. xlv.
- W**eel vuerighe ghebeden/om dat hert op te hef-
fen en te vereenighen met god. fo. xlvj.
- W**aer nae volgen veel deuote ghebeden hog die
mensche tot allen sinen wercken/dach en nacht ind
liesden goods/hē oeffenē sal. fo. liij.
- E**en oefeninghe als ghi v ghetiden oft anders
wat bidden wilt.
- A**s ghi wter hercken gaen wilt fo. lxij.
- S**ommige oefeningen als ghi in lijden sijt /hog
ghi dat god offeren sult. fo. lxij.
- E**en gheestelycke oefeninghe totten mildē hert
ons heeren fo. lxx.
- E**en oefeninghe totten vijf wonden Christi ons
heeren. fo. lxxvi.
- O**m onsen heere na te volghen fo. lxxviij.
- E**en deuote ghebet / van sinte **F**rancisco ghe-
maect. fo. lxxviij.

Enen seer deuoten roosen hoet van vyftich ar
ticulen des leuens en lydens ons heren. fo. lxxix.

Choemen dat **P**ater noster deuotelijck bidden
sal. fo. lxxviij.

Somighe deuote ghebeden totter weerdigher
moeder ons heeren. fo. lxxix.

Choemē alle onse dndanchaerhept doer der moe
der goods beteren sal. fo. lxxx.

Choemē god in sinē heiligē louē sal. fo. lxxxi.

Een costelijck boeckhen van. ix. graden of statē
der ewigher salichept/ende is die rechte straet tot
god. fo. lxxxi.

Een boeckhen van. x. punten om een heplijck leuē
te vercrighen. fo. c. v.

Een boeckhen met schoon onderwisinghe hoe
een kersten mensche hem berepde en salijch steruen
sal. fo. c. xi.

Sommige goede vermaningen.

Teghen die doot en is gheenen scilt.

Daer om leuet als ghi steruen wilt.

Wat is dit clepu onstadijch leuen.

Bedenct dat recht ghi moecht wel beuen.

Soe wie in deser tijt verkiest.

Daer hy sinen god mede verkiest.

Mit comen sal aen een schepden.

Doe moet hijt deruen alle bepde

Och hoe lustsch dat daer wesen mach?

Daer dupsent iaer is eenen dach.

Si dattet is te syn al daer.

Daer eenen dach is dupsent Jaer.

Dye werelt / die vpant / en dat vleesch

Als dese drie hebben haren eesch.

Soe blijft die edel siele verloren.

Die god soe vriendelyck heeft verroren.

Hier om die werelt vliet / ende den vpant
ontsprinct.

Dijn vleesch met besceptenheyt bedwinct

Sedt v in dien nedersten stat.

So moechdi wel climmē den hoochste pat

Verlochent v seluen in allen dinghen.

Hanghet aen god met rechter minnen.

Keert v meyninghe tot god den heere.

Doesal v god die waerheyt leeren.

Och mensche staet op v hoede altoos

Want die valsche weerelt is soe loos

Haer ghenuechte is vol onreynicheyt

Haren ract is houerdie en ghiericheyt.

Haren dienst is soet / hare loon is cranck.

Haer bloem is scoon / haer vrucht is stanc

Haer sekerheyt is verradenis.
Haer medecijn is verghiffenis
Want voer vuerchde gheeft si rouwe
Scande voer eer/loosheyt voer trouwe.
Voer rijkheyt gheeft si armoede groot.
Voer eewich leuen den eewigen doot.
Want corte vuerchde en lange leet.
Dat is der werelt liefde cleet.

doet vint
Die wel die wel
 leuet eynt

Dat loon sal dueren ewelick.
Den arbeyt nauwe een ooghenblick
Sidt om goods wille voer die
 dit bestelt hebben.

Ghepynt Thantwerpen op die Lomme
 baerde veste / Tegen die gulden hant
 ouer by mi Symon Cock.

Dese boeckkens vint men te coope / Thertogen
 Goffche by Adriaen Koelofs staende met
 boecken voert Laechnos/woonen
 nōds in de herestrata Indē vos.